

การแปลงกระแสนานยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ดออัตโนมัติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิศวกรรมซอฟต์แวร์ ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Transforming YAWL Workflows with Time Interval Constraints to Timed Automata

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Software Engineering

Department of Computer Engineering

FACULTY OF ENGINEERING

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การแปลงกระแสนายอวล์ที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นโหมดอัตโนมัติ
โดย	นายณรงค์กร วงศ์สิทธิไพฑูรย์
สาขาวิชา	วิศวกรรมซอฟต์แวร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ วัฒนาวุฒิ

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ เตชวรสินสกุล)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ประธานกรรมการ
.....	
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีติย์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ วัฒนาวุฒิ)	
.....	กรรมการ
(ดร.เนืองวงศ์ ทวยเจริญ)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.ชานนท์ เดชสุภา)	

ณรงค์กร วงศ์สิทธิไพฑูรย์ : การแปลงกระแสนงานยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ด้อโตมาตา. (Transforming YAWL Workflows with Time Interval Constraints to Timed Automata) อ.ที่
 ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.วิวัฒน์ วัฒนาวุฒิ

กระแสนงานยอร์ลเป็นหนึ่งในกระแสนงานทางธุรกิจที่ทันสมัย กระแสนงานยอร์ลให้การแสดงเป็นภาพ
 ขึ้นตอนกระแสนงานของงานทางธุรกิจที่เข้าใจง่าย สามารถกำหนดเวลาการทำงานของงานภายในกระแสนงานยอร์ล
 ได้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเน้นให้นำกระแสนงานยอร์ลทั่วไปมาเพิ่มขีดความสามารถโดยการเพิ่ม ข้อจำกัดแบบ
 ช่วงเวลาให้กับแต่ละสัญลักษณ์งานในกระแสนงานยอร์ล ผ่านค่าเฉลี่ยของข้อจำกัดของช่วงเวลาในรูปของขอบเขต
 ล่าง และขอบเขตบนของเวลาที่สามารถเสร็จสิ้นการทำงานถูกกำหนดให้กับงานทางธุรกิจแต่ละงานในกระแสนงาน
 เพื่อรับมือกับปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้นของประสิทธิภาพด้านเวลาในกระแสนงานกระบวนการทางธุรกิจ ในการ
 จำลองพฤติกรรมของกระแสนงานยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาจะถูกแปลงเป็นอโตมาตาที่กำหนดเวลาไว้ที่
 สอดคล้องกัน และจำลองโดยใช้เครื่องมือ UPPAAL วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีการเสนอชุดของกฎการแปลงเพื่อเป็น
 แนวทางในการแปลงของสัญลักษณ์ยอร์ลข้อจำกัดของช่วงเวลาให้อยู่ในรูปแบบของไทม์ด้อโตมาตา และเสนอ
 เวิร์บแอปพลิเคชันในการแปลงกระแสนงานยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาเป็นอโตมาตา โดยผลลัพธ์ที่เป็นไทม์ด้อโต
 มาตาจะถูกแปลงอย่างถูกต้อง และจำลองโดยใช้เครื่องมือจำลอง UPPAAL

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา วิศวกรรมซอฟต์แวร์
 ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อนิสิต .....
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6272032321 : MAJOR SOFTWARE ENGINEERING

KEYWORD:

Naronggorn Wongsitthiphaithun : Transforming YAWL Workflows with Time Interval Constraints to Timed Automata. Advisor: Assoc. Prof. WIWAT VATANAWOOD, Ph.D.

YAWL is one of the modern business process workflows. It provides the visualization of easy-to-understand the workflows of business tasks with the single fixed time delay. In this thesis, the ordinary YAWL would be extended by adding the time interval constraints attaching to each task symbols in the YAWL workflows. By mean of the time interval constraints, the labels of both lower bound and upper bound of the time delays are assigned to each business tasks in the workflow to cope with more complicated problems of time efficiency in business process workflows. As to simulate the behaviors of the proposed YAWL workflows with time interval constraints, it would be converted into the corresponding timed automata and simulated using the UPPAAL simulation tool. In this thesis, a set of transformation rules is proposed to guide the mapping template of YAWL workflows with time interval constraints into timed automata syntaxes and web application is proposed to convert YAWL workflows with time interval constraints to timed automata. The resulting timed automata are correctly converted and simulated using UPPAAL simulation tool.

Field of Study: Software Engineering

Student's Signature .....

Academic Year: 2022

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร. วิวัฒน์ วัฒนาวุฒิ ที่ให้คำปรึกษาในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นอย่างดีโดยเสียสละเวลาให้คำแนะนำ คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งช่วยทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอจดจำทุกทำนองที่ได้รับจากอาจารย์และถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่น ๆ ในโอกาสต่าง ๆ

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการทุกท่าน และคณาจารย์ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ที่เสียสละเวลาอันมีค่า ให้คำปรึกษาด้านวิชาการ คำเสนอแนะในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์เพื่อให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและครบถ้วน

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กล่าวถึงและผู้ที่ไม่ได้เอ่ยนามช่วยให้กำลังใจ คำชี้แนะมาโดยตลอด ผลักดันให้ข้าพเจ้าผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ จนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ณรงค์กร วงศ์สิทธิไพฑูรย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์งานวิจัย.....	1
1.3 ขอบเขตงานวิจัย.....	2
1.4 ขั้นตอนการดำเนินการ.....	2
1.5 บทความที่ตีพิมพ์จากงานวิจัย.....	2
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	3
2.1.1 การจัดการกระบวนการธุรกิจ.....	3
2.1.2 ไทม์ดอตโตมาตา.....	4
2.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.2.1 Timed Automata for Workflow Modeling and Analysis.....	6
2.2.2 Transforming YAWL Workflows with Time Constraints to Timed Automata.....	7
2.2.3 เครื่องมือ UPPAAL.....	7
2.2.4 กระแสงานยอร์ล.....	12
บทที่ 3 กระบวนการแปลงกระแสงานยอร์ลไปเป็นไทม์ดอตโตมาตา.....	14

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสัญลักษณ์กระแสนยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลา และไทม์ดออัตโนมัติ	15
3.1.1 การกำหนดนิยามของกระแสนยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลา.....	15
3.2 การวิเคราะห์โครงสร้างแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนยอร์ล และแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ดออัตโนมัติ.....	17
3.3 การออกแบบ และสร้างเกณฑ์ในการแปลงกระแสนยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาเป็นไทม์ดออัตโนมัติ	22
3.4 การออกแบบ และสร้างซอฟต์แวร์สำหรับการแปลงกระแสนยอร์ลเป็นไทม์ดออัตโนมัติ ..	32
3.5 การทดสอบผลลัพธ์ไทม์ดออัตโนมัติใน UPPAAL	37
บทที่ 4 การทดสอบแบบจำลองด้วยกรณีศึกษา	39
4.1 สภาพแวดล้อมที่ใช้ในการทดสอบ	39
4.1.1 ฮาร์ดแวร์ (Hardware).....	39
4.1.2 ซอฟต์แวร์ (Software).....	39
4.2 แนวทางในการทดสอบ.....	39
4.3 การทดสอบและประเมิน	40
4.3.1 กรณีศึกษาที่ 1 กระแสนยอร์ลเรื่องการจัดซื้อ	40
4.3.2 กรณีศึกษาที่ 2 กระแสนยอร์ลเรื่องการเสนอขายสินค้า.....	49
4.3.3 กรณีศึกษาที่ 3 กระแสนยอร์ลเรื่องการสมัครบัตรเครดิต	55
บทที่ 5 สรุปผลการดำเนินงานวิจัย.....	66
5.1 สรุปผลงานวิจัย.....	66
5.2 ข้อจำกัดของการแปลง	66
5.3 ประโยชน์ที่ได้รับ	66
5.4 ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม.....	68
ประวัติผู้เขียน	70

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในการดำเนินธุรกิจมีการจัดการกระบวนการทางธุรกิจ (Business process management : BPM) เพื่อให้เป็นไปตามผลที่คาดหวัง ซึ่งในปัจจุบันกระบวนการการทำงานมีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น สถานพยาบาล สายงานการผลิต การขนส่ง การบิน การสั่งซื้อสินค้า เป็นต้น การที่จะมองเห็นกระบวนการทำงานทั้งหมดนั้นเป็นไปได้ยาก จึงมีภาษาสำหรับกำหนดกระบวนการทางธุรกิจเพื่อสนับสนุนการกำหนด และวิเคราะห์กระบวนการทางธุรกิจให้ง่ายยิ่งขึ้น มีการอธิบายกระบวนการเป็นโมเดล และสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น กระแสงานยอร์วัล (YAWL workflows) และไทม์ด้อโตมาตา (Timed automata) เป็นต้น ทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีแบบแผนมีระเบียบเป็นขั้นเป็นตอนมากขึ้น ลดขั้นตอน หรือเวลา การทำงานที่ไม่จำเป็นออกไป

งานวิจัยชิ้นนี้เลือกใช้กระแสงานยอร์วัลจากเครื่องมือยอร์วัลที่เป็นโปรแกรมโอเพนซอร์สช่วยในการจัดการกระบวนการทางธุรกิจ ซึ่งมีการใช้งานอย่างแพร่หลาย รูปแบบกระแสงานสัญลักษณ์ที่ง่ายต่อการเข้าใจ มีความคล่องตัวในการแก้ไขกระแสงานเมื่อเวลาผ่านไปโดยไม่กระทบโปรแกรม ถึงแม้กระแสงานยอร์วัลนั้นจะมีระบบจับเวลา (Timer system) และตัวช่วยตรวจสอบคุณสมบัติก่อนใช้งานแต่ก็ยังไม่สามารถวิเคราะห์ได้ครอบคลุมถึงกรณีที่มีเงื่อนไขด้านเวลาแบบเป็นช่วงเวลา เพราะระบบจับเวลาเป็นการบอกค่าเฉลี่ย หรือการถ่วงเวลาของกระบวนการนั้น ๆ ทำให้กระแสงานยอร์วัลนั้นไม่สามารถใช้ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวโน้มของระยะเวลาที่ใช้ได้ เช่น ในสายงานการผลิตกรณีมีระบบจับเวลาเป็นค่าเฉลี่ยของแต่ละงานจะสามารถวิเคราะห์เวลาของกระบวนการ เป็นค่าเฉลี่ยได้เท่านั้นทำให้ไม่สามารถทราบระยะเวลาที่น้อยสุด มากสุดของกระบวนการที่ทำได้ เป็นต้น

ดังนั้นงานวิจัยนี้มุ่งหวังที่จะเสนอการแปลงกระแสงานยอร์วัลไปเป็นไทม์ด้อโตมาตาเพื่อเพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์ด้านเวลาแบบมีข้อจำกัดช่วงเวลา เช่น กระแสงานที่ออกแบบใช้เวลาที่น้อยสุด มากสุดเท่าไร เป็นต้น ทำให้สามารถรู้ความสามารถด้านเวลาของกระแสงานนั้น ๆ โดยการเพิ่มตัวแปรขอบเขตบน (Upper bound) และขอบล่าง (Lower bound) ของช่วงเวลาเข้าไปในส่วนของอะตอมมิกทาสก์ (Atomic task) จากกระแสงานยอร์วัลและพัฒนาซอฟต์แวร์เพื่อรองรับการแปลงกระแสงานยอร์วัลไปเป็นไทม์ด้อโตมาตาแบบมีข้อจำกัดช่วงเวลาที่สามารถนำเข้าเครื่องมือ UPPAAL และทวนสอบด้านเวลาภายในเครื่องมือได้

1.2 วัตถุประสงค์งานวิจัย

- 1) สร้างกฎการแปลงกระแสงานยอร์วัลไปเป็นไทม์ด้อโตมาตาแบบมีข้อจำกัดช่วงเวลา
- 2) เพื่อออกแบบและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้สำหรับการแปลงกระแสงานยอร์วัลไปเป็นไทม์ด้อโตมาตา

1.3 ขอบเขตงานวิจัย

- 1) เพิ่มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนงานยอร์ลที่นำเข้าไปเป็นไปตามเครื่องมือยอร์ล
- 2) รองรับสัญลักษณ์กระแสนงานยอร์ลดังนี้ Input condition, Output condition, Atomic task, AND-split, AND-join, XOR-split, XOR-join, OR-split และ OR-join
- 3) เพิ่มข้อจำกัดช่วงเวลาถูกนำเข้ามาแยกจากเอกซ์เอ็มแอลในข้อ 1 โดยเป็นหน่วยเวลาจำนวนเต็ม เช่น Task A มี Lower bound =2 และ Upper bound =5 สามารถเขียนได้อยู่ในรูป [2, 5]
- 4) เพิ่มผลลัพธ์เอกซ์เอ็มแอลของไทม์ออตโตมาตาสามารถเปิดได้โดยเครื่องมือ UPPAAL
- 5) ใช้สัญลักษณ์ใน UPPAAL ดังนี้ Location name, Guard, Synchronisation, Update, Invariant, Initial, Urgent locations และ Committed locations
- 6) พัฒนาซอฟต์แวร์ที่ช่วยในการแปลงกระแสนงานยอร์ลไปเป็นไทม์ออตโตมาตา ที่มีขีดความสามารถดังนี้
  - สามารถรองรับเพิ่มเอกซ์เอ็มแอลนำเข้าของเครื่องมือยอร์ล
  - เครื่องมือรองรับข้อมูลข้อจำกัดช่วงเวลาในแต่ละอะตอมมิกทาสก์
  - สามารถทำการแปลงสัญลักษณ์ในเพิ่มเอกซ์เอ็มแอลเครื่องมือยอร์ลเป็นเพิ่มเอกซ์เอ็มแอลไทม์ออตโตมาตาที่เปิดใช้งานใน UPPAAL ได้
- 7) ใช้กรณีศึกษา 3 กรณีที่ครอบคลุมกระแสนงานยอร์ลที่ได้ระบุไว้
- 8) เพิ่มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนงานยอร์ลที่นำเข้าต้องอยู่ในรูปแบบที่ถูกต้องแล้ว

1.4 ขั้นตอนการดำเนินการ

- 1) ศึกษากระบวนการจัดการกระบวนการทางธุรกิจ, ไทม์ออตโตมาตา เพื่อทำความเข้าใจ และนำมาใช้ใน งานวิจัย
- 2) ศึกษาไทม์ออตโตมาตาใน UPPAAL และกระแสนงานยอร์ลจากเครื่องมือยอร์ล เพื่อทำความเข้าใจแล้ว นำมาใช้ในการสร้างกฎการแปลง
- 3) ออกแบบ และสร้างวิธีการแปลงกระแสนงานยอร์ลไปเป็นไทม์ออตโตมาตา และตรวจสอบความถูกต้อง
- 4) เปรียบเทียบโครงสร้างกระแสนงานยอร์ล และไทม์ออตโตมาตาเพื่อใช้ในการพัฒนาเครื่องมือแปลงกระแสนงานยอร์ลไป เป็นไทม์ออตโตมาตา
- 5) พัฒนาเครื่องมือแปลงกระแสนงานยอร์ลไปเป็นไทม์ออตโตมาตา
- 6) ทดสอบความถูกต้องของเครื่องมือ
- 7) สรุปผลงานวิจัย และจัดทำเอกสาร

1.5 บทความที่ตีพิมพ์จากงานวิจัย

ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์นี้ ได้รับการตีพิมพ์เป็นบทความวิชาการ ดังนี้

- 1) เรื่อง “Transforming YAWL Workflows with Time Interval Constraints to Timed Automata” โดย ณรงค์กร วงศ์สิทธิไพฑูรย์ และ วิวัฒน์ วัฒนาวุฒิ ในงานประชุมวิชาการ 2022 19th International Joint Conference on Computer Science and Software Engineering (JCSSE) เมื่อวันที่ 22-25 มิถุนายน พ.ศ. 2565 ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ ประเทศไทย

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 การจัดการกระบวนการธุรกิจ [1]

การจัดการกระบวนการทางธุรกิจเป็นแนวทางที่มีระเบียบวินัยในการระบุ ออกแบบ ดำเนินการ จัดทำ เอกสาร วัดผล ตรวจสอบ และควบคุมกระบวนการทางธุรกิจทั้งแบบอัตโนมัติ และแบบไม่อัตโนมัติ เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่สอดคล้องกัน และสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ขององค์กร การจัดการกระบวนการธุรกิจเกี่ยวข้องกับ คำจำกัดความการปรับปรุงนวัตกรรม และการจัดการกระบวนการทางธุรกิจแบบครบวงจรที่รอบคอบ ร่วมมือกัน และใช้เทคโนโลยีช่วยมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่ขับเคลื่อนผลลัพธ์ทางธุรกิจ สร้างมูลค่า และทำให้องค์กรสามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ทางธุรกิจด้วยความคล่องตัวมากขึ้น การจัดการกระบวนการทางธุรกิจช่วยให้องค์กรสามารถจัด กระบวนการทางธุรกิจให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ทางธุรกิจซึ่งนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานของบริษัทโดยรวมที่มี ประสิทธิภาพ ผ่านการปรับปรุงกิจกรรมการทำงานเฉพาะทั้งภายในแผนกเฉพาะ ทัวทั้งองค์กรหรือระหว่างองค์กร

2.1.1.1 ประเภทของการจัดการกระบวนการธุรกิจ [2]

ในองค์กรทุกองค์กรจะประกอบด้วยการจัดการกระบวนการทางธุรกิจซึ่งมีทั้งรูปแบบกระบวนการที่สามารถดำเนินการด้วยระบบอัตโนมัติทั้งหมด กระบวนการที่ระบบเข้ามาสนับสนุนมนุษย์ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และรูปแบบขั้นตอนที่ต้องอาศัยมนุษย์เป็นศูนย์กลางของกระบวนการโดยการจัดการ กระบวนการทางธุรกิจทั้ง 3 รูปแบบ มีรายละเอียดดังนี้

1) เอกสารเป็นศูนย์กลางการจัดการกระบวนการทางธุรกิจ ในกระบวนการที่เน้นเอกสารเป็นศูนย์กลาง เป้าหมายของกระบวนการนี้คือการส่งเอกสารไปยังผู้อนุมัติหลายคนในกระแสนงาน และให้แต่ละคนอนุมัติเอกสารนั้น การจัดการกระบวนการทางธุรกิจที่เน้นเอกสารเป็นศูนย์กลาง จะช่วยลดการส่งเอกสารทางอีเมลไปมาตัวอย่างเช่น กระบวนการอนุมัติงบประมาณการจัดการกระบวนการทางธุรกิจที่เน้นเอกสารเป็นศูนย์กลางผู้ริเริ่มโครงการกรอก แบบฟอร์มที่มีรายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับค่าของงบประมาณ และส่งไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้องตามกระแสนงาน เป็นต้น

2) มนุษย์เป็นศูนย์กลางการจัดการกระบวนการทางธุรกิจ การจัดการกระบวนการ ทางธุรกิจที่ใช่มนุษย์เป็น ศูนย์กลาง ขั้นตอนการทำงานจะถูกพิจารณาโดยมนุษย์เป็นหลัก และอาศัยการสนับสนุนจากฟังก์ชันอัตโนมัติต่าง ๆ กระบวนการเหล่านี้ต้องอาศัยมนุษย์ โดยที่ไม่สามารถใช้ระบบอัตโนมัติมาแทนที่ได้ง่ายตายตัวอย่างเช่น การ ให้บริการลูกค้า และการจัดการข้อร้องเรียน การจัดการข้อร้องเรียนหรือให้บริการลูกค้าต้องอาศัยความเป็นมนุษย์ ในการคิด และตัดสินใจเพื่อเชื่อมโยงเรื่องความรู้สึกเป็นกระบวนการที่ยากที่จะใช้ระบบอัตโนมัติเข้ามาทดแทน เป็น ต้น

3) ระบบเป็นศูนย์กลางการจัดการกระบวนการทางธุรกิจ การจัดการกระบวนการ ทางธุรกิจที่ใช้ระบบเป็น ศูนย์กลาง จะนิยมสำหรับการจัดการธุรกรรมของลูกค้า ข้อมูล หรือขั้นตอนการดำเนินการบางอย่างที่ธุรกิจ คาดการณ์ได้ และใช้การเชื่อมโยงข้อมูล ผ่านการเข้าถึงของแต่ละซอฟต์แวร์เข้ามาผสานที่ระบบศูนย์กลาง ตัวอย่าง

ของระบบที่ธุรกิจมีอยู่ เช่น ซอฟต์แวร์บริหารทรัพยากรบุคคล (Human resource management system : HRMS) , ระบบการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ (Customer relationship management : CRM) หรือการบริหารความเสี่ยงองค์กร (Enterprise risk management : ERM) เป็นต้น

2.1.1.2 วงจรชีวิตของการจัดการกระบวนการทางธุรกิจ [2]

1) ออกแบบ : ขั้นตอนแรกของการจัดการกระบวนการทางธุรกิจ คือ การออกแบบกระบวนการทั้งหมด ในขั้นตอนนี้ผู้ออกแบบควรเข้ามาศึกษากฎหรือรูปแบบของธุรกิจในปัจจุบัน สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ พร้อมทั้งหารือเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ฝ่ายบริหารต้องการ

2) สร้างแบบจำลอง : การสร้างแบบจำลองกระบวนการทางธุรกิจ ในขั้นตอนนี้จะมีรายละเอียด ขั้นตอนการดำเนินการในธุรกิจ ณ ปัจจุบัน นำมาศึกษาว่าขั้นตอนใดจำเป็น ขั้นตอนใดไม่จำเป็น ขั้นตอนใดสามารถเพิ่มประสิทธิภาพได้ เพื่อนำกระบวนการเหล่านี้ไปสร้าง แบบจำลองการจัดการกระบวนการทางธุรกิจในอนาคต

3) การดำเนินการของกระบวนการ : ในขั้นตอนที่ 3 ของการติดตั้งการจัดการกระบวนการทางธุรกิจ คือ การนำแบบจำลองที่สร้างไปทดลองใช้งานกับธุรกิจในส่วนทดลองตรวจสอบ กระบวนการทางธุรกิจให้ครบทั้ง 3 รูปแบบ

4) การตรวจสอบ : ระหว่างที่กระบวนการทางธุรกิจดำเนินการคุณควรสร้างดัชนีชี้วัดผลงาน หรือความสำเร็จของงาน (Key performance indicators : KPIs) สำหรับการตรวจสอบ และติดตามการวัดผลเพื่อประเมินว่างานที่สำคัญ ดำเนินไปอย่างไรในช่วงของการทดสอบ

5) การเพิ่มประสิทธิภาพ : ผู้ออกแบบระบบจะพยายามปรับปรุงฟอร์มกระแสนงาน และแก้ไขปัญหาคอขวดของธุรกิจ โดยอาศัยข้อมูลเชิงลึกจากขั้นตอนการตรวจสอบ เพื่อให้กระบวนการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.1.2 ไซมูเลชันอัตโนมัติ [3] [4]

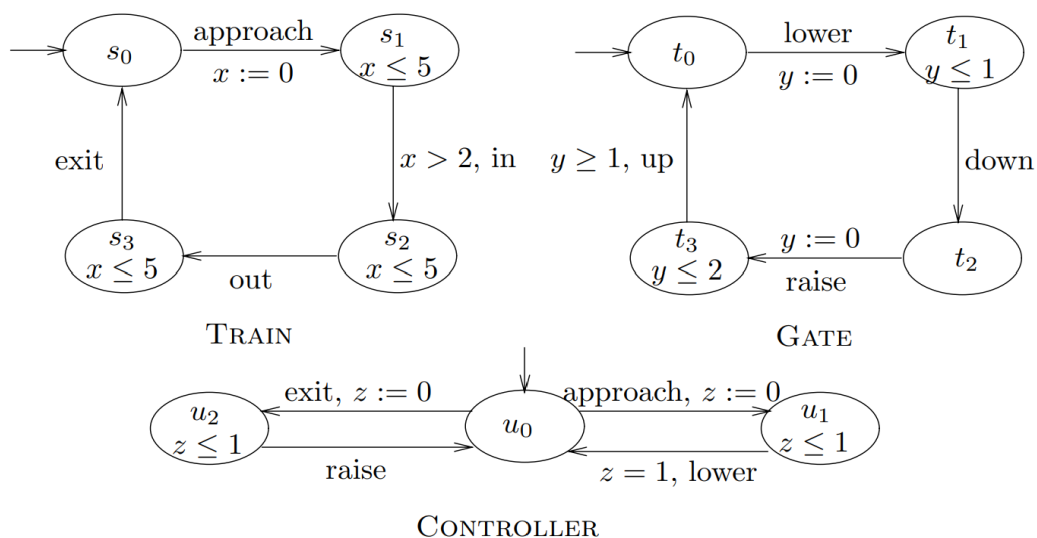
จากทฤษฎีออโตมาตา, ไซมูเลชันอัตโนมัติเป็นออโตมาตาจำกัด (Finite automata) โดยเพิ่ม ในส่วนของนาฬิกาจริงเข้ามาระหว่างการทำงานของไซมูเลชันอัตโนมัติ ค่านาฬิกาจะเพิ่มขึ้นที่ความเร็วคงที่ตลอดช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงของออโตมาตาค่านาฬิกาเปรียบเทียบกับจำนวนเต็ม การเปรียบเทียบแบบนี้เป็นการป้องกันการให้สิทธิ์หรือไม่ให้สิทธิ์การเปลี่ยนแปลง และโดยการทำเช่นนี้จะเป็นการจำกัดพฤติกรรมของออโตมาตา นอกจากนี้ยังสามารถใช้ได้นาฬิกาได้ โดยไซมูเลชันอัตโนมัติเป็นแบบหนึ่ง ของออโตมาตาแบบไฮบริด (Hybrid automata)

ไซมูเลชันอัตโนมัติสามารถใช้ในการสร้างแบบจำลอง และวิเคราะห์พฤติกรรมของระบบคอมพิวเตอร์ เช่น ระบบหรือเครือข่ายเวลาจริง โดยมีเครื่องมือมากมายสำหรับการนำเข้า และวิเคราะห์ที่ไซมูเลชันอัตโนมัติ รวมไปถึงอุปกรณ์ตรวจสอบโมเดล UPPAAL เครื่องมือนี้มีวิวัฒนาการมากขึ้นเรื่อย ๆ และไซมูเลชันอัตโนมัติ [5] เป็นทิวเฟิลที่มีองค์ประกอบดังนี้ $A=(L, L_0, \Sigma, X, I, E)$ โดยสามารถอธิบายองค์ประกอบได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 อธิบายองค์ประกอบของไหมด์อัตโนมัติ [5]

ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
L	เซตจำกัดของตำแหน่ง (Location)
L_0	ซับเซตของ L คือเซตของตำแหน่งเริ่มต้น
Σ	เซตจำกัดของป้ายกำกับ (Labels)
X	เซตจำกัดของนาฬิกา
I	ฟังก์ชันเงื่อนไขการอยู่ในสถานะโดยติดป้ายกำกับแต่ละตำแหน่งด้วยข้อจำกัดด้านนาฬิกาใน $\Phi(X) \quad I: L \rightarrow \Phi(X)$
E	ซับเซตของ $L \times \Sigma \times \Phi(X) \times 2^X \times L$ คือเซตของการเปลี่ยนสถานะหรือสวิตช์ (Switches)

งานวิจัยนี้ขอเสนอตัวอย่างการเขียนไหมด์อัตโนมัติของการควบคุมไม้กั้นทางรถไฟที่เปิดปิดเพื่อข้ามทางรถไฟอัตโนมัติ [5] ระบบประกอบด้วยสามองค์ประกอบ : รถไฟ (Train) ไม้กั้นทางรถไฟ (Gate) และตัวควบคุมไม้กั้นทาง (Controller) ดังรูปที่ 2.1 ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยที่ถูกต้องสำหรับระบบคือ เมื่อใดก็ตามที่รถไฟอยู่ภายใน ไม้กั้นทางควรปิด สิ่งนี้สอดคล้องกับการระบุไว้ในทุก ๆ สถานะที่เข้าถึงได้ หากตำแหน่งของรถไฟคือ s_2 ตำแหน่งของไม้กั้นทางควรเป็น t_2 สิ่งเกิดว่าตำแหน่งดังกล่าวสามารถเข้าถึงได้ในกราฟผลิตภัณฑ์ (Product graph) ตัวอย่างเช่น มีเส้นทางจากตำแหน่งเริ่มต้น (s_0, t_0, u_0) ถึง (s_1, t_0, u_1) และจาก (s_1, t_0, u_1) ถึง (s_2, t_0, u_1) ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์โดยที่เหตุการณ์ *approach* ที่เข้ามาจะถูกตามด้วยเหตุการณ์ *in* ทันที เนื่องจากผลิตภัณฑ์เป็นเพียงการดำเนินการแบบหลักไวยากรณ์ที่อธิบายตำแหน่งผลิตภัณฑ์ด้วยค่าสถานะของค่าคงที่ และเส้นทางผลิตภัณฑ์ที่มีค่าสถานะของเงื่อนไขที่เปิดใช้งานโดยไม่มีภาวะวิเศษใด ๆ หากพิจารณาข้อมูลเวลาแล้วสามารถระบุได้ว่าเหตุการณ์ *approach* ไม่สามารถตามทันเหตุการณ์ *in* : ในตำแหน่ง (s_1, t_0, u_1) ทั้งนาฬิกา x และ z มีค่าเท่ากัน ดังนั้นเหตุการณ์ *lower* ด้วยเงื่อนไข $z=1$ รับประกันว่าเกิดก่อนเหตุการณ์รถไฟเข้าที่เงื่อนไข $x>2$ ปัญหาการคำนวณในการตรวจสอบเวลาคือการทำการหักล้างดังกล่าวโดยการวิเคราะห์ข้อจำกัดด้านเวลา

รูปที่ 2.1 การทำงานของการควบคุมไม่กั้นทางรถไฟที่เปิดปิดเพื่อข้ามทางรถไฟอัตโนมัติ [5]

2.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นจะพูดถึง 4 งานวิจัยได้แก่ Timed Automata for Workflow Modeling and Analysis, Transforming YAWL Workflows with Time Constraints to Timed Automata, เครื่องมือ UPPAAL และกระแสนงานยอร์ล ซึ่งถูกอธิบายดังต่อไปนี้

2.2.1 Timed Automata for Workflow Modeling and Analysis [6]

โดย Afsoon Soltani, 2014

เป็นงานวิจัยว่าด้วยการนำเสนอการเสริมสร้างกระแสนงานของระบบการจัดการกระแสนงาน (A Workflow Management System : WFMS) โดยการสร้างแบบจำลอง และการตรวจสอบแนวทางนี้มุ่งเน้นไปที่ประเด็นความถูกต้องโดยใช้ไทม์ดอตมาตา โดยการกำหนดเส้นทางอธิบายขั้นตอนการควบคุมของแบบจำลองกระแสนงานเป็นมุมมองที่เป็นทางการซึ่งแสดงเป็นชุดกิจกรรมกระบวนการที่เชื่อมโยงกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระแสนงานในกรณีการกำหนดเส้นทางตามลำดับ (Sequential Routing) การกำหนดเส้นทางแบบขนาน (Parallel Routing) การกำหนดเส้นทางเลือกเส้นทาง (Selective Routing) แล้วนำมาทำการวิเคราะห์ผ่าน UPPAAL สิ่งที่น่าสนใจในงานวิจัยนี้คือหลักการ และกฎเกณฑ์เบื้องต้นในการแปลงกระแสนงานไปเป็นไทม์ดอตมาตา ความแตกต่างจากงานของผู้วิจัยนี้คือ งานวิจัยนี้ทำการแปลงกระแสนงานไปเป็นไทม์ดอตมาตาซึ่งเป็นภาพรวมของระบบการจัดการกระแสนงาน แต่งานวิจัยชิ้นนี้ ทำการนำเอากระแสนงานยอร์ลซึ่งเป็นระบบการควบคุมกระบวนการทางธุรกิจที่มีความต่างกัน ในด้านของงาน การกำหนดเส้นทางที่มีการทำงานในตัวเอง และรูปแบบการกำหนดเส้นทางแบบผสม ทำการแปลงกระแสนงานไปเป็นไทม์ดอตมาตา

2.2.2 Transforming YAWL Workflows with Time Constraints to Timed Automata [7]

โดย Maruth-Ravibanjurdkul, 2021

เป็นงานวิจัยว่าด้วยการนำเสนอการขยายกระแสนงานยอร์วัลให้สามารถระบุเงื่อนไขด้านเวลาได้โดยผู้ทำวิจัย จะทำการเพิ่มค่าเฉลี่ยของเวลา (Mean Time) หรือ μ (Mu) เข้าไปในสัญลักษณ์กระแสนงานยอร์วัลมาตรฐานในส่วนงานย่อย จากนั้นจะนำเสนอวิธีการแปลงกระแสนงานยอร์วัลให้หมดคือโตมาตา โดยขั้นตอนการทำวิจัยขั้นนี้ผู้ทำวิจัยได้แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) สร้าง และวิเคราะห์โครงสร้างแฟ้มกระแสนงานยอร์วัลด้วยเครื่องมือยอร์วัล
- 2) ผู้ใช้งานระบุข้อจำกัดด้านเวลาในรูปแบบของค่าเฉลี่ยลงในส่วนของอะตอมมิกทาสก์
- 3) กำหนดกฎการแปลงจากกระแสนงานยอร์วัลไปเป็นโทมัตโตมาตา
- 4) สร้างเครื่องมือสำหรับแปลงกระแสนงานยอร์วัลไปเป็นโทมัตโตมาตาโดยอัตโนมัติ
- 5) ทวนสอบผลลัพธ์ที่ได้จากเครื่องมือที่สร้างขึ้นด้วยเครื่องมือ UPPAAL

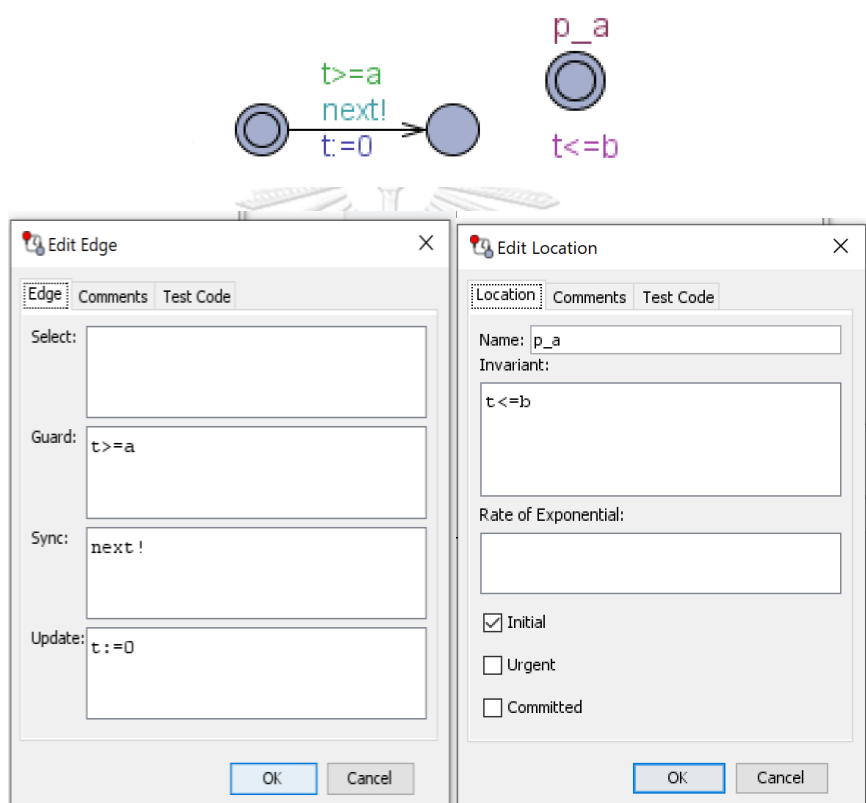
โดยสิ่งที่นำมาใช้ในงานวิจัยคือหลักการ และกฎเกณฑ์การแยกองค์ประกอบย่อยของแฟ้มโทมัตโตมาตา และการปรับแต่งแฟ้มก่อนเข้าสู่เครื่องมือ UPPAAL โดยความแตกต่างจากงานของผู้วิจัยคือ งานวิจัยของคุณมาร์ตนี้ทำการแปลงกระแสนงานยอร์วัลไปเป็นโทมัตโตมาตา โดยนำเอาหลักการใส่ข้อจำกัดด้านเวลาโดยใช้วิธีการให้ผู้ใช้งานใส่ค่าเฉลี่ยของเวลา (Mean Time) แต่ยังคงเกิดความคลาดเคลื่อนของเวลาภายในแต่ละงานของกระแสนงานอยู่ สำหรับงานวิจัยขั้นนี้ทำการนำเอาหลักการใส่ข้อจำกัดด้านเวลา โดยใช้วิธีการให้ผู้ใช้งานใส่ค่าเวลาของขอบเขตบนสุด (Upper bound) และขอบเขตล่างสุด (Lower bound) ซึ่งแนวคิดโครงสร้างกฎการแปลง และข้อมูลนำเข้านั้นแตกต่างกัน

2.2.3 เครื่องมือ UPPAAL [4], [8]

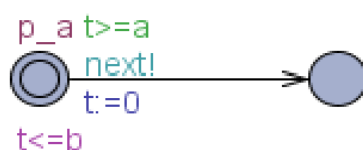
UPPAAL เป็นกล่องเครื่องมือสำหรับตรวจสอบระบบเรียลไทม์ที่พัฒนาโดยมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และมหาวิทยาลัยอัลบอร์ค ได้ถูกนำไปใช้ในกรณีศึกษาตั้งแต่โพรโทคอลการสื่อสารไปจนถึงแอปพลิเคชันมัลติมีเดีย เครื่องมือได้รับการออกแบบมาเพื่อตรวจสอบระบบที่สามารถจำลองเป็นเครือข่ายของอโตมาตาที่กำหนดเวลาไว้ ซึ่งขยายด้วยตัวแปรจำนวนเต็ม ชนิดข้อมูลที่มีโครงสร้าง ฟังก์ชันที่ผู้ใช้กำหนด และการชิงโครโนซ์ของสัญญาณ UPPAAL เวอร์ชันแรกเปิดตัวในปี 1995 นับแต่นั้นมา มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยสัญลักษณ์ และองค์ประกอบที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้ คือเส้นเชื่อม (Edge) ซึ่งมีองค์ประกอบคือ (Guard, Sync, Update) ดังรูปที่ 2.2 ด้านซ้ายมือ ซึ่งมีข้อมูล Guard คือ $t \geq a$, Sync คือ $next!$, Update คือ $t := 0$ และตำแหน่ง (Location) ซึ่งมีองค์ประกอบคือ (Name, Invariant, Initial, Urgent, Committed) ดังรูปที่ 2.2 ด้านขวามือซึ่งมีข้อมูล Name คือ p_a , Invariant

คือ $t \leq b$ และกำหนดให้เป็นสถานะเริ่มต้น (Initial state) โดยรูปที่ 2.3 เป็นการรวมข้อมูลจากรูปที่ 2.2 ทั้ง เส้นเชื่อม และตำแหน่งเข้าด้วยกันให้โหนดอัตโนมัติตามมีความสมบูรณ์มากขึ้น และมีการอธิบายพื้นฐานของไวยากรณ์ขององค์ประกอบดังตารางที่ 2.2 โดยตารางจะอธิบาย Guard, Sync, Update, Name, Invariant, Initial, Urgent และ Committed

รูปที่ 2.2 แสดงองค์ประกอบของเส้นเชื่อม และตำแหน่งของโหนดอัตโนมัติ UPPAAL

รูปที่ 2.3 แสดงองค์ประกอบพื้นฐานของโหนดอัตโนมัติใน UPPAAL

ตารางที่ 2.2 คำจำกัดความพื้นฐานของไวยากรณ์ และความหมายสำหรับโหมดอัตโนมัติ [7], [4]

ชื่อ	สัญลักษณ์	คำอธิบาย
Guard	$t \geq a$	เงื่อนไขที่ต้องตรวจสอบก่อนการเปลี่ยนแปลงสถานะ (State) ของ อัตโนมัติ เงื่อนไขที่กำหนดนี้จะต้องเป็นจริงเท่านั้น การผ่านหรือการเปลี่ยนสถานะ (Transition) จึงจะเกิดขึ้น, Guard จะแสดงอยู่บนเส้นเชื่อมเสมอ
Synchronisation	next!	อยู่ในรูปแบบ ! หรือ ? เป็นช่องสัญญาณไว้ทำการส่งและรับ สัญญาณเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนสถานะ
Update	$t = 0$	รายการนิพจน์ที่คั่นด้วยจุลภาคที่มีผลข้างเคียงนิพจน์ต้อง อ้างอิงถึงนาฬิกา ตัวแปรจำนวนเต็ม และค่าคงที่เท่านั้น และ กำหนดค่าจำนวนเต็มให้กับนาฬิกาเท่านั้น
Invariant	$t \leq b$	เงื่อนไขที่ตรงตามนิพจน์ของ Invariant เท่านั้นถึงจะสามารถ อยู่ในสถานะนี้ได้ ถ้าไม่ตรงจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงเข้ามายังสถานะนี้ได้ หรือถ้าอยู่ในสถานะนี้อยู่แล้วจะถูกบังคับ เปลี่ยนแปลงสถานะ
Initial		สถานะเริ่มต้นของอัตโนมัติ
Urgent locations		มีความหมายเทียบเท่ากับการเพิ่มนาฬิกาพิเศษ x นั้น ถูกรีเซ็ตบนขอบขาเข้าทั้งหมด และมี Invariant $x \leq 0$ บนสถานะ จึงไม่ปล่อยให้เวลาผ่านไปเมื่อระบบอยู่ในสถานะเร่งด่วนและ จะถูกบังคับเปลี่ยนแปลงสถานะทันที
Committed locations		เป็นการจำกัดการดำเนินการมากกว่า Urgent locations สถานะมีความมุ่งมั่นหากมีตำแหน่งใด ๆ ในสถานะที่กระทำ ตำแหน่งที่มุ่งมั่นจะล่าช้าไม่ได้ และการเปลี่ยนสถานะครั้งต่อไปต้องมีส่วนร่วมขาออกของตำแหน่งที่กำหนด อย่างน้อยหนึ่งแห่ง

โดยเครื่องมือ UPPAAL มีองค์ประกอบ 3 ส่วนหลักคือ Description language, Simulation, Model Checker ที่ทำงานร่วมกันในชื่อของ UPPAAL Engine ซึ่งอธิบายได้ดังตารางที่ 2.3 โดยสามารถออกแบบไทม์ออโตมาตาผ่าน Description language จำลองการทำงานผ่าน Simulation และสามารถทวนสอบผ่าน Model checker ได้

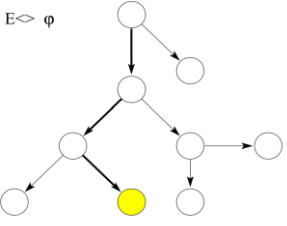
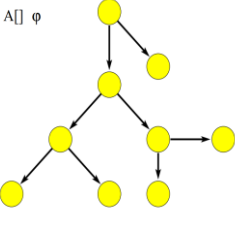
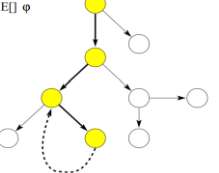
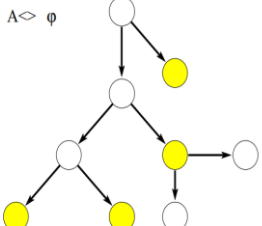
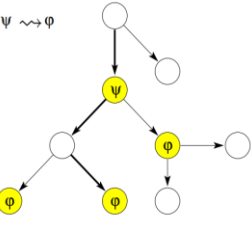
ตารางที่ 2.3 แสดงส่วนประกอบหลักของ UPPAAL [7], [4], [9]

ชื่อองค์ประกอบ	คำอธิบาย
Description language	ส่วนที่ทำหน้าที่อธิบายความหมายของตัวแปรต่าง ๆ ทำงานโดยการ เป็นแบบจำลองหรือภาษาที่ถูกออกแบบไว้ เพื่ออธิบายพฤติกรรมของระบบเครือข่ายออโตมาตา
Simulation	ส่วนที่ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำหรับทดสอบรูปแบบการประมวลผลแบบไดนามิกในระหว่างการออกแบบ หรือในระหว่างการสร้างแบบจำลอง เพื่อลดโอกาสผิดพลาดลงก่อนที่จะเข้าสู่ส่วนของ Model Checker
Model checker	ส่วนที่ทำหน้าที่ตรวจสอบเงื่อนไขช่วงเวลา (Invariant), คุณสมบัติการเข้าถึง (Reachability) ในรูปแบบของแบบจำลองปริภูมิสถานะ (State space)

การทวนสอบคุณสมบัติของ UPPAAL ผ่าน Model checker จะกระทำในรูปแบบของแบบสอบถาม (Query) ของตรรกศาสตร์ต้นไม้การคำนวณเวลา (Timed computation tree logic : TCTL) ผ่านตัวตรวจสอบโมเดล (Model checker) โดยตัวดำเนินการของตรรกศาสตร์ต้นไม้การคำนวณเวลาประกอบไปด้วยคือ ประพจน์ (Proposition) เช่น ϕ, ψ, φ ตัวดำเนินการลอจิก (Logical operators) [10] ตัวดำเนินการเชิงตรรกะคือตัวดำเนินการปกติ : $\neg$ นิเสธ (Not), $\vee$ หรือ (Or), $\wedge$ และ (And), $\Rightarrow$ ถ้าแล้ว (If..then) และ $\Leftrightarrow$ ก็ต่อเมื่อ (If and only if) และตัวดำเนินการเชิงเวลา (Temporal operators) โดยประกอบด้วย $A\phi$ – ทั้งหมด (All) : ϕ ต้องยึดทุกเส้นทางที่เริ่มต้นจากสถานะปัจจุบัน $E\phi$ – มีอยู่ (Exists) : มีอย่างน้อยหนึ่งเส้นทางที่เริ่มต้นจากสถานะปัจจุบันที่ ϕ อยู่ และตัวระบุเฉพาะเส้นทาง $X\phi$ – ถัดไป (Next) : ϕ ต้องอยู่ในสถานะถัดไป (บางครั้งตัวดำเนินการนี้จะถูกระบุ N แทนที่จะเป็น X) $G\phi$ – ทั่วโลก (Globally) : ϕ ต้องยึดเส้นทางที่ตามมาทั้งหมด $F\phi$ – ในที่สุด (Finally) : ในที่สุด ϕ ก็ต้องอยู่ในสถานะ (ที่ได้สักแห่งบนเส้นทางที่ตามมา) $\phi U \psi$ – จนถึง (Until) : ϕ ต้องถือไว้อย่างน้อยก็จนกว่าจะถึงตำแหน่งที่ ψ ถืออยู่ ซึ่งหมายความว่า ψ จะได้รับการยืนยันในอนาคต $\phi W \psi$ – จนถึงแบบไม่แข็งแรง (Weak until) : ϕ ต้องถือไว้จนกว่า ψ จะคงอยู่ ความแตกต่างกับ U คือไม่มีการรับประกันว่า ψ จะได้รับการยืนยัน ตัว

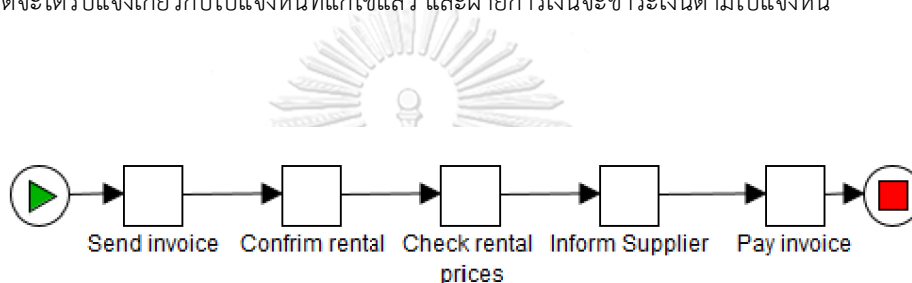
ดำเนินการ W บางครั้งเรียกว่า "เว้นแต่" (unless) โดยมีสัญลักษณ์ และอธิบายเพิ่มเติมได้ดังตารางที่ 2.4 โดยในตารางนี้จะอธิบายตรรกศาสตร์ต้นไม้อิงการคำนวณเวลาที่เครื่องมือ UPPAAL รองรับ

ตารางที่ 2.4 อธิบายคุณสมบัติเบื้องต้นของตรรกศาสตร์ต้นไม้อิงการคำนวณเวลาเพื่อการทวนสอบแบบจำลอง [7], [4]

คุณสมบัติ	คำอธิบาย
<p data-bbox="438 607 496 636">$E \langle \rangle \varphi$</p> <p data-bbox="300 853 778 887">คุณสมบัติการเข้าถึง (Reachability properties)</p>	<p data-bbox="858 584 1396 824">เพื่อยืนยันว่าสถานะที่กำหนดนั้นสามารถเป็นไปได้หรือไม่ ทำได้โดยการตรวจสอบว่ามีอย่างน้อยหนึ่งเส้นทาง (Path) ที่ไปถึงตำแหน่งที่ต้องการ สามารถเขียนในรูปของตรรกศาสตร์ต้นไม้อิงการคำนวณเวลาได้ดังนี้ $E \langle \rangle \varphi$</p>
<p data-bbox="459 943 496 972">$A \square \varphi$</p> <p data-bbox="475 1189 496 1218">$E \square \varphi$</p> <p data-bbox="300 1375 762 1408">คุณสมบัติความปลอดภัย (Safety properties)</p>	<p data-bbox="858 920 1396 1115">เป็นการทวนสอบโดยยืนยันว่าในทุก ๆ เส้นทางที่มีตำแหน่ง ตรงตามต้องการ สามารถเขียนในรูปของตรรกศาสตร์ต้นไม้อิงการคำนวณเวลาได้ดังนี้ $A \square \varphi$ และ $E \square \varphi$</p>
<p data-bbox="448 1467 496 1496">$A \langle \rangle \varphi$</p> <p data-bbox="459 1736 496 1765">$\Psi \rightsquigarrow \varphi$</p> <p data-bbox="300 1973 735 2007">คุณสมบัติการคงอยู่ (Liveness properties)</p>	<p data-bbox="858 1444 1396 1585">ในทุก ๆ เส้นทางจะนำไปสู่ตำแหน่ง φ ที่ต้องการทวนสอบ สามารถเขียนในรูปของตรรกศาสตร์ต้นไม้อิงการคำนวณเวลาได้ดังนี้ $A \langle \rangle \varphi$</p>

2.2.4 กระแสงานยอร์วัล [11] [12]

กระแสงานยอร์วัลเป็นหนึ่งในกระแสงานที่สามารถอธิบายการกระบวนการทางธุรกิจได้ซึ่งเครื่องมือยอร์วัลประกอบด้วยตัวแก้ไขสำหรับคำจำกัดความของข้อกำหนดเฉพาะของกระบวนการ และเอ็นจิน (Engine) สำหรับการดำเนินการข้อกำหนดเฉพาะของกระบวนการประกอบด้วยตัวแทนของกระบวนการจริงทั้งหมดที่จำเป็นสำหรับกระบวนการอัตโนมัติของกระบวนการขั้นตอนการควบคุม ทรัพยากร และข้อมูล โดยกระบวนการทางธุรกิจถูกอธิบายเป็นลำดับของงานในรูปแบบกราฟิก ดังแสดงในรูปที่ 2.4 ผ่านเครื่องมือยอร์วัลซึ่งเป็นกระแสงานยอร์วัลเกี่ยวกับการเรียกเก็บเงินของผู้ผลิต เริ่มต้นด้วยผู้ผลิตทำการส่งใบแจ้งหนี้ วิศวกรสามารถแก้ไขระยะเวลาการเช่าในงาน “Confirm rental” หลังจากขั้นตอนนั้น เจ้าหน้าที่คลังสินค้าจะตรวจสอบใบแจ้งหนี้ด้วย และสามารถแก้ไขราคาได้ถัดไปผู้ผลิตจะได้รับแจ้งเกี่ยวกับใบแจ้งหนี้ที่แก้ไขแล้ว และฝ่ายการเงินจะชำระเงินตามใบแจ้งหนี้

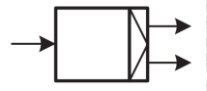

รูปที่ 2.4 ตัวอย่างกระบวนการจากเครื่องมือยอร์วัล

2.2.4.1 สัญลักษณ์กระแสงานยอร์วัล [7], [13]

ในโปรแกรมแก้ไขกระแสงานยอร์วัล ตัวแก้ไขกระแสงานยอร์วัลมีสัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัยดังนี้ Input condition, Output condition, Atomic task, AND-split task, AND-join task, XOR-split task, XOR-join task, OR-split task และ OR-join task โดยถูกอธิบายดังตารางที่ 2.5 อธิบายตรรกะของสัญลักษณ์กระแสงานยอร์วัล

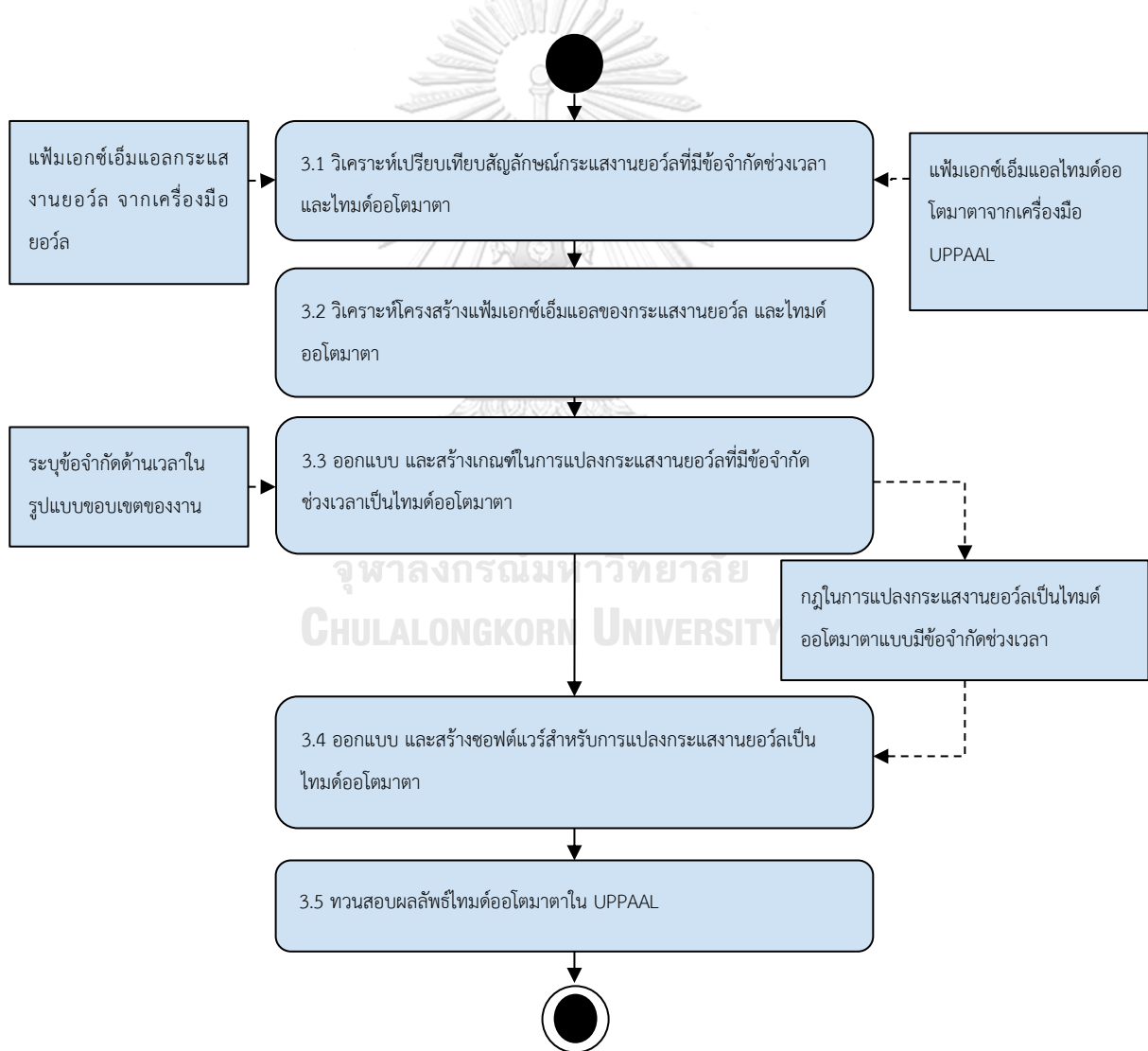
ตารางที่ 2.5 สัญลักษณ์ที่ใช้อธิบายกระบวนการทำงานของกระแสนายอร์ลมีดังต่อไปนี้ [7], [14]

ชื่อ	สัญลักษณ์	คำอธิบาย
Input condition		จุดเริ่มต้นกระแสนายอร์ล
Output condition		จุดสิ้นสุดกระแสนายอร์ล
Atomic task		ระบบงานที่ดำเนินงาน 1 งาน
AND-split task		ส่งออกกระแสนายอร์ลพร้อมกันทุกกระแสนายอร์ล หลังจบกระแสนายอร์ล
AND-join task		เริ่มกระแสนายอร์ลต่อเมื่อมีกระแสนายอร์ลเข้ามาครบ ทุกกระแสนายอร์ล
XOR-split task		เลือกส่งออกกระแสนายอร์ล 1 กระแสนายอร์ลหลังจบกระแสนายอร์ล
XOR-join task		เริ่มกระแสนายอร์ลทันทีที่มีกระแสนายอร์ลเข้ามา 1 กระแสนายอร์ล
OR-split task		ส่งออกกระแสนายอร์ลทั้งหมดหรือบางกระแสนายอร์ล หลังจบกระแสนายอร์ลปัจจุบัน
OR-join task		เริ่มกระแสนายอร์ลเมื่อมีกระแสนายอร์ลเข้ามา บางกระแสนายอร์ลหรือเข้ามาทั้งหมด

บทที่ 3

กระบวนการแปลงกระแสนอร์มัลไปเป็นโหมดอัตโนมัติ

บทนี้จะนำเสนอกระบวนการแปลงกระแสนอร์มัลไปเป็นโหมดอัตโนมัติโดยอธิบายภาพรวมของการทำวิจัย การแปลงจากกระแสนอร์มัลไปเป็นโหมดอัตโนมัติ โดยมีการเพิ่มข้อจำกัดช่วงเวลา ซึ่งแรกสุดจะนำเสนอ ภาพรวมของงานวิจัยดังรูปที่ 3.1 โดยมีขั้นตอนดังนี้ วิเคราะห์เปรียบเทียบสัญลักษณ์กระแสนอร์มัล และโหมดอัตโนมัติ หลังจากนั้นวิเคราะห์โครงสร้างแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนอร์มัล และโหมดอัตโนมัติเพื่อนำมา ออกแบบเกณฑ์ในการแปลง และแอปพลิเคชันต่อไป ในท้ายที่สุดนั้นจะนำเอาผลลัพธ์ที่ได้จากการแปลงเข้าไป ทวนสอบในเครื่องมือ UPPAAL โดยอธิบายรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมต่อไป

รูป 3.1 ภาพรวมของกระบวนการวิจัย

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสัญลักษณ์กระแสนายอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลา และโหมดอัตโนมัติ

ในกระบวนการนี้ ขั้นแรกสุดนิยามกระแสนายอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาเพื่อให้กระแสนายอร์ลเดิมสามารถระบุข้อจำกัดช่วงเวลาได้ และนำมาวิเคราะห์ว่าจะแปลงไปเป็นส่วนของแผนภาพโหมดอัตโนมัติได้รูปแบบใด หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ลองออกแบบ และสร้างกระแสนายอร์ลแล้วนำไปลองออกแบบโหมดอัตโนมัติว่าควรมีลักษณะเป็นอย่างไรให้การทำงานมีสอดคล้องกัน โดยใช้แนวคิดให้แต่ละงานในกระแสนายอร์ลเป็น 1 โหมดอัตโนมัติที่มีพฤติกรรมเหมือนกัน เพื่อศึกษาโครงสร้างในการแปลงต่อไป

3.1.1 การกำหนดนิยามของกระแสนายอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลา

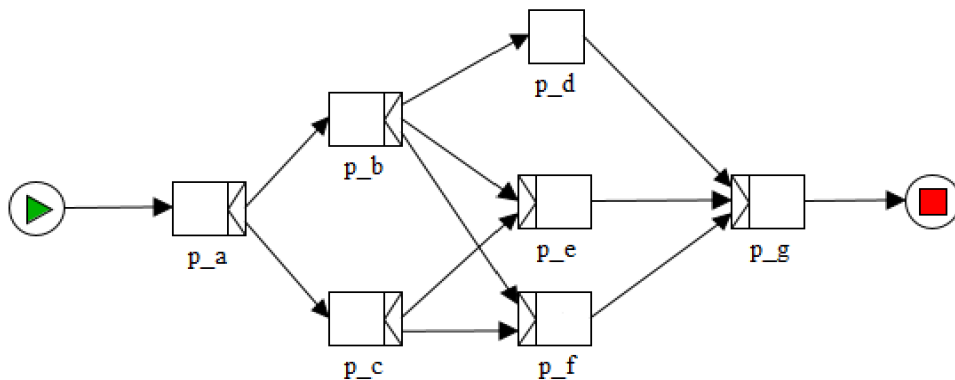
นิยามกระแสนายอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลา มี 8 ทูเพิล $YWL = (C, T, C_i, C_o, TD, K_{max}, K_{min}, A)$ ดังตารางที่ 3.1 โดยในตารางจะอธิบายส่วนประกอบ และคำอธิบายของ $C, T, C_i, C_o, TD, K_{max}, K_{min}$ และ A โดย K_{max}, K_{min} จะเป็นส่วนของข้อจำกัดเวลาที่ถูกเพิ่มเข้ามาในกระแสนายอร์ล

ตารางที่ 3.1 อธิบายองค์ประกอบของกระแสนายอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลา

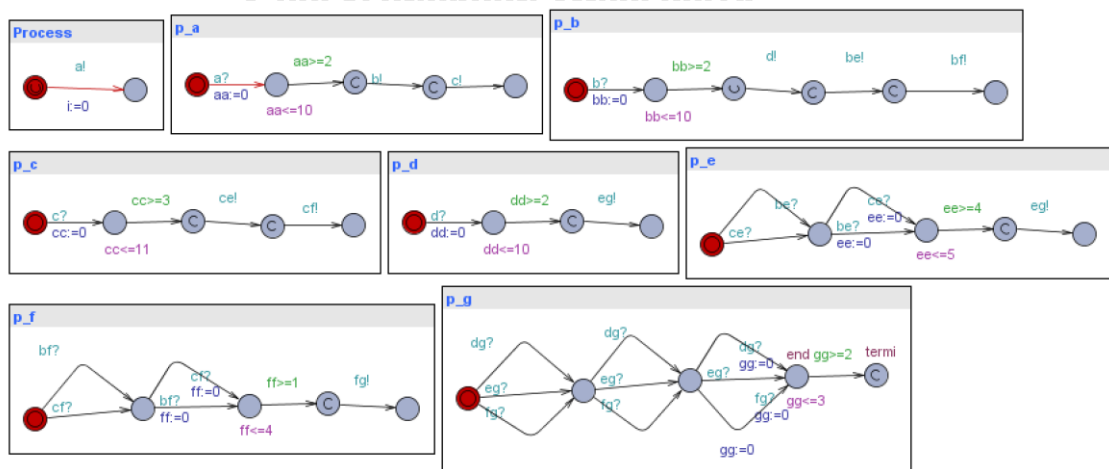
ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
C	เซตของเงื่อนไข (Conditions)
T	เซตของงาน (Atomic task)
C_i	เงื่อนไขในการนำเข้า (Input Conditions) $C_i \in C$
C_o	เงื่อนไขในการนำออก (Output Conditions) $C_o \in C$
TD	ฟังก์ชันที่ใช้ประดับเพื่อแสดงพฤติกรรมของงาน $TD : T \rightarrow \{AND-Split, OR-Split, XOR-Split, AND-Join, OR-Join, XOR-Join\}$
K_{max}	ฟังก์ชันที่อธิบายช่วงเวลาจำกัดขอบเขตบนของงาน T โดยที่ $N+$ เป็นจำนวนเต็มบวก $K_{max} : T \rightarrow N^+$
K_{min}	ฟังก์ชันที่อธิบายช่วงเวลาจำกัดขอบเขตล่างของงาน T โดยที่ $N+$ เป็นจำนวนเต็มบวก $K_{min} : T \rightarrow N^+$
A	เซตของการเชื่อมต่อ (x,y) โดยที่ $x,y \in (C \cup T)$ และ $A \subseteq (C \times T) \cup (T \times C)$

หลังจากนิยามกระแสนงานยอร์วัลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาแล้ว จะทำการสร้างกระแสนงานยอร์วัลเพื่อศึกษาการทำงานเทียบกับไทม์ดอตโตมาตา ดังรูป 3.2 จำลองการทำงานแบบขนานของกระแสนงานยอร์วัล โดยหลังจากจบการทำงานของงาน p_a แล้วจะส่งผ่านไปทำทั้งงาน p_b และงาน p_c ขนานกัน โดยที่งาน p_g จะทำได้ก็ต่อเมื่องาน p_d, p_e และ p_f ต้องเสร็จสิ้นแล้ว หลังจากที่ได้กระแสนงานยอร์วัลแล้วผู้วิจัยจึงนำไปเปรียบเทียบกับไทม์ดอตโตมาตาว่าถ้ากรณีการทำงานเหมือนกันนั้นควรมีลักษณะเป็นอย่างไรได้ผลดังรูปที่ 3.3 โดยใช้แนวคิดในการออกแบบนั้นจะมองให้แต่ละงานในกระบวนการยอร์วัลเป็น 1 ไทม์ดอตโตมาตา ผลของการวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบสัญลักษณ์กระแสนงานยอร์วัลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลา และไทม์ดอตโตมาตาจะได้รับความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างกระแสนงานยอร์วัลกับไทม์ดอตโตมาตาเพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบกฎการแปลงต่อไป

รูป 3.2 ตัวอย่างกระแสนงานยอร์วัลที่ได้จากการใช้เครื่องมือยอร์วัล

รูปที่ 3.3 ตัวอย่างไทม์ดอตโตมาตาที่ได้จากการใช้เครื่องมือ UPPAAL

3.2 การวิเคราะห์โครงสร้างเพิ่มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนงานยอร์วัล และเพิ่มเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ดอตโตมาตา

เพื่อที่จะแปลงกระแสนงานยอร์วัลไปเป็นไทม์ดอตโตมาตา ในกระบวนการนี้จำเป็นต้องวิเคราะห์โครงสร้างเพิ่มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนงานยอร์วัล และไทม์ดอตโตมาตา แยกองค์ประกอบของแท็ก และคุณลักษณะต่าง ๆ เพื่อศึกษาว่าในแต่ละสัญลักษณ์ของกระแสนงานยอร์วัล และไทม์ดอตโตมาตาสามารถสร้างขึ้นมาได้อย่างไร และสามารถดึงข้อมูลจากเพิ่มเอกซ์เอ็มแอลได้อย่างถูกต้อง เพื่อใช้ในการออกแบบ และสร้างโปรแกรมในการแปลงต่อไป โดยเริ่มแรกนั้นจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์กระแสนงานยอร์วัล และแท็กเอกซ์เอ็มแอลก่อน หลังจากนั้นจะเป็นส่วนของไทม์ดอตโตมาตา โดยตารางที่ 3.2 จะเป็นการเปรียบเทียบแท็กเอกซ์เอ็มแอล และสัญลักษณ์ของกระแสนงานยอร์วัลว่ามีความสอดคล้องกันอย่างไร

ตารางที่ 3.2 ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์กระแสนงานยอร์วัล และแท็กเอกซ์เอ็มแอล

สัญลักษณ์	แท็กเอกซ์เอ็มแอล	คำอธิบาย
Task 	<code><task id="p_a"></code> <code></task></code>	หน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของกระบวนการ
	<code><name>p_a</name></code>	ชื่อของงานนั้น ๆ
	<code><flowsInto></code> <code><nextElementRef id="p_c" /></code> <code></flowsInto></code> <code><flowsInto><nextElementRef id="p_b" /></flowsInto></code>	ระบุงานถัดไปของกระแสนงานนั้น ๆ
Join and split type 	<code><join code="xor" /></code> <code><split code="and" /></code>	ระบุประเภทของ join และ split ของงานนั้น ๆ
Input Condition 	<code><inputCondition id="InputCondition"></code> <code><flowsInto></code> <code><nextElementRef id="p_a" /></code> <code></flowsInto></code> <code></inputCondition></code>	จุดเริ่มต้นของกระแสนงานยอร์วัล
Output Condition 	<code><outputCondition id="OutputCondition" /></code>	จุดสิ้นสุดของกระแสนงานยอร์วัล

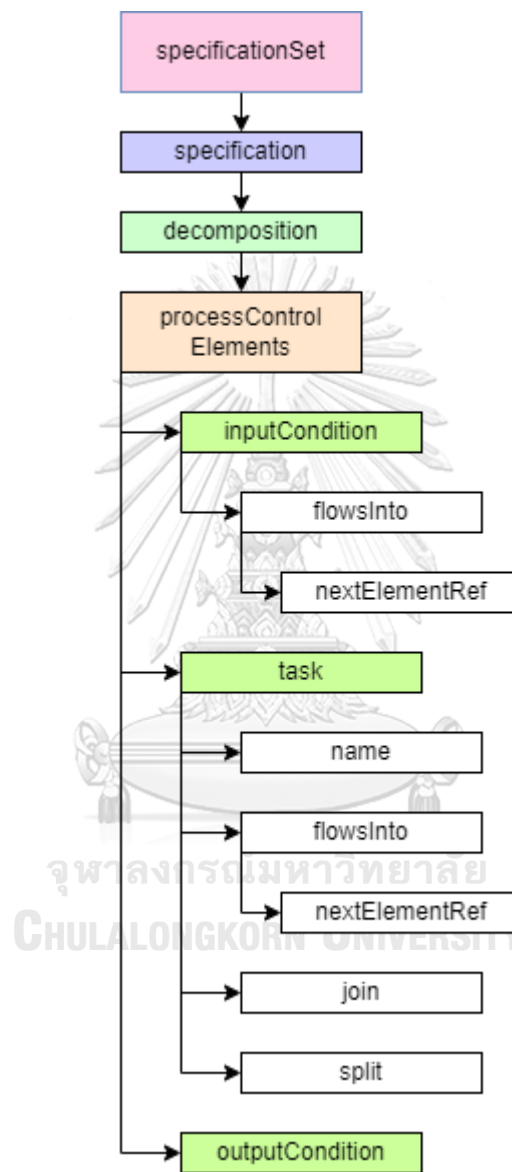
โดยตารางที่ 3.2 นั้นถูกแยก และวิเคราะห์มาจากแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนงานยอร์วัลของรูปที่ 3.2 โดยแสดงเฉพาะงาน InputCondition, p_a และ p_b ดังรูปที่ 3.4 โดยในรูปนั้นจะแสดงข้อมูลรายละเอียดของแท็ก <inputCondition>, <task id="p_a"> และ <task id="p_b"> ว่ามีการเชื่อมต่อกับงานใดบ้าง มี TD การ join และ split แบบใด

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<specificationSet xmlns="http://www.yawlfoundation.org/yawlschema" xmlns:
  <specification uri="thesis_and">
    <documentation>No description provided</documentation>
    <metaData>
      <creator>Naronggorn</creator>
      <description>No description provided</description>
      <coverage>4.3.1.772</coverage>
      <version>0.1</version>
      <persistent>false</persistent>
      <identifier>UID_bf0f2188-c186-4d20-8ad9-92f1dfebfce6</identifier>
    </metaData>
    <xs:schema xmlns:xs="http://www.w3.org/2001/XMLSchema" />
    <decomposition id="Net" isRootNet="true" xsi:type="NetFactsType">
      <processControlElements>
        <inputCondition id="InputCondition">
          <flowsInto>
            <nextElementRef id="p_a" />
          </flowsInto>
        </inputCondition>
        <task id="p_a">
          <name>p_a</name>
          <flowsInto>
            <nextElementRef id="p_c" />
          </flowsInto>
          <flowsInto>
            <nextElementRef id="p_b" />
          </flowsInto>
          <join code="xor" />
          <split code="and" />
          <resourcing>
            <offer initiator="user" />
            <allocate initiator="user" />
            <start initiator="user" />
          </resourcing>
        </task>
        <task id="p_b">
          <name>p_b</name>
          <flowsInto>
            <nextElementRef id="p_d" />
          </flowsInto>
          <flowsInto>
            <nextElementRef id="p_e" />
          </flowsInto>
        </task>
      </processControlElements>
    </decomposition>
  </specification>
</specificationSet>
```

รูปที่ 3.4 ตัวอย่างเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนงานยอร์วัล

จากความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์กระแสนงานยอร์วัลและแท็กเอกซ์เอ็มแอลทำให้เราได้ทราบแท็กที่จำเป็นในการใช้แปลงเป็นโทมดอโตมาตาเรียบร้อยแล้ว ทำการสรุปโครงสร้างของแท็กโดยสามารถอธิบายเป็นโครงสร้างที่

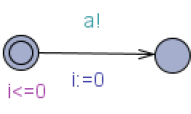
จำเป็นได้ดังรูปที่ 3.5 ซึ่งจะอธิบายถึงส่วนที่เราสนใจใช้ในการแปลงคือ แท็ก inputCondition, task ต่าง ๆ และ outputCondition ซึ่งอยู่ภายใต้แท็ก processControlElements และมีแท็กลูกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น flowInto เป็นข้อมูลที่ใช้บอกว่าหลังจากเสร็จสิ้นงานนั้นแล้วจะถูกส่งต่อไปที่งานใด join เป็นแท็กที่ใช้บอกว่าตรรกะของงานนั้น ๆ ผังขาเข้าเป็นรูปแบบใด

รูปที่ 3.5 แสดงโครงสร้างเอกซ์เอ็มแอลที่จำเป็นในการแปลงของกระแสนงานยอร์วัล

หลังจากวิเคราะห์โครงสร้างเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนายอร์แล้ว ต่อไปทำการวิเคราะห์โครงสร้างเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ดอตมาตา โดยตารางที่ 3.3 จะเป็นการเปรียบเทียบแท็กเอกซ์เอ็มแอล และสัญลักษณ์ของไทม์ดอตมาตา โดยจะศึกษาจากไทม์ดอตมาตาที่มี 2 ตำแหน่ง ตำแหน่งแรกมี Invariant คือ $i \leq 0$ และเส้นเชื่อมระหว่างตำแหน่งแรก และสองนั้นประกอบไปด้วย Synchronization คือ $a!$ และ Assignment คือ $i:=0$

ตารางที่ 3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์ไทม์ดอตมาตา และแท็กเอกซ์เอ็มแอล

สัญลักษณ์	แท็กเอกซ์เอ็มแอล	คำอธิบาย
	<pre><template> </template></pre>	ระบุข้อมูลของ 1 ไทม์ดอตมาตา
	<pre><name>start</name></pre>	ชื่อไทม์ดอตมาตา
	<pre><location id="id0" x="0" y="0"> <label kind="invariant" x="-10" y="17">i<=0</label> </location></pre>	ตำแหน่งของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในหน้าจอแสดงผลของเครื่องมือ UPPAAL ซึ่งมีการระบุ invariant
	<pre><init ref = "id0"/></pre>	ตำแหน่งเริ่มต้นของไทม์ดอตมาตา
	<pre><transition> <source ref="id0"/> <target ref="id1"/> <label kind="synchronisation" x="42" y="-32">a!</label> <label kind="assignment" x="34" y="9">i:=0</label> </transition></pre>	ระบุการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการนั้น ๆ เช่น การกำหนดค่าการซิงโครไนซ์เงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้น
	<pre><declaration>clock i;</declaration></pre>	การประกาศตัวแปรของไทม์ดอตมาตา

โดยตารางที่ 3.3 ถูกวิเคราะห์มาจากตัวอย่างเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ดอตมาตาจากรูปที่ 3.6 ซึ่งมีการแบ่งไทม์ดอตมาตาเป็นแต่ละไทม์ดอตมาตอนโดยใช้แท็ก template และภายในแต่ละไทม์ดอตมาตอนนั้นจะมี

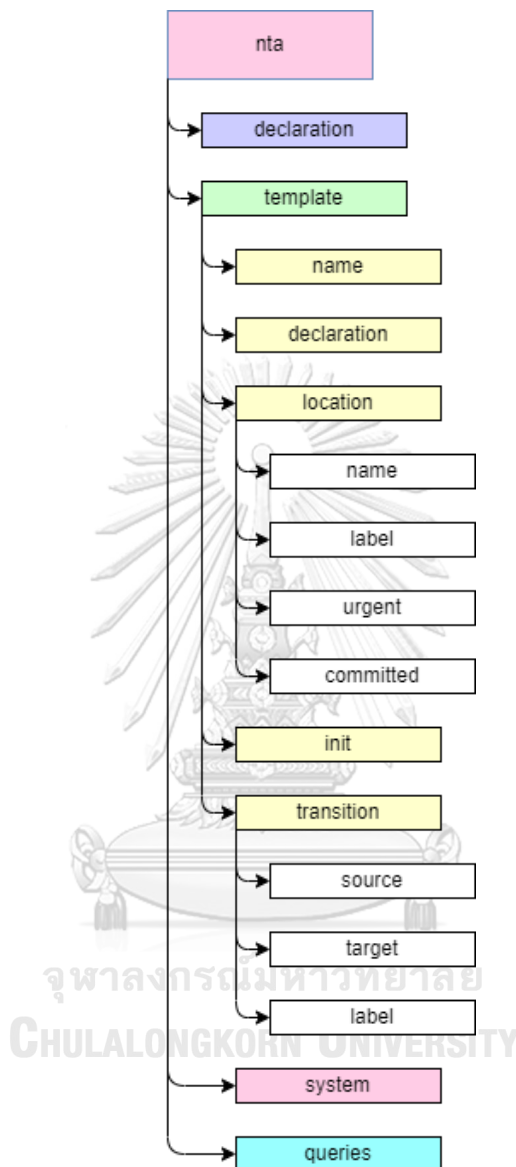
แท็ก name ระบุชื่อของไทม์ดอตโมาตา แท็ก declaration ระบุการนิยามการประกาศตัวแปรของอโตมาตานั้น ๆ
 แท็ก init ระบุตำแหน่งเริ่มต้นของไทม์ดอตโมาตา แท็ก location ที่อธิบายรายละเอียดองค์ประกอบของตำแหน่ง
 Name, Invariant, Urgent, Committed แท็ก transition ที่อธิบายรายละเอียดองค์ประกอบของเส้นเชื่อม Guard,
 Sync, Update โดยจะมีการระบุตำแหน่งตั้งต้น และปลายทางด้วย

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>
<!DOCTYPE nta PUBLIC "-//Uppaal Team//DTD Flat System 1.1//EN" 'http://
<nta>
  <declaration>// Place global declarations here.</declaration>
  <template>
    <name x="5" y="5">Template</name>
    <declaration>// Place local declarations here.
clock i;</declaration>
    <location id="id0" x="0" y="0">
      <label kind="invariant" x="-10" y="17">i<=0</label>
    </location>
    <location id="id1" x="89" y="0">
    </location>
    <init ref="id0"/>
    <transition>
      <source ref="id0"/>
      <target ref="id1"/>
      <label kind="synchronisation" x="18" y="-17">a!</label>
      <label kind="assignment" x="18" y="0">i:=0</label>
    </transition>
  </template>
  <system>// Place template instantiations here.
Process = Template();
// List one or more processes to be composed into a system.
system Process;
  </system>
  <queries>
    <query>
      <formula></formula>
      <comment></comment>
    </query>
  </queries>
</nta>
```

รูปที่ 3.6 ตัวอย่างแท็กเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ดอตโมาตาจากเครื่องมือ UPPAAL

จากความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์ไทม์ดอตโมาตา และแท็กเอกซ์เอ็มแอลทำให้เราได้ทราบแท็กที่
 จำเป็นในการใช้แปลงจากกระแสนอนเวอร์ล ทำการสรุปโครงสร้างของแท็กโดยสามารถอธิบายเป็นโครงสร้างที่จำ
 เป็นได้ดังรูปที่ 3.7 ซึ่งจะอธิบายถึงส่วนที่เราสนใจใช้ในการแปลงคือ แท็ก template ซึ่งอยู่ภายใต้แท็ก nta และมี
 แท็กลูกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น name, location, init และ transition ที่เก็บข้อมูลของแต่ละไทม์ดอตโมาตาอยู่

เป็นต้น โดยในแต่ละแท็กของ location ก็จะมีข้อมูลของแต่ละ location อยู่ และแท็ก transition ก็จะมีข้อมูลของแต่ละเส้นเชื่อมอยู่

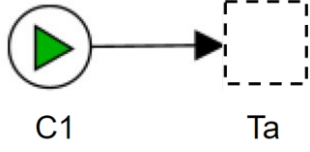
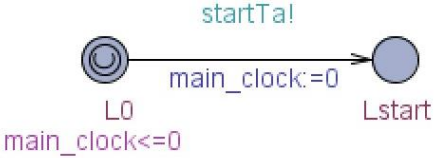
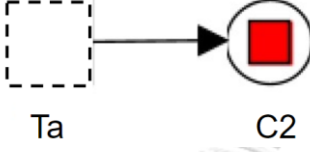
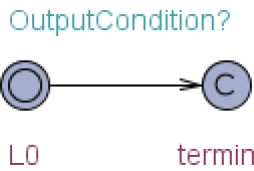
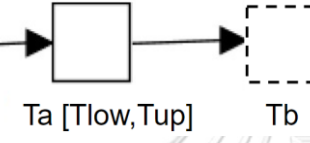
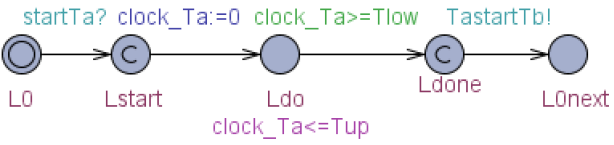
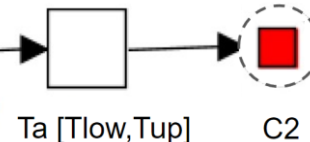
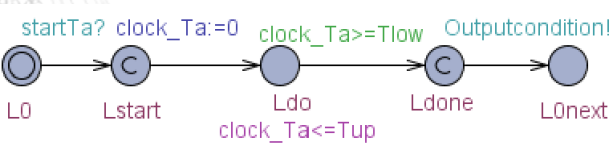
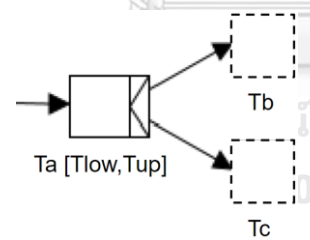
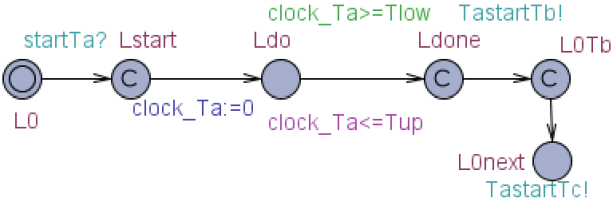
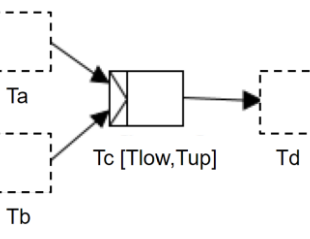
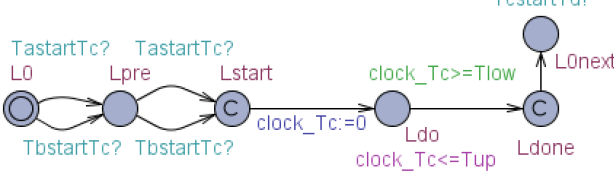
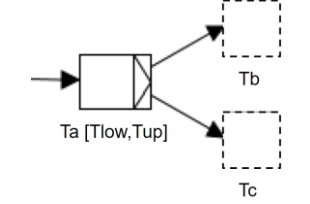
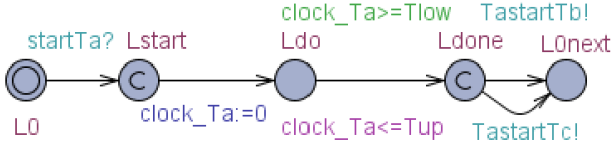

รูปที่ 3.7 แสดงโครงสร้างเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ต่อโตมาตาจากเครื่องมือ UPPAAL

3.3 การออกแบบ และสร้างเกณฑ์ในการแปลงกระแสนายอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาเป็นไทม์ต่อโตมาตา

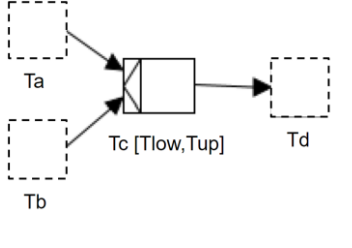
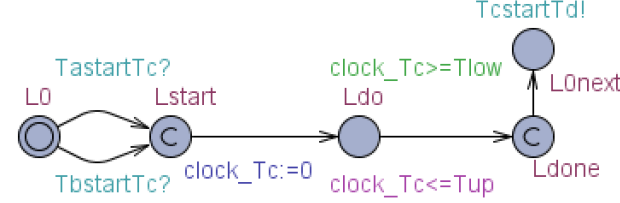
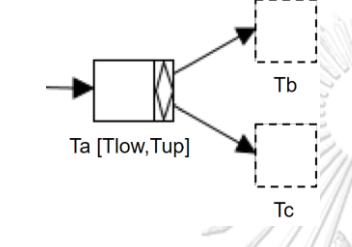
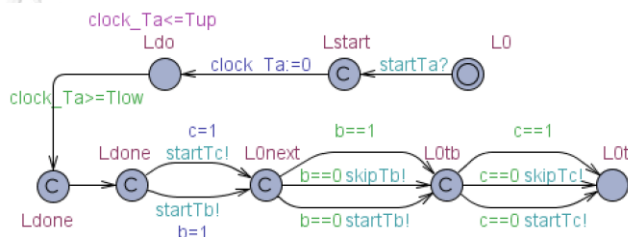
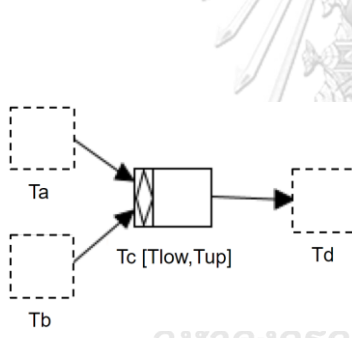
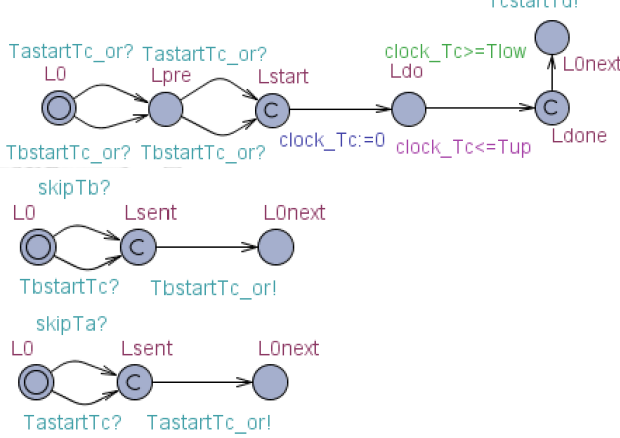
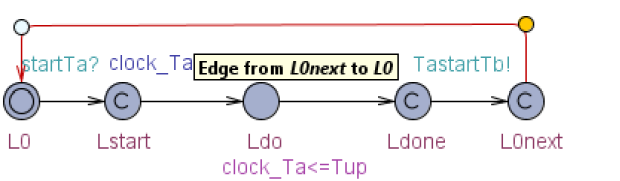
หลังจากที่ได้ศึกษา และวิเคราะห์เปรียบเทียบกระแสนายอร์ล และไทม์ต่อโตมาตา ทั้งด้านพฤติกรรม และโครงสร้างแท็กของเอกซ์เอ็มแอลแล้วนำข้อมูลต่าง ๆ มาออกแบบเป็นกฎการแปลงจากกระแสนายอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาเป็นไทม์ต่อโตมาตา ได้ดังตารางที่ 3.4 ซึ่งอธิบายลักษณะงานในกระแสนายอร์ลชนิด Input condition, Output condition, Atomic task, Atomic task to outputcondition, AND-split task, AND-join task, XOR-split task, XOR-join task, OR-split task, OR-join task และ loop เพื่อใช้ในการสร้างซอฟต์แวร์สำหรับการแปลงกระแสนายอร์ลเป็นไทม์ต่อโตมาตาต่อไป

ตารางที่ 3.4 กฎการแปลงจากกระแสนงานยอร์วัลแบบมีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ดอโตมาตา

ชื่อ	สัญลักษณ์ยอร์วัล และช่วงเวลา	ไทม์ดอโตมาตา
Input condition		
Output condition		
Atomic task		
Atomic task to outputcondition		
AND-split		
AND-join		
XOR-split		

ตารางที่ 3.4 กฎการแปลงจากกระแสนงานยอร์ลแบบมีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ด้อโตมาตา (ต่อ)

ชื่อ	สัญลักษณ์ยอร์ล และช่วงเวลา	ไทม์ด้อโตมาตา
XOR-join		
OR-split		
OR-join		
Loop	<p>Extra at end and initial location of Timed Automaton</p>	

จากตารางที่ 3.4 กฎการแปลงจากกระแสนงานยอร์ลแบบมีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ด้อโตมาตาสามารถอธิบายเป็นขั้นตอนเพื่อใช้ในการออกแบบการทำงานของซอฟต์แวร์รวมถึงกรณีที่ TD ทั้ง Join กับ Split มากกว่า 2 งานดังต่อไปนี้

กฎข้อที่ 1: การแปลง Input Condition ของกระแสนงานยอร์วัล

กำหนดให้กระแสนงานยอร์วัล YML เพื่อแปลงไปเป็นไทม์ค็อตโตมาตา TA มีขั้นตอนการแปลงดังต่อไปนี้ ที่แสดงในตารางที่ 3.4

- ถ้าพบ Input condition $C1$ ที่เชื่อมไปยัง Atomic task Ta ใน YML แล้วสร้างไทม์ค็อตโตมาตา TA ที่ประกอบด้วย $L0$ (Urgent location) ที่มีเส้นเชื่อมไปยังตำแหน่ง $Lstart$ และกำหนดให้ $L0$ เป็น Initial location มี Invariant เป็น $main\_clock \leq 0$ เส้นเชื่อมระหว่าง $L0, Lstart$ จะมีการส่ง Synchronization channel $startTa!$ โดยสามารถประกาศตัวแปรได้ดังนี้ $main\_clock := 0$ ($0, startTa!, -, main\_clock := 0, Lstart$) $\in E$, $L0, Lstart \in L$, $main\_clock \in X$ และ $(\{ main\_clock \leq 0 \} : L0 \rightarrow \{ main\_clock == 0 \})$

กฎข้อที่ 2: การแปลง Output Condition ของกระแสนงานยอร์วัล

กำหนดให้กระแสนงานยอร์วัล YML เพื่อแปลงไปเป็นไทม์ค็อตโตมาตา TA มีขั้นตอนการแปลงดังต่อไปนี้ ที่แสดงในตารางที่ 3.4

- ถ้าพบ Output condition $C2$ ที่เชื่อมมาจาก Atomic task Ta ใน YML แล้วสร้างไทม์ค็อตโตมาตา TA ที่ประกอบด้วย $L0$ มีเส้นเชื่อมไปยังตำแหน่ง $Lterminal$ และกำหนดให้ $L0$ เป็น Initial location ตำแหน่ง $Lterminal$ เป็น Committed location เส้นเชื่อมระหว่าง $L0, Lterminal$ จะมีการรอรับ Synchronization channel ชื่อ $Outputcondition?$ โดยสามารถประกาศตัวแปรได้ดังนี้ $(L0, Outputcondition?, -, -, Lstart) \in E$ และ $L0, Lterminal \in L$

กฎข้อที่ 3: การแปลง Atomic Task ของกระแสนงานยอร์วัล

กำหนดให้กระแสนงานยอร์วัล YML เพื่อแปลงไปเป็นไทม์ค็อตโตมาตา TA มีขั้นตอนการแปลงดังต่อไปนี้ ที่แสดงในตารางที่ 3.4

- ถ้าพบ Atomic task Ta ที่มีช่วงเวลา $[Tlow, Tup]$ และเชื่อมไปยัง Atomic task Tb ใน YML แล้วสร้างไทม์ค็อตโตมาตา TA ที่ประกอบด้วย $Lstart$ (Committed location) เชื่อมต่อเนื่องกับ Ldo และ $Ldone$ (Committed location) โดยที่ Ldo กำหนด Invariant คือ $clock\_Ta \leq Tup$ เส้นเชื่อมระหว่าง $Lstart$ กับ Ldo กำหนดให้ $clock\_Ta = 0$ และเส้นเชื่อมระหว่าง Ldo กับ $Ldone$ กำหนด Guard conditions คือ $clock\_Ta \geq Tlow$
- เพิ่มตำแหน่ง $L0$ (initial location) เชื่อมไปยัง $Lstart$ โดยบนเส้นเชื่อมของ $L0$ กับ $Lstart$ มีการระบุการรับ Synchronization channel ชื่อว่า $startTa?$
- เพิ่มตำแหน่ง $L0next$ เชื่อมต่อมาจาก $Ldone$ โดยบนเส้นเชื่อมระหว่าง $Ldone$ กับ $L0next$ จะมีการส่ง Synchronization channel คือ $TastartTb!$

โดยสามารถประกาศตัวแปรได้ดังนี้

- $L0, Lstart, Ldo, Ldone, L0next \in L$
- $clock\_Ta \in C$
- $(L0, startTa?, -, -, Lstart), (Lstart, -, -, clock\_Ta := 0, Ldo), (Ldo, -, clock\_Ta \geq Tlow, -, Ldone), (Ldone, TstartTb!, -, -, L0next) \in E$

กฎข้อที่ 4: การแปลง Atomic task to outputcondition ของกระแสนงานยอร์วัล

กำหนดให้กระแสนงานยอร์วัล YML เพื่อแปลงไปเป็นไทม์ดอ์โตมาตา TA มีขั้นตอนการแปลงดังต่อไปนี้ ที่แสดงในตารางที่ 3.4

- ถ้าพบ Atomic task Ta ที่มีช่วงเวลา $[Tlow, Tup]$ และเชื่อมไปยัง Output condition $C2$ ใน YML แล้วสร้างไทม์ดอ์โตมาตา TA ที่ประกอบด้วย $Lstart$ (Committed location) เชื่อมต่อเนื่องกับ Ldo และ $Ldone$ (Committed location) โดยที่ Ldo กำหนด Invariant คือ $clock\_Ta \leq Tup$ เส้นเชื่อมระหว่าง $Lstart$ กับ Ldo กำหนดให้ $clock\_Ta = 0$ และเส้นเชื่อมระหว่าง Ldo กับ $Ldone$ กำหนด Guard conditions คือ $clock\_Ta \geq Tlow$
- เพิ่มตำแหน่ง $L0$ (Initial location) เชื่อมไปยัง $Lstart$ โดยบนเส้นเชื่อมของ $L0$ กับ $Lstart$ มีการระบุการรับ Synchronization channel ชื่อว่า $startTa?$
- เพิ่มตำแหน่ง $L0next$ เชื่อมต่อมาจาก $Ldone$ โดยบนเส้นเชื่อมระหว่าง $Ldone$ กับ $L0next$ จะมีการส่ง Synchronization channel คือ $Outputcondition!$

โดยสามารถประกาศตัวแปรได้ดังนี้

- $L0, Lstart, Ldo, Ldone, L0next \in L$
- $clock\_Ta \in C$
- $(L0, startTa?, -, -, Lstart), (Lstart, -, -, clock\_Ta := 0, Ldo), (Ldo, -, clock\_Ta \geq Tlow, -, Ldone), (Ldone, Outputcondition!, -, -, L0next) \in E$

กฎข้อที่ 5: การแปลง AND Split ของกระแสนงานยอร์วัล

กำหนดให้กระแสนงานยอร์วัล YML เพื่อแปลงไปเป็นไทม์ดอ์โตมาตา TA มีขั้นตอนการแปลงดังต่อไปนี้ ที่แสดงในตารางที่ 3.4

- ถ้าพบ Atomic task Ta ที่มีช่วงเวลา $[Tlow, Tup]$ และเชื่อมไปยัง Atomic task Tb และ Tc ใน YML แล้วสร้างไทม์ดอ์โตมาตา TA ที่ประกอบด้วย $Lstart$ (Committed location) เชื่อมต่อเนื่องกับ Ldo และ $Ldone$ (Committed location) โดยที่ Ldo กำหนด Invariant คือ $clock\_Ta \leq Tup$ เส้นเชื่อมระหว่าง $Lstart$ กับ Ldo กำหนดให้ $clock\_Ta = 0$ และเส้นเชื่อมระหว่าง Ldo กับ $Ldone$ กำหนด Guard conditions คือ $clock\_Ta \geq Tlow$

- เพิ่มตำแหน่ง LO (Initial location) เชื่อมไปยัง $Lstart$ โดยบนเส้นเชื่อมของ LO กับ $Lstart$ มีการระบุการรับ Synchronization channel ชื่อว่า $startTa?$
- เพิ่มตำแหน่ง $LOTb$ (Committed location), $L0next$ เชื่อมต่อเนื่องมาจาก $Ldone$ โดยบนเส้นเชื่อมระหว่าง $Ldone$ กับ $LOTb$ จะมีการส่ง Synchronization channel คือ $TastartTb!$ และเชื่อมระหว่าง $LOTb$ กับ $L0next$ จะมีการส่ง Synchronization channel คือ $TastartTc!$

ในกรณีที่ AND Split = n tasks

- เพิ่ม $LTi \in L$ โดยที่ $i=1$ ถึง n เชื่อมต่อเนื่องจาก $Ldone$ แล้วแต่ละเส้นเชื่อมจะมีการกำหนด Synchronization channel คือ $TastartTi!$ โดยทุกตำแหน่งที่เพิ่มเข้ามากำหนดเป็น Committed location ยกเว้นตำแหน่งสุดท้าย

กฎข้อที่ 6: การแปลง AND Join ของกระแสนายอร์วัล

กำหนดให้กระแสนายอร์วัล YML เพื่อแปลงไปเป็นไทม์ค็อกโตมาตา TA มีขั้นตอนการแปลงดังต่อไปนี้ ที่แสดงในตารางที่ 3.4

- ถ้าพบ Atomic task Tc ที่มีช่วงเวลา $[Tlow, Tup]$ เชื่อมมาจาก Atomic task Ta และ Tb ใน YML แล้วสร้างไทม์ค็อกโตมาตา TA ที่ประกอบด้วย $Lstart$ (Committed location) เชื่อมต่อเนื่องกับ Ldo และ $Ldone$ (Committed location) โดยที่ Ldo กำหนด Invariant คือ $clock\_Tc \leq Tup$ เส้นเชื่อมระหว่าง $Lstart$ กับ Ldo กำหนดให้ $clock\_Tc = 0$ และเส้นเชื่อมระหว่าง Ldo กับ $Ldone$ กำหนด Guard conditions คือ $clock\_Tc \geq Tlow$
- เพิ่มตำแหน่ง LO (Initial location), $Lpre$ ก่อนหน้า $Lstart$ สร้างเส้นเชื่อมของ LO กับ $Lpre$ และ $Lpre$ กับ $Lstart$ คู่ละ 2 เส้นโดยเส้นแรกมีการระบุการรับ Synchronization channel ชื่อว่า $TastartTc?$ เส้นที่สองชื่อว่า $TbstartTc?$.
- เพิ่มตำแหน่ง $L0next$ เชื่อมต่อมาจาก $Ldone$ โดยบนเส้นเชื่อมระหว่าง $Ldone$ กับ $L0next$ จะมีการส่ง Synchronization channel คือ $TcstartTd!$

ในกรณีที่ AND Join = n tasks

- เพิ่ม $Li \in L$ โดยที่ $i=1$ ถึง $n-1$ ก่อนหน้า $Lstart$ และเพิ่มเส้นเชื่อมตำแหน่งก่อนหน้า $Lstart$ คู่ละ n เส้น โดยมี Synchronization channel คือ $TistartTc?$ โดยที่ $i=1$ ถึง n บนเส้นเชื่อมเส้นในแต่ละคู่ตำแหน่ง

กฎข้อที่ 7: การแปลง XOR Split ของกระแสนายอร์วัล

กำหนดให้กระแสนายอร์วัล YML เพื่อแปลงไปเป็นไทม์ค็อกโตมาตา TA มีขั้นตอนการแปลงดังต่อไปนี้ ที่แสดงในตารางที่ 3.4

- ถ้าพบ Atomic task T_a ที่มีช่วงเวลา $[T_{low}, T_{up}]$ และเชื่อมไปยัง Atomic task T_b และ T_c ใน YML แล้วสร้างไทม์ดอตโมาตา TA ที่ประกอบด้วย L_{start} (Committed location) เชื่อมต่อเนื่องกับ L_{do} และ L_{done} (Committed location) โดยที่ L_{do} กำหนด Invariant คือ $clock_{T_a} \leq T_{up}$ เส้นเชื่อมระหว่าง L_{start} กับ L_{do} กำหนดให้ $clock_{T_a} = 0$ และเส้นเชื่อมระหว่าง L_{do} กับ L_{done} กำหนด Guard conditions คือ $clock_{T_a} \geq T_{low}$
- เพิ่มตำแหน่ง L_0 (Initial location) เชื่อมไปยัง L_{start} โดยบนเส้นเชื่อมของ L_0 กับ L_{start} มีการระบุการรับ Synchronization channel ชื่อว่า $startT_a?$
- เพิ่มตำแหน่ง L_{next} หลังตำแหน่ง L_{done} สร้างเส้นเชื่อมระหว่าง L_{done} กับ L_{next} 2 เส้นโดยเส้นแรกจะมีการส่ง Synchronization channel คือ $T_{startT_b}!$ และเส้นที่สองคือ $T_{startT_c}!$

ในกรณี XOR Split = n tasks

- เพิ่มเส้นเชื่อมระหว่าง L_{done} , L_{next} n เส้น กำหนด Synchronization channel $T_{startT_i}!$ โดยที่ $i=1$ ถึง n ในแต่ละเส้นตามลำดับ

กฎข้อที่ 8: การแปลง XOR Join ของกระแสนายอร์ล

กำหนดให้กระแสนายอร์ล YML เพื่อแปลงไปเป็นไทม์ดอตโมาตา TA มีขั้นตอนการแปลงดังต่อไปนี้ ที่แสดงในตารางที่ 3.4

- ถ้าพบ Atomic task T_c ที่มีช่วงเวลา $[T_{low}, T_{up}]$ เชื่อมมาจาก Atomic task T_a และ T_b ใน YML แล้วสร้างไทม์ดอตโมาตา TA ที่ประกอบด้วย L_{start} (Committed location) เชื่อมต่อเนื่องกับ L_{do} และ L_{done} (Committed location) โดยที่ L_{do} กำหนด Invariant คือ $clock_{T_c} \leq T_{up}$ เส้นเชื่อมระหว่าง L_{start} กับ L_{do} กำหนดให้ $clock_{T_c} = 0$ และเส้นเชื่อมระหว่าง L_{do} กับ L_{done} กำหนด Guard conditions คือ $clock_{T_c} \geq T_{low}$
- เพิ่มตำแหน่ง L_0 (Initial location) ก่อนหน้า L_{start} โดยสร้างเส้นเชื่อมสองเส้นระหว่าง L_0 กับ L_{start} เส้นแรกจะมีการรับ Synchronization channel คือ $T_{startT_c}?$ และเส้นที่สองคือ $T_{bstartT_c}?$.
- เพิ่มตำแหน่ง L_{next} เชื่อมต่อมาจาก L_{done} โดยบนเส้นเชื่อมระหว่าง L_{done} กับ L_{next} จะมีการส่ง Synchronization channel คือ $T_{cstartT_d}!$

ในกรณี XOR Split = n tasks

- เพิ่มเส้นเชื่อมระหว่าง L_0 กับ L_{start} n เส้น กำหนด Synchronization channel คือ $T_{startT_c}!$ โดยที่ $i=1$ ถึง n ในแต่ละเส้นตามลำดับ

กฎข้อที่ 9: การแปลง OR Split ของกระแสนงานยอร์วัล

กำหนดให้กระแสนงานยอร์วัล YML เพื่อแปลงไปเป็นไทม์คอตโตมาตา TA มีขั้นตอนการแปลงดังต่อไปนี้ ที่แสดงในตารางที่ 3.4

- ถ้าพบ Atomic task Ta ที่มีช่วงเวลา $[Tlow, Tup]$ และเชื่อมไปยัง Atomic task Tb และ Tc ใน YML แล้วสร้างไทม์คอตโตมาตา TA ที่ประกอบด้วย $Lstart$ (Committed location) เชื่อมต่อเนื่องกับ Ldo และ $Ldone$ (Committed location) โดยที่ Ldo กำหนด Invariant คือ $clock\_Ta \leq Tup$ เส้นเชื่อมระหว่าง $Lstart$ กับ Ldo กำหนดให้ $clock\_Ta = 0$ และเส้นเชื่อมระหว่าง Ldo กับ $Ldone$ กำหนด Guard conditions คือ $clock\_Ta \geq Tlow$
- เพิ่มตำแหน่ง $L0$ (Initial location) เชื่อมไปยัง $Lstart$ โดยบนเส้นเชื่อมของ $L0$ กับ $Lstart$ มีการระบุการรับ Synchronization channel ชื่อว่า $startTa?$
- เพิ่มตำแหน่ง $L0next$ (Committed location), $LOTb$ (Committed location) และ $LOTc$ หลังจาก $Ldone$ โดยสร้างเส้นเชื่อมระหว่าง $Ldone$, $L0next$ สองเส้น เส้นแรกกำหนด Synchronization channel คือ $startTb!$, $Tb = 1$ และเส้นที่สองคือ $startTc!$, $Tc = 1$
- สร้างเส้นเชื่อมระหว่าง $L0next$, $LOTb$ สามเส้น เส้นแรกกำหนด Guard conditions คือ $Tb == 1$ เส้นที่สองกำหนดคือ Guard conditions $Tb == 0$, Synchronization channel คือ $startTb!$ เส้นที่สามกำหนด Guard conditions คือ $Tb == 0$, Synchronization channel คือ $skipTb!$
- สร้างเชื่อมระหว่าง $LOTb$, $LOTc$ สามเส้น เส้นแรกกำหนด Guard conditions คือ $Tc == 1$ เส้นที่สองกำหนด Guard conditions คือ $Tc == 0$, Synchronization channel คือ $startTc!$ เส้นที่สามกำหนด Guard conditions $Tc == 0$, Synchronization channel คือ $skipTc!$

ในกรณี OR Split = n tasks

- เพิ่ม $LOTi \in L$ โดยที่ $i=1$ ถึง n ต่อจาก $L0next$ โดยเพิ่มเส้นเชื่อมระหว่าง $Ldone$ กับ $L0next$ n เส้น กำหนด Synchronization channel คือ $startTi!$ โดยที่ $i=1$ ถึง n ในแต่ละเส้น และกำหนดตัวแปร $Ti = 1$ โดยที่ $i=1$ ถึง n ในแต่ละเส้นตามลำดับ
- เพิ่มเส้นเชื่อมระหว่าง $LOTi$, $LOTi+1$ อย่างละสามเส้น โดยที่ $i=1$ ถึง $n-1$ เส้นแรก กำหนด Guard conditions คือ $Ti+1 == 1$ เส้นที่สอง กำหนด Guard conditions คือ $Ti+1 == 0$, Synchronization channel คือ $startTi+1!$ เส้นที่สาม กำหนด Guard conditions คือ $Ti+1 == 0$, Synchronization channel คือ $skipTi+1$

กฎข้อที่ 10: การแปลง OR Join ของกระแสนงานยอร์วัล

กำหนดให้กระแสนงานยอร์วัล YML เพื่อแปลงไปเป็นไทม์คอตโตมาตา TA มีขั้นตอนการแปลงดังต่อไปนี้ ที่แสดงในตารางที่ 3.4

- ถ้าพบ Atomic task T_c ที่มีช่วงเวลา $[T_{low}, T_{up}]$ เชื่อมมาจาก Atomic task T_a และ T_b ใน YML แล้วสร้างไทม์ต่อโตมาตา TA ที่ประกอบด้วย L_{start} (Committed location) เชื่อมต่อเนื่องจาก L_{do} และ L_{done} (Committed location) โดยที่ L_{do} กำหนด Invariant คือ $clock_{T_c} \leq T_{up}$ เส้นเชื่อมระหว่าง L_{start} กับ L_{do} กำหนดให้ $clock_{T_c} = 0$ และเส้นเชื่อมระหว่าง L_{do} กับ L_{done} กำหนด Guard conditions คือ $clock_{T_c} \geq T_{low}$
- เพิ่มตำแหน่ง L_0 (Initial location), L_{pre} ก่อนหน้า L_{start} สร้างเส้นเชื่อมของ L_0 กับ L_{pre} และ L_{pre} กับ L_{start} คู่ละ 2 เส้นโดยเส้นแรกมีการระบุการรับ Synchronization channel ชื่อว่า $T_{startTc\_or}$? เส้นที่สองชื่อว่า $T_{bstartTc\_or}$?
- เพิ่มตำแหน่ง L_{0next} เชื่อมต่อมาจาก L_{done} โดยบนเส้นเชื่อมระหว่าง L_{done} กับ L_{0next} จะมีการส่ง Synchronization channel คือ $T_{cstartTd}$
- สร้าง Timed automaton TA ที่ประกอบด้วย L_0 เชื่อมต่อเนื่องจาก $L_{sent}, L_{0next} \in L$. โดยเพิ่มเส้นเชื่อม L_0, L_{sent} อีก 1 เส้น กำหนดให้ Synchronization channel คือ $skipTa?$, $T_{startTc}$? ตามลำดับ และให้ L_{sent} เป็น Committed location
- สร้าง Timed automaton TA ที่ประกอบด้วย L_0 เชื่อมต่อเนื่องจาก $L_{sent}, L_{0next} \in L$ โดยเพิ่มเส้นเชื่อม L_0, L_{sent} อีก 1 เส้น กำหนดให้ Synchronization channel คือ $skipTb?$, $T_{bstartTc}$? ตามลำดับ และให้ L_{sent} เป็น Committed location

ในกรณี OR Join = n tasks

- เพิ่มตำแหน่ง $L_i \in L$ โดยที่ $i=1$ ถึง $n-1$ และเส้นเชื่อม Location ก่อนหน้า L_{start} อย่างละ n เส้น โดยมี Synchronization channel คือ $T_{istartTc}$? โดยที่ $i=1$ ถึง n บนเส้นเชื่อมเส้น
- สร้าง Timed automaton TA จำนวน n TA ที่ประกอบด้วย L_0 เชื่อมต่อเนื่องจาก $L_{sent}, L_{0next} \in L$ โดยเพิ่มเส้นเชื่อม L_0, L_{sent} 2 เส้น กำหนด Synchronization channel คือ $skipTi?$, $T_{istartTc}$? โดยที่ $i=1$ ถึง n ตามลำดับและให้ L_{sent} เป็น Committed location

กฎข้อที่ 11: การแปลงให้รองรับการทำงานแบบ Loop ของกระแสนายอร์ล

กำหนดให้กระแสนายอร์ล YML เพื่อแปลงไปเป็นไทม์ต่อโตมาตา TA มีขั้นตอนการแปลงดังต่อไปนี้ ที่แสดงในตารางที่ 3.4

- กฎทุกข้อยกเว้นข้อ 1 และ 2 จะมีการสร้างเส้นเชื่อมระหว่างตำแหน่งสุดท้ายกับตำแหน่งแรกของ TA โดยให้ตำแหน่งสุดท้ายเป็น Committed location

โดยเหตุผลการออกแบบที่เลือกให้ 1 สัญลักษณ์ของยอร์วัลเป็น 1 ชุดสัญลักษณ์ของไทม์ดอโตมาตอน หลังจากการทดสอบแล้วสามารถอธิบายได้ดังตารางการเปรียบเทียบแนวคิดการออกแบบระหว่างให้ 1 สัญลักษณ์ของยอร์วัลเป็นเป็น 1 ชุดสัญลักษณ์ของไทม์ดอโตมาตอนแนวคิดของคุณ Afsoon Soltani จาก Timed Automata for Workflow Modeling and Analysis [6] กับแนวคิดการออกแบบ 1 ชุดสัญลักษณ์ของยอร์วัลเป็นเป็น 1 ชุดสัญลักษณ์ไทม์ดอโตมาตอนของคุณ Maruth-Ravibanjurkul Transforming YAWL Workflows with Time Constraints to Timed Automata [7] ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 เปรียบเทียบแนวทางการออกแบบกฎการแปลงกระแสงานยอร์วัลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาเป็นไทม์ดอโตมาตา

ความสามารถ	งานที่เสนอ	Maruth-Ravibanjurkul [7]
รูปแบบการแปลง	1 สัญลักษณ์ของยอร์วัลเป็น 1 ชุดสัญลักษณ์ของไทม์ดอโตมาตอน	1 ชุดสัญลักษณ์ของยอร์วัลเป็นเป็น 1 ชุดสัญลักษณ์ไทม์ดอโตมาตอน
จำนวนสถานะไทม์ดอโตมาตา	ต้องใช้ความเข้าใจไทม์ดอโตมาตาเพื่อเข้าใจการทำงานของกระแสงานเนื่องจากมีจำนวนสถานะมากกว่า โดย เกิดจากการสร้างไทม์ดอโตมาตอนแยกอิสระ	ง่ายต่อการทำความเข้าใจและมองสัญลักษณ์ต่างๆในไทม์ดอโตมาตาเนื่องจากมีจำนวนสถานะใกล้เคียงกับกระแสงานยอร์วัล
การกำหนด Invariant	สามารถกำหนด Invariant ให้แต่ละงานอิสระได้เลยเพราะถูกแยกให้แต่ละงานเป็น 1 ไทม์ดอโตมาตอนแล้ว ทำให้ไม่เกิดกรณีที่สถานะไม่ยอมส่งงานต่อ	ไม่สามารถกำหนด Invariant ให้กับไทม์ดอโตมาตอนหลักได้ในกรณีที่เกิดการส่งไปให้ Sub ไทม์ดอโตมาตอนทำให้สามารถเกิดกรณีที่ไทม์ดอโตมาตาไม่เปลี่ยนสถานะส่งต่องานได้
นาฬิกา	มีนาฬิกาท้องถิ่นมีแต่ละไทม์ดอโตมาตอน ทำให้สามารถตรวจเช็คเวลาการทำงานของแต่ละงานของกระแสงานได้	แต่ละงานของกระแสงานใช้นาฬิกาาร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถทวนสอบในแต่ละงานย่อยได้ว่าทำงานถูกต้องตามที่กำหนดหรือไม่

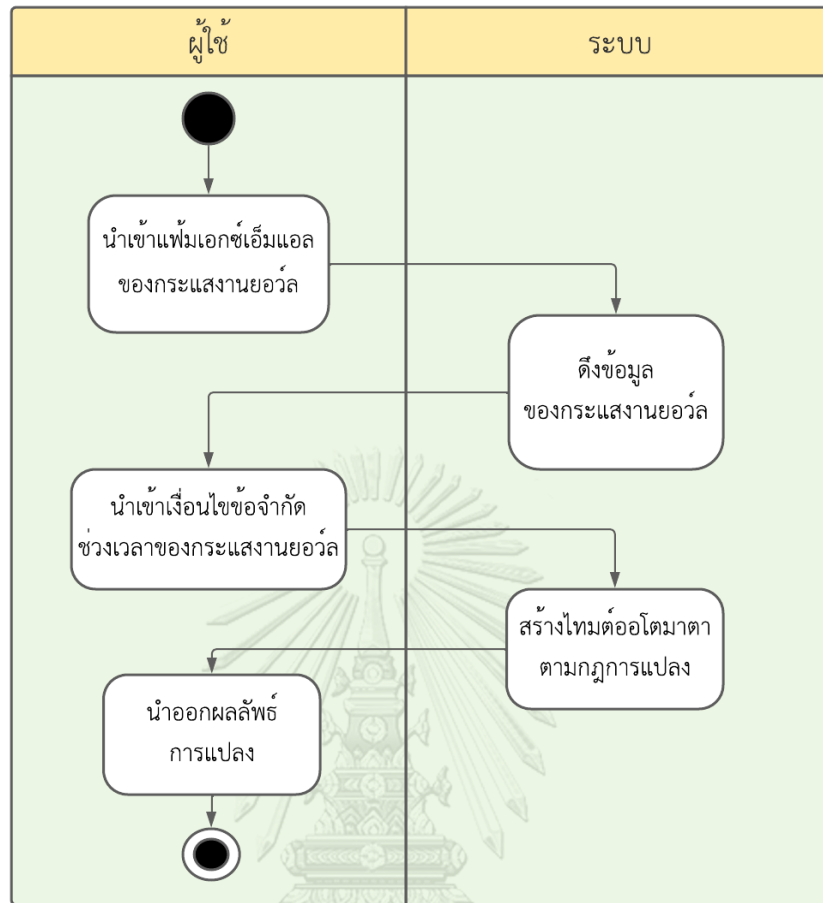

ตารางที่ 3.5 เปรียบเทียบแนวทางการออกแบบกฎการแปลงกระแสนยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาเป็นไทม์ออโตมา (ต่อ)

ความสามารถ	งานที่เสนอ	Maruth-Ravibanjurdkul [7]
รูปแบบ กระแสน	ในกรณีของ AND และ XOR สามารถรองรับกรณีไม่เป็น Well-formed ได้ เพราะเนื่องจากแต่ละงานแยกเป็นไทม์ออโตมาตอนของงานนั้นอิสระ ทำให้ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปแบบ Well-formed	กระแสนยอร์ลต้องอยู่ในแบบ Well-formed เท่านั้น เพราะเนื่องจากตอนแยกงานไปให้ไทม์ออโตมาตอนที่เป็น Sub แล้วจะต้องมีการรวมกลับมาที่ไทม์ออโตมาตอนหลักเสมอ
กระแสนแบบ ส่งสลับ	สามารถรองรับกระแสนที่มีลักษณะการงานแบบส่งงานสลับกันตามรูปที่ 3.2 ได้ เพราะเนื่องจากแต่ละงานแยกเป็นไทม์ออโตมาตอนของงานนั้นอิสระ	ไม่สามารถรองรับกระแสนที่มีลักษณะการงานแบบส่งงานสลับกันตามรูปที่ 3.2 ได้ เพราะเนื่องจากจะมีปัญหาตอนส่งแยกไปแต่ละงานย่อยแล้ว ไม่สามารถกำหนดได้งานงานต่อไปงานใดจะเป็นงานหลักในไทม์ออโตมาตอนหลัก

3.4 การออกแบบ และสร้างซอฟต์แวร์สำหรับการแปลงกระแสนยอร์ลเป็นไทม์ออโตมาตา

เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของยอร์ลและแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ออโตมาตา กับออกแบบ และสร้างเกณฑ์ในการแปลงกระแสนยอร์ลเป็นไทม์ออโตมาตาแบบมีข้อจำกัดช่วงเวลาแล้ว ผู้วิจัยนำเอาข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างกฎการแปลงกับโครงสร้างเอกซ์เอ็มแอลเพื่อทำการออกแบบ และสร้างซอฟต์แวร์สำหรับการแปลงกระแสนยอร์ลเป็นไทม์ออโตมาตาที่รองรับการนำเข้าข้อมูลข้อจำกัดช่วงเวลา ทำการออกแบบกระบวนการทำงานของซอฟต์แวร์ดังรูปที่ 3.8 ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 กิจกรรมแยกเป็นฝั่งผู้ใช้กับระบบ

รูปที่ 3.8 กระบวนการทำงานของซอฟต์แวร์

จากรูปที่ 3.8 จะเริ่มต้นที่นำเข้าแฟ้มเอกซ์เซลของกระแสนยอร์ลเข้าสู่ระบบ ต่อมาระบบจะทำการตั้งข้อมูลของกระแสนยอร์ลให้อยู่ในรูปแบบ Dataframe หลังจากนั้นจะส่งกลับมาให้ผู้ใช้งานนำเข้าเงื่อนไขข้อจำกัดช่วงเวลาของกระแสนยอร์ลเพื่อนำมากำกับใน Dataframe แล้วระบบจึงทำการแปลงกระแสนยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ต่อโตมาตามกฎการแปลง หลังจากแปลงเรียบร้อยแล้วทางผู้ใช้งานสามารถนำออกผลลัพธ์ของการแปลงกระแสนยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ต่อโตมาตามกฎการแปลงได้ โดยกระบวนการทั้งหมดสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1) นำเข้าแฟ้มเอกซ์เซลของกระแสนยอร์ล

ในส่วนแรกนั้นจะเป็นการรับเข้าแฟ้มเอกซ์เซลของกระแสนยอร์ลเพื่อป้อนข้อมูลให้กับซอฟต์แวร์ในการแปลงกระแสนยอร์ลเป็นไทม์ต่อโตมาตามกฎการแปลง โดยการใช้ปุ่ม Choose File เพื่อเลือกแฟ้มเอกซ์เซลของกระแสนยอร์ลที่ต้องการนำเข้ามาแปลง หลังจากนั้นกดปุ่ม Submit เพื่อนำเข้าแฟ้มเอกซ์เซลของกระแสนยอร์ลเข้าสู่ระบบ โดยในที่นี้ใช้แฟ้มของรูปที่ 3.2

Transfer yawl file to uppaal file!

Choose yawl file

Choose File yawl_proposal.yawl

Submit

รูปที่ 3.9 หน้าส่วนต่อประสานกับผู้ใช้งานในการเข้าในไฟล์กระแสนงานยอร์วัล

2) แปลงข้อมูลเพิ่มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนงานยอร์วัลให้อยู่ในรูปแบบ Dataframe

ในส่วนต่อมานั้น เป็นการดึงข้อมูลจากเพิ่มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนงานยอร์วัลให้อยู่ในรูปแบบ Dataframe โดย Dataframe จะเก็บตัวแปรแต่ละตัวไว้ในรูปของคอลัมน์ และค่าของตัวแปรแต่ละชุด (Observation) จะถูกเก็บไว้ในรูปของแถว เพื่อนำไปใช้ในการสร้างองค์ประกอบของไทม์ดอโตมาตาต่อไป ดังรูปที่ 3.9 ซึ่งอธิบายถึง Dataframe ที่สร้างมาจากการรวมดึงข้อมูลจากแท็กลูกของแท็ก processControlElement ที่ละแท็กโดยคอลัมน์ ชื่องานหรือกระบวนการ (process) คือ คุณลักษณะ id ของแท็ก inputCondition , task, outputCondition, คอลัมน์งานถัดไป (edge_out) คือ คุณลักษณะ id ของแท็ก nextElementRef, คอลัมน์ประเภทของงานขาเข้า (join) คือ คุณลักษณะ code ของแท็ก join และ คอลัมน์ประเภทของงานขาออก (split) คือ คุณลักษณะ code ของ tag join

	process	name	edge_in	edge_out	join	split
0	InputCondition		[]	[p_a]		
1	p_a	p_a	[]	[p_c, p_b]	xor	and
2	p_b	p_b	[]	[p_d, p_e, p_f]	xor	and
3	p_c	p_c	[]	[p_e, p_f]	xor	and
4	p_d	p_d	[]	[p_g]	xor	and
5	p_e	p_e	[]	[p_g]	and	and
6	p_f	p_f	[]	[p_g]	and	xor
7	p_g	p_g	[]	[OutputCondition]	and	and
8	OutputCondition		[]	[]		

รูปที่ 3.9 Dataframe แสดงข้อมูลของแท็กลูกของแท็ก processControlElement

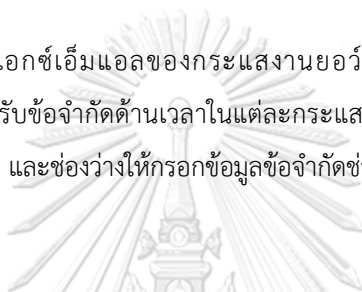
หลังจากได้ Dataframe ดังรูปที่ 3.9 แล้วทำการรวมดึงขึ้นข้อมูลจากคอลัมน์งานถัดไป (edge_out) เพื่อสร้างข้อมูลในคอลัมน์งานก่อนหน้า (Edge in) เข้าไปใน Dataframe ดังรูปที่ 3.10 โดยกระบวนการ p_a จะอยู่ในคอลัมน์งานถัดไป (edge out) ของกระบวนการ InputCondition เท่านั้น ทำให้คอลัมน์งานขาเข้า (edge_in) ของกระบวนการ p_a คือ InputCondition เป็นต้น

	process	name	edge_in	edge_out	join	split
0	InputCondition		[]	[p_a]		
1	p_a	p_a	[InputCondition]	[p_c, p_b]	xor	and
2	p_b	p_b	[p_a]	[p_d, p_e, p_f]	xor	and
3	p_c	p_c	[p_a]	[p_e, p_f]	xor	and
4	p_d	p_d	[p_b]	[p_g]	xor	and
5	p_e	p_e	[p_b, p_c]	[p_g]	and	and
6	p_f	p_f	[p_b, p_c]	[p_g]	and	xor
7	p_g	p_g	[p_d, p_e, p_f]	[OutputCondition]	and	and
8	OutputCondition		[p_g]	[]		

รูปที่ 3.10 Dataframe แสดงข้อมูลของกระแสนงานยอร์ลหลังเพิ่มข้อมูลในคอลัมน์ edge_in

3) นำเข้าเงื่อนไขข้อจำกัดช่วงเวลาของกระแสนงานยอร์ลเพื่อนำมากำกับใน Dataframe

หลังจากเปลี่ยนแพ้มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนงานยอร์ลให้อยู่ในรูป Dataframe แล้วทำการส่ง Dataframe กลับไปแสดงผลเพื่อรับข้อจำกัดด้านเวลาในแต่ละกระแสนงานยอร์ล ดังรูปที่ 3.11 โดยจะมีการแสดง Dataframe ของกระแสนงานยอร์ล และช่องว่างให้กรอกข้อมูลข้อจำกัดช่วงเวลาของแต่ละงานทั้ง lower และ upper

show all process!

Process	Edge in	Edge out	Join	Split
InputCondition		p_a		
p_a	InputCondition	p_c,p_b	xor	and
p_b	p_a	p_d,p_e,p_f	xor	and
p_c	p_a	p_e,p_f	xor	and
p_d	p_b	p_g	xor	and
p_e	p_b,p_c	p_g	and	and
p_f	p_b,p_c	p_g	and	xor
p_g	p_d,p_e,p_f	OutputCondition	and	and
OutputCondition	p_g			

รูปที่ 3.11 หน้าส่วนต่อประสานกับผู้ใช้งานในการเพิ่มข้อจำกัดช่วงเวลาเข้าไปในกระแสนงานยอร์ล

InputCondition			
p_a	p_a	lower	upper
p_b	p_b	lower	upper
p_c	p_c	lower	upper
p_d	p_d	lower	upper
p_e	p_e	lower	upper
p_f	p_f	lower	upper
p_g	p_g	lower	upper
OutputCondition			
	next		

รูปที่ 3.11 หน้าส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ในการเพิ่มข้อจำกัดช่วงเวลาเข้าไปในกระแสนยอร์ล (ต่อ)

ในส่วนของการต่อประสานนั้นจะมีข้อมูลรายละเอียดของกระแสนยอร์ลอยู่ โดยมีช่องให้กรอกข้อจำกัดช่วงเวลาในรูปแบบของ [lower,upper] เพื่อเพิ่มข้อจำกัดช่วงเวลาของแต่ละงานยอร์ลเข้าไปใน Dataframe ที่ใช้ในการสร้างแพ้มเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ดอตโตนมาตาต่อไป โดยหลังจากรับค่าเรียบร้อยแล้ว และกดปุ่ม next จะได้ผล Dataframe ดังรูปที่ 3.12 โดยในรูปนั้นจะมีการเพิ่มคอลัมน์ upper และ lower ของแต่ละกระบวนการเข้าไปใน Dataframe

	process name	edge_in	edge_out	join	split	lower	upper
0	InputCondition	[]	[p_a]			NaN	NaN
1	p_a	p_a [InputCondition]	[p_c, p_b]	xor	and	2	10
2	p_b	p_b [p_a]	[p_d, p_e, p_f]	xor	and	2	10
3	p_c	p_c [p_a]	[p_e, p_f]	xor	and	3	11
4	p_d	p_d [p_b]	[p_g]	xor	and	2	10
5	p_e	p_e [p_b, p_c]	[p_g]	and	and	2	5
6	p_f	p_f [p_b, p_c]	[p_g]	and	xor	1	3
7	p_g	p_g [p_d, p_e, p_f]	[OutputCondition]	and	and	2	3
8	OutputCondition	[p_g]	[]			NaN	NaN

รูปที่ 3.12 Dataframe แสดงข้อมูลของกระแสนยอร์ลหลังจากเพิ่มข้อมูลข้อจำกัดช่วงเวลา

4) ทำการสร้างไทม์ดอตโตนมาตามกฎการแปลง

ในกระบวนการนี้ระบบจะทำการสร้างแพ้มเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ดอตโตนมาตาโดยเริ่มจากแท็ก nta และแท็ก declaration และหัวเอกสารแพ้มเอกซ์เอ็มแอลของดังรายละเอียดในหัวข้อ 3.2 รูปที่ 3.7 หลังจากนั้นสร้าง

แท็ก template ของทุกแถวในคอลัมน์งานหรือกระบวนการ (process) โดยทำการวนสร้างแท็ก template ที่ละแถวดังรายละเอียดในหัวข้อ 3.2 รูปที่ 3.7 โดยใช้ข้อมูล Dataframe ของกระแสนายอร์ล และกฎการแปลงที่ได้ถูกอธิบายในหัวข้อที่ 3.3

5) นำออกผลลัพธ์ของการแปลงกระแสนายอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ออตโตมาตา

หลังจากสร้างไทม์ออตโตมาตามกฎการแปลงเรียบร้อยแล้ว จะถูกส่งกลับไปยังหน้าส่วนต่อประสานกับผู้ใช้สำหรับการโหลดแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ออตโตมาตา ดังรูปที่ 3.13 โดยจะแสดงข้อมูลของกระแสนายอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลา และปุ่ม download เพื่อนำออกแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ออตโตมาตาที่สามารถเปิดผ่านเครื่องมือ UPPAAL เพื่อใช้ในการทวนสอบ และจำลองต่อไป

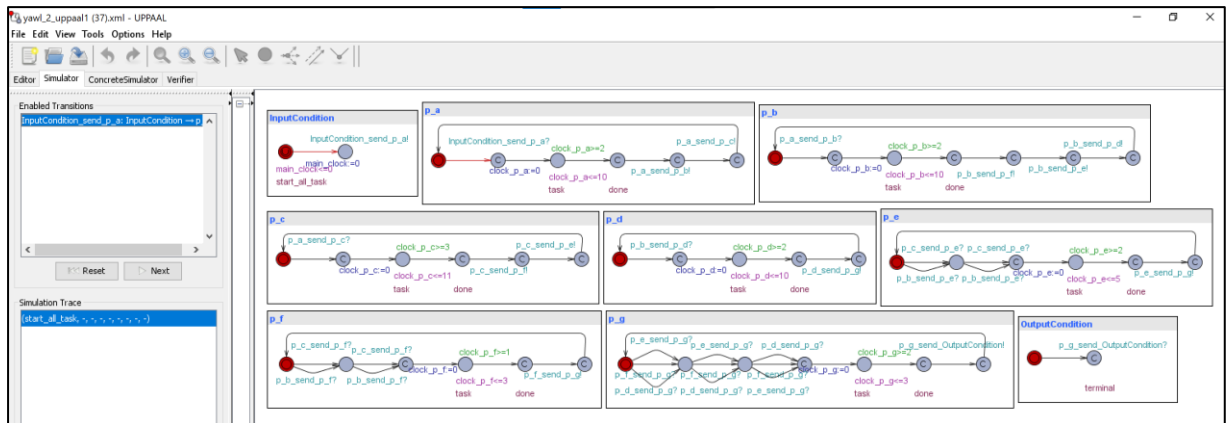
Download!						
Process	Edge in	Edge out	Join	Split	Lower	Upper
InputCondition		p_a			NaN	NaN
p_a	InputCondition	p_c,p_b	xor	and	2	10
p_b	p_a	p_d,p_e,p_f	xor	and	2	10
p_c	p_a	p_e,p_f	xor	and	3	11
p_d	p_b	p_g	xor	and	2	10
p_e	p_b,p_c	p_g	and	and	2	5
p_f	p_b,p_c	p_g	and	xor	1	3
p_g	p_d,p_e,p_f	OutputCondition	and	and	2	3
OutputCondition	p_g				NaN	NaN

[download](#)

รูปที่ 3.13 หน้าส่วนต่อประสานกับผู้ใช้สำหรับการโหลดผลลัพธ์ของการแปลง

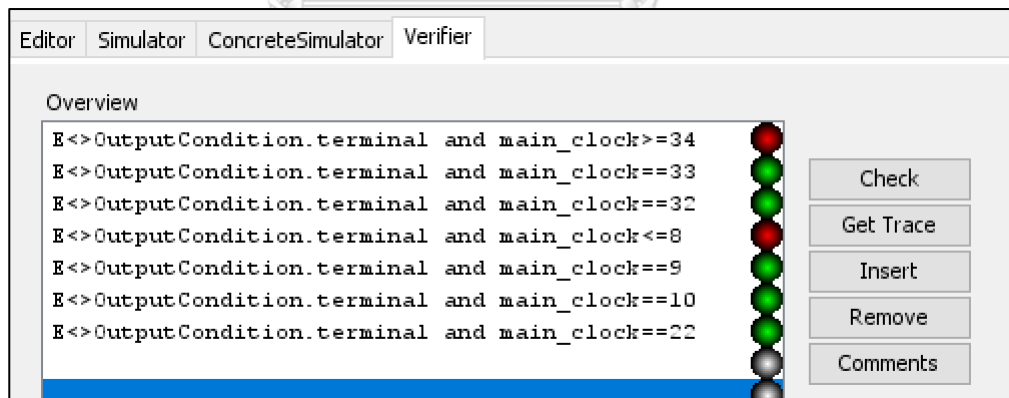
3.5 การทวนสอบผลลัพธ์ไทม์ออตโตมาตาใน UPPAAL [15]

การตรวจสอบความถูกต้องของแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลผลลัพธ์หลักจากที่ได้รับการแปลง ผู้วิจัยจะนำแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลเข้ามาในเครื่องมือ UPPAAL โดยใช้ฟังก์ชัน Simulator ในเครื่องมือโดยสังเกตพฤติกรรมของแต่ละงานเทียบกับกระแสนายอร์ลของรูปที่ 3.2 ได้ดังรูปที่ 3.14 ซึ่งสามารถจำลองการเปลี่ยนแปลงผ่านปุ่ม Next โดยสามารถเลือก Enabled Transitions ได้ว่าจะให้เปลี่ยนผ่านไปยังเส้นทางใด และส่วนต่อไปจะอธิบายถึงการทวนสอบประสิทธิภาพด้านเวลาโดยใช้ฟังก์ชัน Verifier

รูปที่ 3.14 ตัวอย่างหน้าจอแสดงการจำลองพฤติกรรมของเครื่องมือ UPPAAL

การทดสอบคุณสมบัติด้านต่าง ๆ โดยใช้ฟังก์ชัน Verifier ของกระแสนั้นสามารถแสดงดังรูปที่ 3.15 ซึ่งเป็นการทดสอบแบบ Model checker จะกระทำในรูปแบบของแบบสอบถาม (Query) ของตรรกศาสตร์ต้นไม้ การคำนวณเวลา (Timed computation tree logic : TCTL) โดยผลลัพธ์นั้นจะอยู่ในรูปแบบจริงแสดงวงกลมเป็นสีเขียวหรือเท็จแสดงในวงกลมเป็นสีแดง เช่น จากบรรทัดที่ 1 แบบสอบถามคือ $E \langle \rangle \text{OutputCondition.terminal and main\_clock} \geq 34$ หรือหมายความว่าบางเส้นทางแล้วในที่สุด ตำแหน่ง terminal ในไทม์ต่อโตมาตา OutputCondition นั้นจะเป็นจริง และนาฬิกา main_clock ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 34 หน่วย โดยผลการทดสอบพบว่าแสดงเป็นสีแดงหรือหมายถึงว่าเป็นเท็จ ไม่มีกรณีใดเลยที่ นาฬิกา main_clock จะมากกว่า 34 และตำแหน่ง terminal ในไทม์ต่อโตมาตา OutputCondition นั้นเป็นจริงพร้อมกัน เป็นต้น

รูปที่ 3.15 หน้าจอแสดงการทดสอบของเครื่องมือ UPPAAL

ซึ่งจากรูปที่ 3.15 นั้นเป็นการทดสอบเครื่องมือในลักษณะ Robust boundary value testing ของรูปที่ 3.2 ซึ่งกระแสนายอร์ลจะใช้เวลาในการเสร็จสิ้นกระแสนายอร์ลอยู่ระหว่าง $\text{main\_clock} = [9, 33]$ พบว่าผลลัพธ์ของเครื่องมือการแปลงมีความถูกต้องในด้านการจับเวลาการทำงานของกระแสนายอร์ล โดยการทดสอบด้านพฤติกรรมนั้นจะทดสอบในกรณีศึกษาต่อไป

บทที่ 4

การทดสอบแบบจำลองด้วยกรณีศึกษา

ในการทดสอบการแปลงกระแสนงานยอร์วัลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ด้อโตมาตา และกฎการแปลงกระแสนงานยอร์วัลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ด้อโตมาตา เพื่อตรวจสอบว่าสามารถทำงานได้ตรงตามกฎการแปลงที่ได้ออกแบบไว้หรือไม่โดยจะทำการทดสอบกับ 3 กรณีศึกษา โดยในส่วนแรกจะอธิบายถึงสภาพแวดล้อมที่ใช้ในการทดสอบ ตามมาด้วยแนวทางในการทดสอบและสุดท้ายเป็นการทดสอบผ่านกรณีศึกษาและประเมินผล

4.1 สภาพแวดล้อมที่ใช้ในการทดสอบ

4.1.1 ฮาร์ดแวร์ (Hardware)

- 1) โน้ตบุ๊ก หน่วยประมวลผลอินเทลคอร์ไอ 9 เจนเนอเรชั่น 9 2.4 กิกะเฮิรท์ (Intel Core i9 9 th Gen 2.4 GHz)
- 2) หน่วยความจำสำรอง (RAM) 32.0 กิกะไบต์ (32.0 GB)
- 3) SSD 186 กิกะไบต์ (186 GB)

4.1.2 ซอฟต์แวร์ (Software)

- 1) ระบบปฏิบัติการ (Windows OS) Windows 10 Home
- 2) เครื่องมือยอร์วัล 4.3.1
- 3) เครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

4.2 แนวทางในการทดสอบ

แนวทางการทดสอบการแปลงกระแสนงานยอร์วัลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ด้อโตมาตามีขั้นตอนการทดสอบดังนี้

1) ทดสอบการแปลงแบบจำลองกระแสนงานยอร์วัลไปเป็นไทม์ด้อโตมาตาผ่านเว็บแอปพลิเคชัน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของสัญลักษณ์ของไทม์ด้อโตมาตาหลังการแปลงจากกระแสนงานยอร์วัลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลา โดยมีขั้นตอนดังนี้

- นำเข้าแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลกระแสนงานยอร์วัลในเว็บแอปพลิเคชัน
- ผู้ใช้ระบุข้อมูลข้อจำกัดช่วงเวลา
- โหลดแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลไทม์ด้อโตมาตาที่ได้จากการแปลงนำไปเปิดบนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของสัญลักษณ์ และเส้นเชื่อมต่าง ๆ ของไทม์ด้อโตมาตา

2) ตรวจสอบความถูกต้องของพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker ดูว่าพฤติกรรมของไทม์ด้อโตมาตาสามารถจำลองให้ครบทุกงานตามกระแสนงานยอร์วัล ที่สร้างจากแบบจำลองบนเครื่องมือยอร์วัล ได้หรือไม่ ในลักษณะครอบคลุมทุกกิ่งก้านที่เป็นไปได้ และทุกงานสามารถเกิดขึ้นได้อย่างน้อย 1 กรณี (Branch testing)

3) ยกตัวอย่างการวิเคราะห์ทวนสอบประสิทธิภาพด้านเวลาของไทม์ดอทโมาตาผ่าน Model Checker บน ฟังก์ชัน Verifier บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 โดยอย่างน้อยที่สุดสามารถทราบระยะเวลาที่สั้นที่สุดของ กระแสงานยอร์วัลได้

4) สรุปผลการทดสอบ

4.3 การทดสอบและประเมิน

ทดสอบโดยใช้กรณีศึกษาพร้อมทั้งตรวจสอบการทำงานของผลลัพธ์การแปลงกระแสงานยอร์วัล ที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ดอทโมาตา 3 กรณีศึกษาดังนี้

- 1) กรณีศึกษาการจัดซื้อ
- 2) กรณีศึกษาการเสนอขายสินค้า
- 3) กรณีศึกษาการสมัครบัตรเครดิต

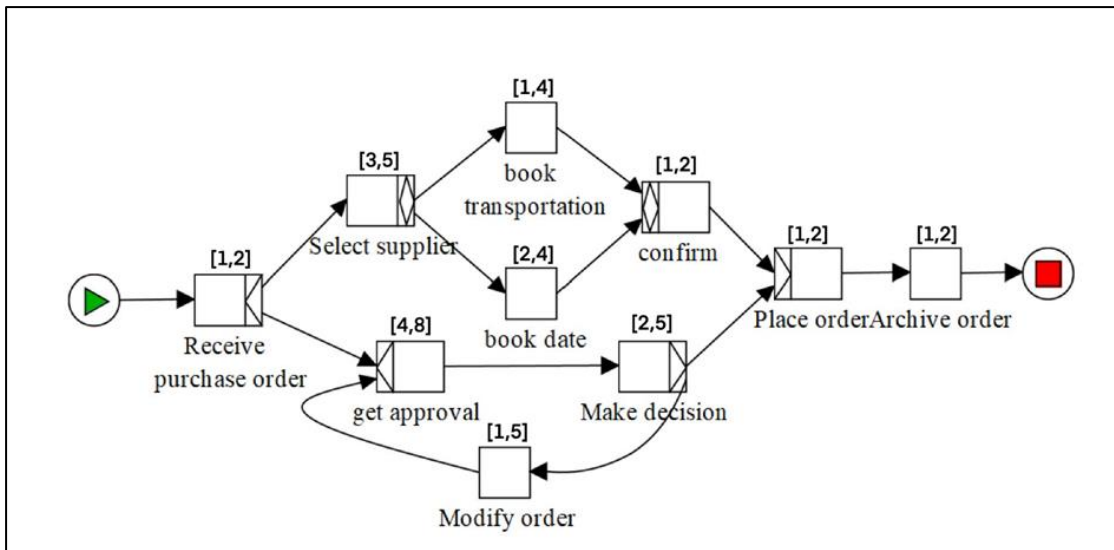
4.3.1 กรณีศึกษาที่ 1 กระแสงานยอร์วัลเรื่องการจัดซื้อ

ในกรณีศึกษาที่ 1 กระแสงานยอร์วัลเรื่องการจัดซื้อนั้นจะเป็นการจำลองการจัดซื้อสินค้าต่าง ๆ ผ่านระบบใน โรงงานโดยต้องได้รับการอนุมัติก่อนถึงจะสามารถจัดซื้อได้ และสามารถเลือกกระบวนการส่งกับช่วงเวลาส่งได้อย่างใด อย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างได้ โดยในกรณีศึกษานั้นจะมีขั้นตอนการศึกษาคือการสร้างแบบจำลองกระแสงานยอร์วัล และแปลงไปเป็นไทม์ดอทโมาตาแบบมีข้อจำกัดช่วงเวลาหลังจากนั้นทำการตรวจสอบพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker เพื่อยืนยันว่าไทม์ดอทโमतานั้นมีพฤติกรรมการทำงานสอดคล้องกับกระแส งานยอร์วัล ต่อมาทำการวิเคราะห์ทวนสอบประสิทธิภาพด้านเวลา และสรุปผลของกรณีศึกษา ซึ่งอธิบายเพิ่มเติมดังนี้

4.3.1.1 การสร้างแบบจำลองกระแสงานยอร์วัลและแปลงไปเป็นไทม์ดอทโมาตา

การสร้างแบบจำลองกระแสงานยอร์วัล และแปลงไปเป็นไทม์ดอทโมาตา มีทั้งหมด 5 ขั้นตอนตามหัวข้อที่ 3.4 คือสร้างแบบจำลองผ่านเครื่องมือยอร์วัล 4.3.1 ต่อมานำแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสงานยอร์วัลเข้าเว็บแอปพลิเคชัน หลังจากนั้นทำการใส่ข้อมูลข้อจำกัดช่วงเวลาแล้วนำออกเพื่อนำแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ดอทโมาตามาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของสัญลักษณ์ของไทม์ดอทโมาตาหลังการแปลง และทวนสอบในเครื่องมือ UPPAAL ต่อไป โดย หน่วยของเวลาเป็นชั่วโมง สามารถอธิบายเพิ่มเติมดังนี้

1) สร้างแบบจำลองการจัดซื้อ โดยใช้เครื่องมือยอร์วัล 4.3.1 ดังรูปที่ 4.1 โดยงาน Receive purchase order นั้นจะมี AND split ซึ่งหลังจากเสร็จสิ้นงานนี้แล้วจะถูกส่งไปให้ทั้ง Select supplier และ Get approval ทำต่อ โดย Select Supplier จะมี OR split และมี OR join ที่งาน Confirm ซึ่งที่งาน Get approval จะมี XOR join และงาน Make decision จะมี XOR split ทำให้สามารถเกิดการทำงานแบบวนซ้ำได้ โดยหลังจากหลุดจาก Loop แล้วจะมี AND join รวมงานเข้าด้วยกันที่งาน Place order ก่อนจบกระแสงานที่ Archive order

รูปที่ 4.1 กระบวนการยอร์ลการจัดซื้อ บนเครื่องมือยอร์ล 4.3.1

2) ทำการบันทึกแล้วนำเข้าแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของกระบวนการยอร์ลที่ได้จากเครื่องมือยอร์ล 4.3.1 เข้ามายังเว็บแอปพลิเคชัน ดังรูปที่ 4.2 โดยกดปุ่ม Choose File เพื่อเลือกแฟ้มเอกซ์เอ็มแอล หลังจากนั้นกด Submit เพื่อนำแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลเข้าระบบต่อไป

Transfer yawl file to uppaal file!

Choose yawl file

Choose File

purchase2.yawl

Submit

รูปที่ 4.2 การเลือกไฟล์ยอร์ลการจัดซื้อ เข้ามายังเว็บแอปพลิเคชัน

3) หลังจากทีกดปุ่ม Submit ตามรูปที่ 4.2 แล้วเว็บแอปพลิเคชันจะแสดงข้อมูลกระบวนการยอร์ลการจัดซื้อ กระบวนการทั้งหมด 12 กระบวนการ มีการแสดงข้อมูล Edge_in, Edge_out, ประเภทของ Join และ Split โดยใช้ระบุข้อจำกัดช่วงเวลาของแต่ละงาน ดังรูปที่ 4.3 ซึ่งผู้ใช้งานมีการระบุข้อจำกัดช่วงเวลาครบทุกงานเป็นจำนวนเต็มแล้วกดปุ่ม next

show all process!				
Process	Edge in	Edge out	Join	Split
InputCondition		Receive_purchase_order		
Receive_purchase_order	InputCondition	Select_supplier,get_approval	xor	and
Select_supplier	Receive_purchase_order	book_date,book_transportation	xor	or
get_approval	Receive_purchase_order,Modify_order	Make_decision	xor	and
Make_decision	get_approval	Place_order,Modify_order	xor	xor
book_date	Select_supplier	confirm	xor	and
book_transportation	Select_supplier	confirm	xor	and
Modify_order	Make_decision	get_approval	xor	and
Place_order	Make_decision	Archive_order	xor	and
confirm	book_date,book_transportation	Archive_order	or	and
Archive_order	Place_order,confirm	OutputCondition	and	and
OutputCondition	Archive_order			

next

InputCondition		
Receive_purchase_order	1	2
Select_supplier	3	5
get_approval	4	8
Make_decision	2	5
book_date	2	4
book_transportation	1	4
Modify_order	1	5
Place_order	1	2
confirm	1	2
Archive_order	1	2
OutputCondition		
next		

รูปที่ 4.3 ระบุข้อจำกัดช่วงเวลาของแต่ละงานของกระแสนายอร์ลการจัดซื้อ

4) หลังจากกดปุ่ม next ในรูปที่ 4.3 จากนั้นตรวจสอบข้อจำกัดช่วงเวลาของแต่ละงานแล้วกดปุ่ม Download ตามรูปที่ 4.4 ซึ่งจะแสดงข้อมูลกระแสนายอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาในรูปแบบ Dataframe โดยมีคอลัมน์ Process, Name, Edge_in, Edge_out, Join, Split, Lower, Upper และปุ่ม Download เพื่อโหลดไฟล์ผลลัพธ์การแปลง นำเข้าไปยัง เครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 ต่อไป

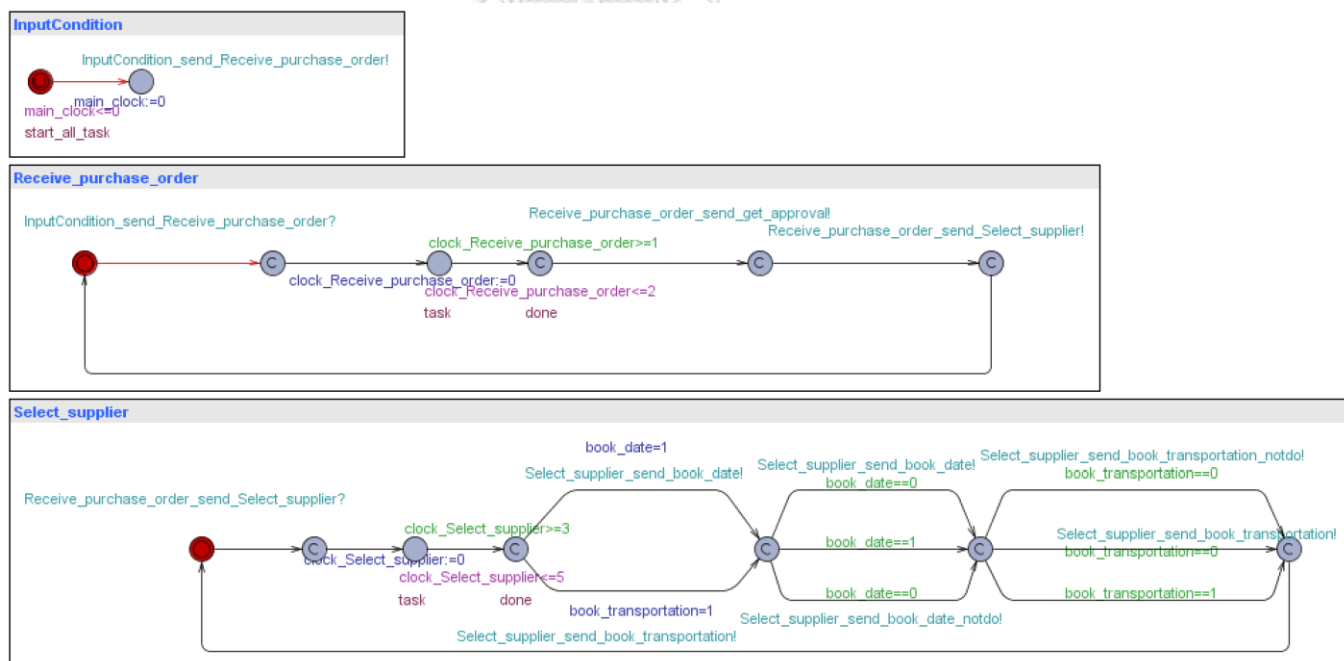
Download!

Process	Edge in	Edge out	Join	Split	Lower	Upper
InputCondition		Receive_purchase_order			NaN	NaN
Receive_purchase_order	InputCondition	Select_supplier,get_approval	xor	and	1	2
Select_supplier	Receive_purchase_order	book_date,book_transportation	xor	or	3	5
get_approval	Receive_purchase_order,Modify_order	Make_decision	xor	and	4	8
Make_decision	get_approval	Place_order,Modify_order	xor	xor	2	5
book_date	Select_supplier	confirm	xor	and	2	4
book_transportation	Select_supplier	confirm	xor	and	1	4
Modify_order	Make_decision	get_approval	xor	and	1	5
Place_order	Make_decision	Archive_order	xor	and	1	2
confirm	book_date,book_transportation	Archive_order	or	and	1	2
Archive_order	Place_order,confirm	OutputCondition	and	and	1	2
OutputCondition	Archive_order				NaN	NaN

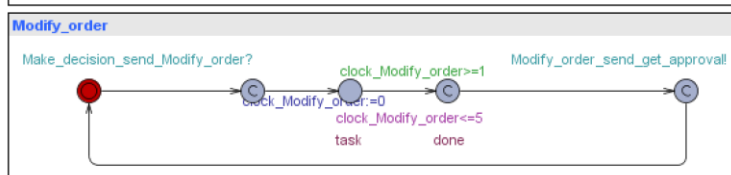
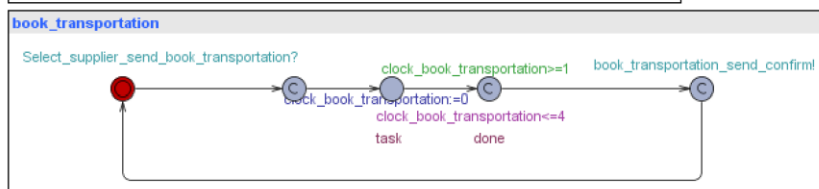
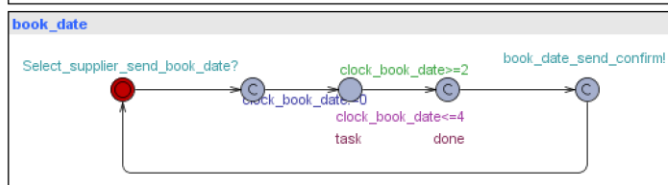
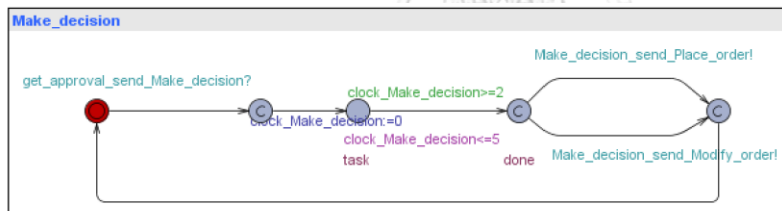
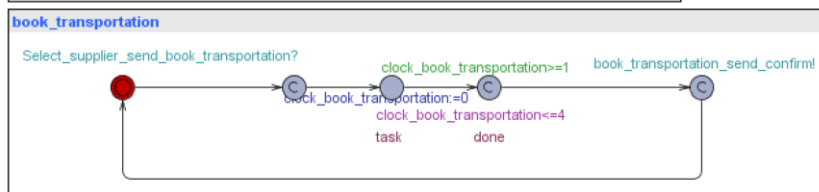
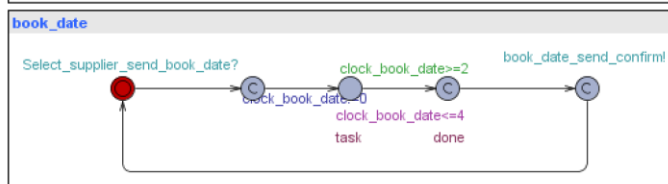
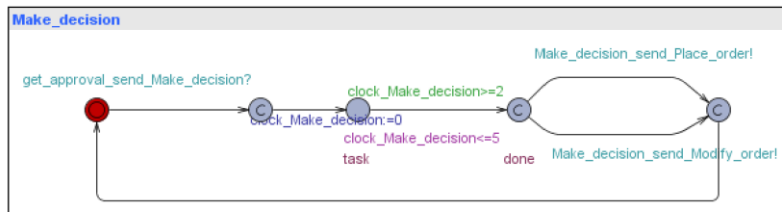
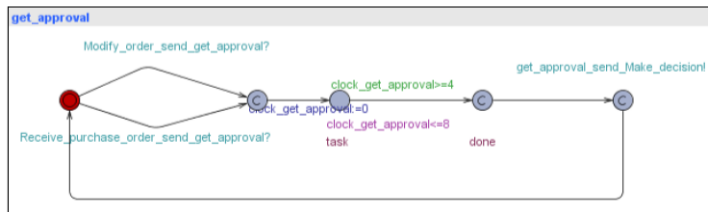
[download](#)

รูปที่ 4.4 ข้อมูลกระแสนงานยอร์ลการจัจัดซื้อ และข้อจำกัดช่วงเวลาก่อนทำการแปลงเพื่อโหนดไฟล์ผลลัพธ์การแปลง

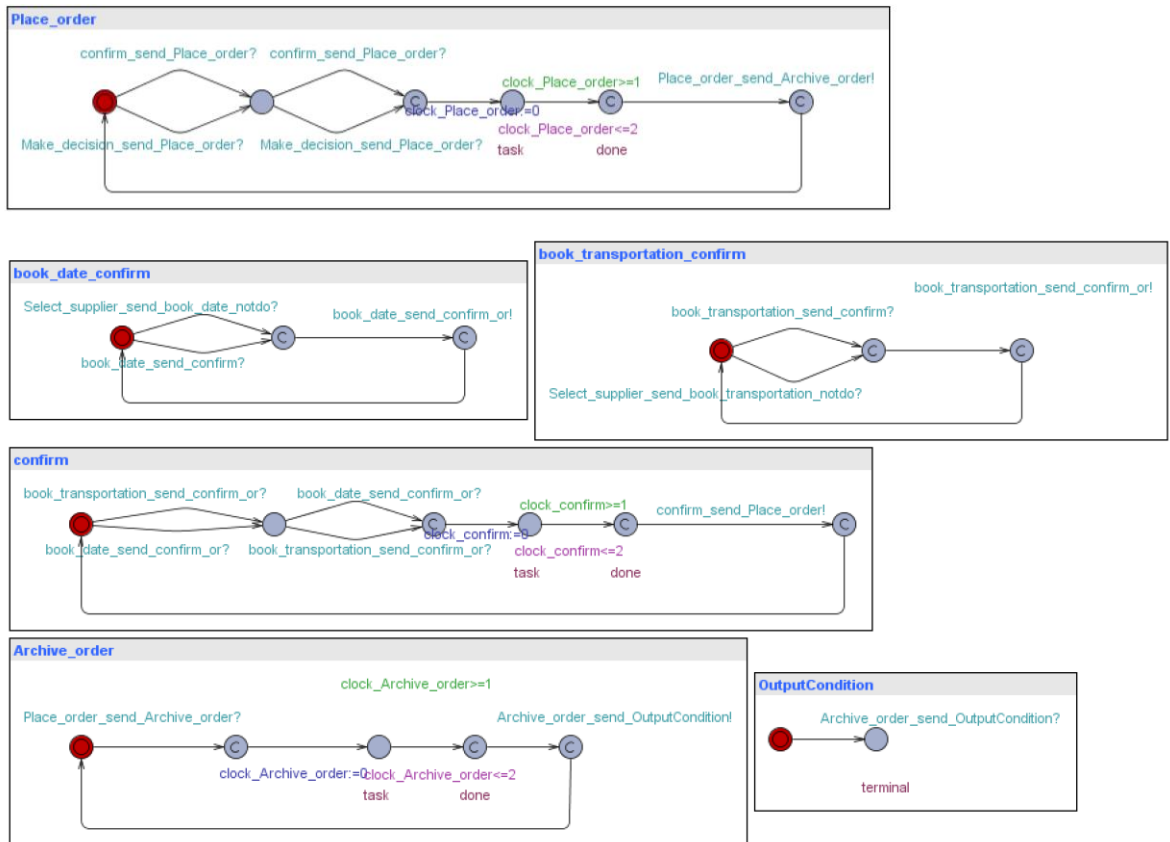
5) นำแพ้มเอกซ์เอ็มแอลที่ได้จากการแปลงเปิดในเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 แล้วปรับแต่งเส้นเชื่อมตามที่ต้องการดังรูปที่ 4.5 จะเห็นได้ว่ามี ทั้งหมด 14 ไทม์ด้อโตมาตา ซึ่งเกิดจาก InputCondition, OutputCondition และแต่ละงานของกระแสนยอร์ล อย่างละ 1 รวมเป็น 12 ไทม์ด้อโตมาตา และมีไทม์ด้อโตมาตาพิเศษที่เกิดจาก OR split อีก 2 งานรวมเป็น 14 ไทม์ด้อโตมาตา

รูปที่ 4.5 ไทม์ด้อโตมาตาของการจัจัดซื้อ บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

รูปที่ 4.5 ไทม์ดีอโตมาตาของการจัดซื้อ บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 (ต่อ)

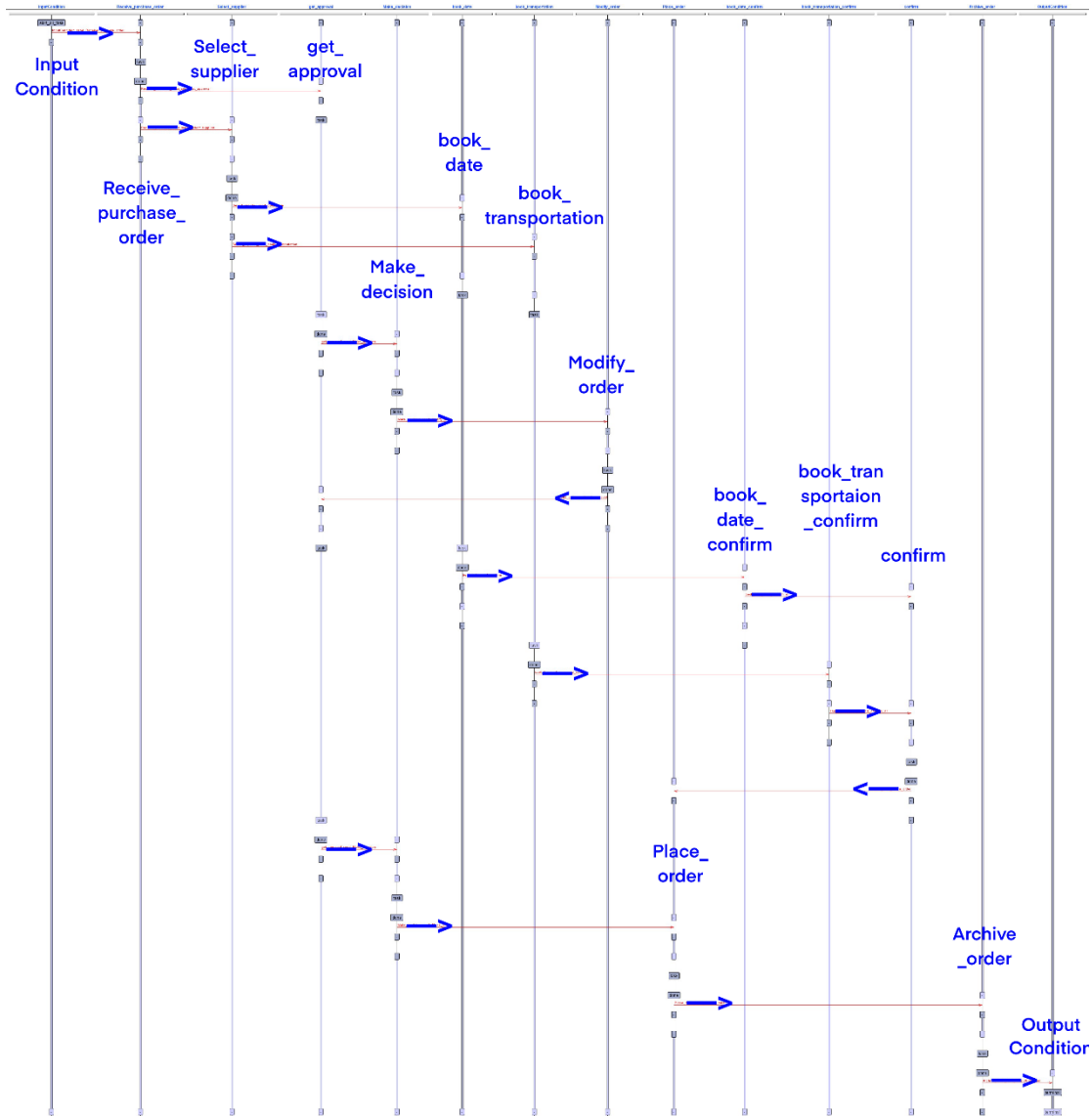
รูปที่ 4.5 ไทม์ดีอโตมาตาของการจัดซื้อ บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 (ต่อ)

4.3.1.2 การตรวจสอบความถูกต้องของพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker

ส่วนต่อมาหลังจากทำการแปลงกระแสนายอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ดีอโตมาตาแล้วจะทำการตรวจสอบพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 เพื่อดูว่ามีไทม์ดีอโตมาตาที่ได้จากการแปลงมีพฤติกรรมสอดคล้องกับกระแสนายอร์ลหรือไม่ ในลักษณะครอบคลุมทุกกิ่งก้านที่เป็นไปได้ และทุกงานสามารถเกิดขึ้นได้อย่างน้อย 1 กรณี สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังต่อไปนี้

1) ตรวจสอบผ่าน Simulation บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

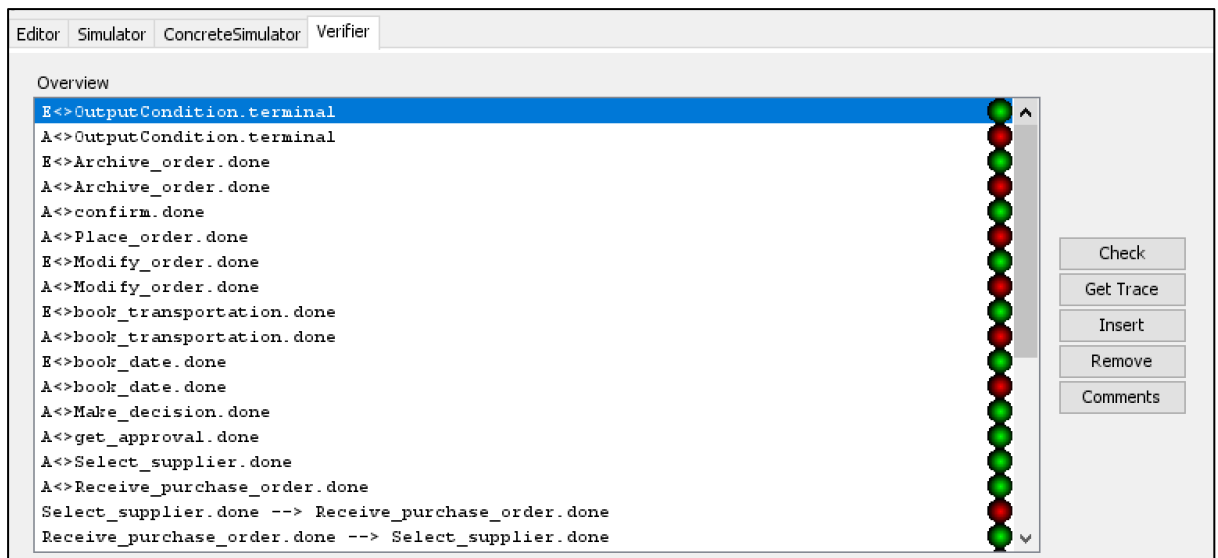
ทำการจำลองการทำงานให้ครบทุกงานครอบคลุมทุกกิ่งก้านที่เป็นไปได้ตามกระแสนายอร์ลรูปที่ 4.1 พบว่าสามารถทำงานตามกระแสนายอร์ลได้ครบทุกงาน เช่น Select_supplier มี OR split ส่งไปยัง Book_date หรือ Book_transportation ในที่นี้เลือกส่งทั้งสองงาน และ Get_approval มีการทำงานสองครั้ง ที่เกิดจากการวน Loop โดย Make_decision ที่มี XOR split ที่สามารถเลือกได้งานใดงานหนึ่งดังรูปที่ 4.6

รูปที่ 4.6 ผลการจำลองใหม่คืออัตโนมัติมาตาของการจัดซื้อในเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

2) ตรวจสอบผ่าน Model Checker บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

ทำการทวนสอบทุกงาน โดยใช้สัญลักษณ์ A<> และ E<> เพื่อดูว่าทุกงานนั้นเกิดขึ้นในทุกเส้นทางหรือเกิดขึ้นบางเส้นทางของกระแสนงานการจัดซื้อ โดยพบว่า Receive_purchase_order , Select_supplier, Get_approval, Make_decision, book_date, book_transportation, Modify_order, Place_order, Confirm, Archive_order สามารถเสร็จสิ้นได้อย่างน้อย 1 เส้นทางการทำงาน และ OutputCondition.terminal สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าไม่เข้าเงื่อนไขวนลูปไม่รู้จบ และ Select_supplier ไม่สามารถเสร็จสิ้นก่อน Receive_purchase_order โดยสีเขียวหมายถึงเป็นจริง และที่แดงหมายถึงเป็นเท็จ ดังรูปที่ 4.7 โดยสีเขียวหมายถึงเป็นจริง สีแดงหมายถึงเป็นเท็จ เช่น บรรทัดที่ 1 และ 2 พบว่าบางเส้นทางเท่านั้นที่ถึง OutputCondition

รูปที่ 4.7 ผลการทวนสอบพฤติกรรมของไทม์ดอโตมาตาของการจัดซื้อ

4.3.1.3 ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลลัพธ์ผ่าน Model Checker บนเครื่องมือ UPPAAL

หลังจากทำการแปลงกระแสนายอวลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ดอโตมาตา และตรวจสอบพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker แล้ว ส่วนนี้จะเป็นการทำการวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านเวลาของไทม์ดอโตมาตาผ่าน Model Checker ฟังก์ชัน Verifier บนเครื่องมือ UPPAAL ดังนี้ โดยผลลัพธ์ของการวิเคราะห์สามารถแสดงได้ดังในรูปที่ 4.8

- 1) มีการยืนยันข้อมูลการส่ง วันจัดส่ง ภายในเวลา 13 ชั่วโมงเสมอ สามารถตรวจสอบได้ดังนี้

ในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Confirm จะเสร็จสิ้นระหว่าง $main\_clock == [6,13]$ สามารถเขียนตรรกศาสตร์ต้นไม้มากำหนดเวลาได้คือ $A[]confirm.done \text{ imply } (main\_clock \geq 6 \text{ and } main\_clock \leq 13)$ พบว่าผลลัพธ์เป็นสีเขียวหมายถึงเป็นจริง หรือหมายความว่าในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Confirm ที่ตำแหน่ง Done จะถูกส่งต่อระหว่าง $main\_clock = [6,13]$

- 2) มีโอกาสหรือไม่ ที่การยืนยันข้อมูลการส่ง วันจัดส่ง จะเสร็จสิ้นก่อน 6 ชั่วโมง สามารถตรวจสอบได้ดังนี้

ในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Confirm จะไม่สามารถเสร็จสิ้นก่อน $main\_clock == 6$ ได้ สามารถเขียนตรรกศาสตร์ต้นไม้มากำหนดเวลา ได้คือ $E<>confirm.done \text{ and } main\_clock < 6$ ผลลัพธ์เป็นเท็จ หรือหมายความว่า ไม่มีเส้นทางใดเลยที่ Confirm อยู่ที่ตำแหน่ง Done และเวลาน้อยกว่า 6

- 3) ไม่สามารถทำ Modify_order พร้อมกับ Place_order ได้จริงหรือไม่ สามารถตรวจสอบได้ดังนี้

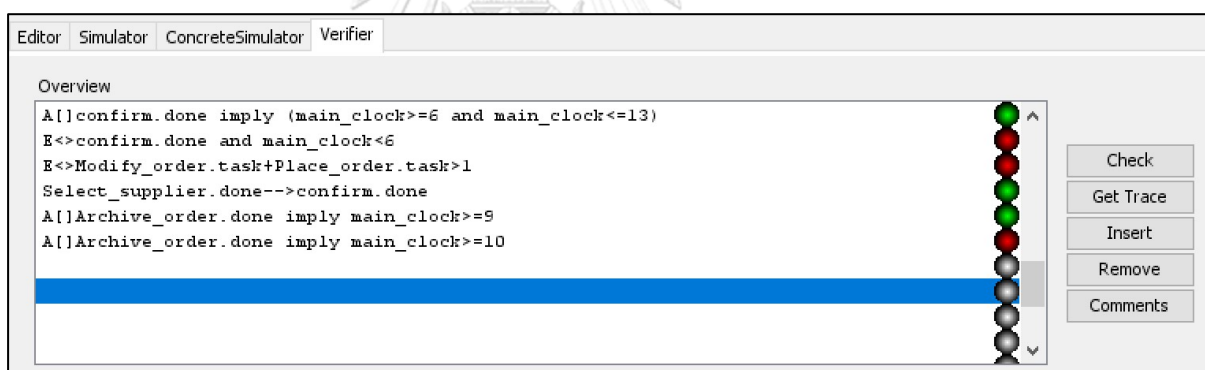
ในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Modify_order กับ Place_order ไม่สามารถเกิดขึ้นพร้อมกันได้ สามารถเขียนตรรกศาสตร์ต้นไม้มากำหนดเวลา ได้คือ $E \leftrightarrow \text{Modify\_order.task} + \text{Place\_order.task} > 1$ ผลลัพธ์เป็นเท็จหมายความว่าในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Modify_order กับ Place_order ไม่สามารถเกิดขึ้นพร้อมกันได้

- 4) สามารถยืนยันข้อมูลการส่ง วันจัดส่ง ได้หลังจากเลือกผู้ขายเท่านั้น สามารถตรวจสอบได้ดังนี้

ในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Select_supplier ต้องเสร็จสิ้นก่อน Confirm เสมอ สามารถเขียนตรรกศาสตร์ต้นไม้มากำหนดเวลา ได้คือ $\text{Select\_supplier.done} \rightarrow \text{Confirm.done}$ ผลลัพธ์เป็นจริง หมายความว่าในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Select_supplier ต้องเสร็จสิ้นก่อน confirm เสมอ

- 5) เป็นไปได้หรือไม่ ที่จะเสร็จสิ้นกระบวนการจัดซื้อทั้งหมดก่อน 10 ชั่วโมง เสมอสามารถตรวจสอบได้ดังนี้

ในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Archive_order เสร็จสิ้นหลังจาก $\text{main\_clock} == 9$ เสมอ สามารถเขียนตรรกศาสตร์ต้นไม้มากำหนดเวลา ได้คือ $A \square \text{Archive\_order.done} \text{ imply } \text{main\_clock} >= 9$ และ $A \square \text{Archive\_order.done} \text{ imply } \text{main\_clock} >= 10$ ผลลัพธ์เป็นจริง และเท็จตามลำดับ หมายความว่า ทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Archive_order ตำแหน่ง Done จะถูกส่งต่อที่เวลา มากกว่าหรือเท่ากับ 9 เท่านั้นเนื่องจากเพราะบรรทัดสุดท้ายเป็นเท็จเพราะมีบางกรณีเกิดขึ้นได้

รูปที่ 4.8 ผลการทวนสอบของไทม์ดอโตมาตาของการจัดซื้อ

4.3.1.4 สรุปผลกรณีศึกษาที่ 1 กระแสงานยอร์ลเรื่องการจัดซื้อ

จากกรณีศึกษาที่ 1 กระแสงานยอร์ลเรื่องการจัดซื้อ พบว่าสามารถแปลงกระแสงานยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ดอโตมาตาผ่านเว็บแอปพลิเคชันได้ถูกต้องเส้นเชื่อมในไทม์ดอโตมาตาครบทุกตำแหน่ง มีครบทุกงานตามกระแสงานยอร์ล ต่อมาตรวจสอบสอพบพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker บนเครื่องมือ UPPAAL พบว่าไทม์ดอโตมาตาที่ได้จากการแปลงมีพฤติกรรมสอดคล้องกับกระแสงานยอร์ล ผลการทวนสอบประสิทธิภาพด้านเวลาพบว่า เส้นทางที่เร็วที่สุดที่สามารถจบงานของกระแสงานยอร์ลเรื่องการจัดซื้ออยู่ที่ $\text{main\_clock} == 9$ และที่งาน Confirm มีสามารถจบงานเร็วที่สุดที่ $\text{main\_clock} == 6$ และช้าที่สุดที่ $\text{main\_clock} == 13$

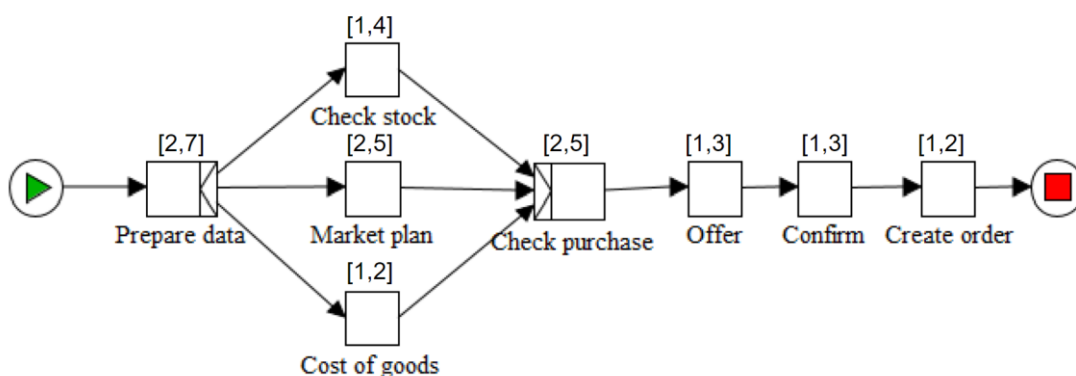
4.3.2 กรณีศึกษาที่ 2 กระแสงานยอร์วัลเรื่องการเสนอขายสินค้า

กรณีศึกษาที่ 2 กระแสงานยอร์วัลเรื่องการเสนอขายสินค้าของร้านค้าส่งนั้นจะมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ทั้งด้านการตลาด ต้นทุนสินค้า จุดคุ้มทุน ก่อนที่จะออกไปนำเสนอขาย โดยในกรณีศึกษานี้ขั้นตอนการศึกษาคือการสร้างแบบจำลองกระแสงานยอร์วัล และแปลงไปเป็นไทม์ดอตโตมาตาแบบมีข้อจำกัดช่วงเวลาหลังจากนั้นทำการตรวจสอบสภาพพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker เพื่อยืนยันว่าไทม์ดอตโตมาตานั้นมีพฤติกรรมการทำงานสอดคล้องกับกระแสงานยอร์วัล ต่อมาทำการวิเคราะห์ทวนสอบประสิทธิภาพด้านเวลา และสรุปผลของกรณีศึกษา โดยกำหนดให้หน่วยของเวลาเป็นชั่วโมง ซึ่งอธิบายเพิ่มเติมดังนี้

4.3.2.1 การสร้างแบบจำลองกระแสงานยอร์วัล และแปลงไปเป็นไทม์ดอตโตมาตา

การสร้างแบบจำลองกระแสงานยอร์วัล และแปลงไปเป็นไทม์ดอตโตมาตา มีทั้งหมด 5 ขั้นตอนตามหัวข้อที่ 3.4 คือสร้างแบบจำลองผ่านเครื่องมือยอร์วัล 4.3.1 ต่อมานำแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสงานยอร์วัลเข้าเว็บแอปพลิเคชัน หลังจากนั้นทำการใส่ข้อมูลข้อจำกัดช่วงเวลาแล้วนำออก เพื่อนำแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ดอตโตมาตา มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของสัญลักษณ์ของไทม์ดอตโตมาตาหลังการแปลง และทวนสอบในเครื่องมือ UPPAAL ต่อไป สามารถอธิบายเพิ่มเติมดังนี้

1) สร้างแบบจำลองการจัดซื้อ โดยใช้เครื่องมือยอร์วัล 4.3.1 ดังรูปที่ 4.9 โดยงาน Prepare data จะมี AND split ซึ่งหลังจากเสร็จสิ้นงานนี้แล้วจะถูกส่งไปให้ทั้ง Check stock, Market plan, Cost of goods ให้ทำงานพร้อมก่อนรวมข้อมูลส่งไปที่งาน Check purchase สรุปข้อมูลก่อนส่งไปยังงาน Offer เพื่อเสนอขายสินค้าต่อไป

รูปที่ 4.9 กระแสงานยอร์วัลการเสนอขายสินค้าบนเครื่องมือยอร์วัล 4.3.1

2) ทำการบันทึกแล้วนำเข้าแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสงานยอร์วัลที่ได้จากเครื่องมือยอร์วัล 4.3.1 เข้ามายังเว็บแอปพลิเคชัน ดังรูปที่ 4.10 โดยกดปุ่ม Choose File เพื่อเลือกแฟ้มเอกซ์เอ็มแอล หลังจากนั้นกด Submit เพื่อนำแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลเข้าระบบต่อไป

Transfer yawl file to uppaal file!

Choose yawl file

Choose File market_sell3.yawl

Submit

รูปที่ 4.10 การเลือกไฟล์ยอว์ลการเสนอขายสินค้าเข้ามายังเว็บแอปพลิเคชัน

3) หลังจากที่เกิดปุ่ม Submit ตามรูปที่ 4.10 แล้วเว็บแอปพลิเคชันจะแสดงข้อมูลกระแสนายอว์ลการจัดซื้อ กระบวนการทั้งหมด 10 กระบวนการ มีการแสดงข้อมูล Edge_in, Edge_out, ประเภทของ Join และ Split โดย ผู้ใช้จะระบุข้อจำกัดช่วงเวลาของแต่ละงาน ดังรูปที่ 4.11 ซึ่งผู้ใช้งานมีการระบุข้อจำกัดช่วงเวลาครบทุกงานเป็น จำนวนเต็มแล้วกดปุ่ม next

show all process!				
Process	Edge in	Edge out	Join	Split
InputCondition		Prepare_data		
Prepare_data	InputCondition	Check_stock,Market_plan,Cost_of_goods	and	and
Check_stock	Prepare_data	Check_purchase	xor	xor
Cost_of_goods	Prepare_data	Check_purchase	xor	and
Market_plan	Prepare_data	Check_purchase	xor	and
Check_purchase	Check_stock,Cost_of_goods,Market_plan	Offer	and	and
Offer	Check_purchase	Confirm	and	and
Confirm	Offer	Create_order	xor	xor
Create_order	Confirm	OutputCondition	xor	and
OutputCondition	Create_order			
next				
InputCondition				
Prepare_data	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="7"/>		
Check_stock	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="4"/>		
Cost_of_goods	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>		
Market_plan	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="5"/>		
Check_purchase	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="5"/>		
Offer	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="3"/>		
Confirm	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="3"/>		
Create_order	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>		
OutputCondition				
<input type="text" value="next"/>				

รูปที่ 4.11 ระบุข้อจำกัดช่วงเวลาของแต่ละงานของกระแสนายอว์ลการเสนอขายสินค้า

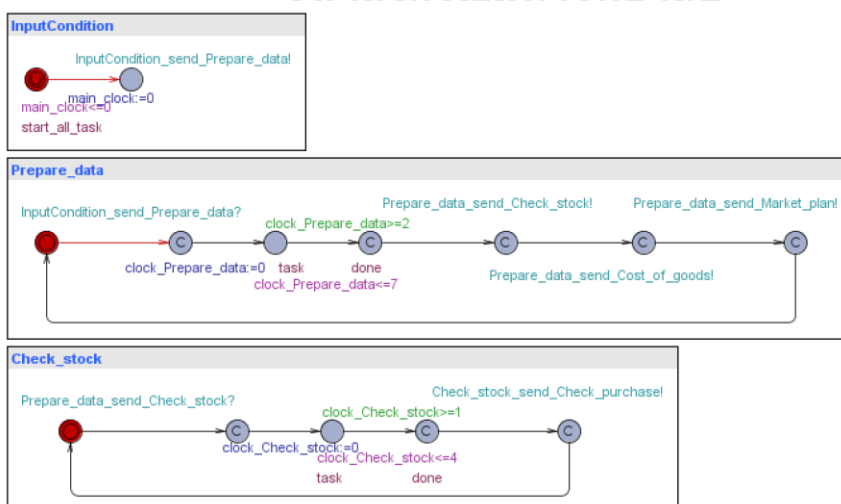
4) หลังจากกดปุ่ม next ในรูปที่ 4.11 จากนั้นตรวจสอบข้อจำกัดช่วงเวลาของแต่ละงานแล้วกดปุ่ม Download ตามรูปที่ 4.12 ซึ่งจะแสดงข้อมูลกระแสนงานยอร์วัลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาในรูปแบบ Dataframe โดยมีคอลัมน์ Process, Name, Edge_in, Edge_out, Join, Split, Lower, Upper และปุ่ม Download เพื่อโหลดไฟล์ผลลัพธ์การแปลงนำเข้าไปยัง เครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 ต่อไป

Download!						
Process	Edge in	Edge out	Join	Split	Lower	Upper
InputCondition		Prepare_data			NaN	NaN
Prepare_data	InputCondition	Check_stock,Market_plan,Cost_of_goods	and	and	2	7
Check_stock	Prepare_data	Check_purchase	xor	xor	1	4
Cost_of_goods	Prepare_data	Check_purchase	xor	and	1	2
Market_plan	Prepare_data	Check_purchase	xor	and	2	5
Check_purchase	Check_stock,Cost_of_goods,Market_plan	Offer	and	and	2	5
Offer	Check_purchase	Confirm	and	and	1	3
Confirm	Offer	Create_order	xor	xor	1	3
Create_order	Confirm	OutputCondition	xor	and	1	2
OutputCondition	Create_order				NaN	NaN

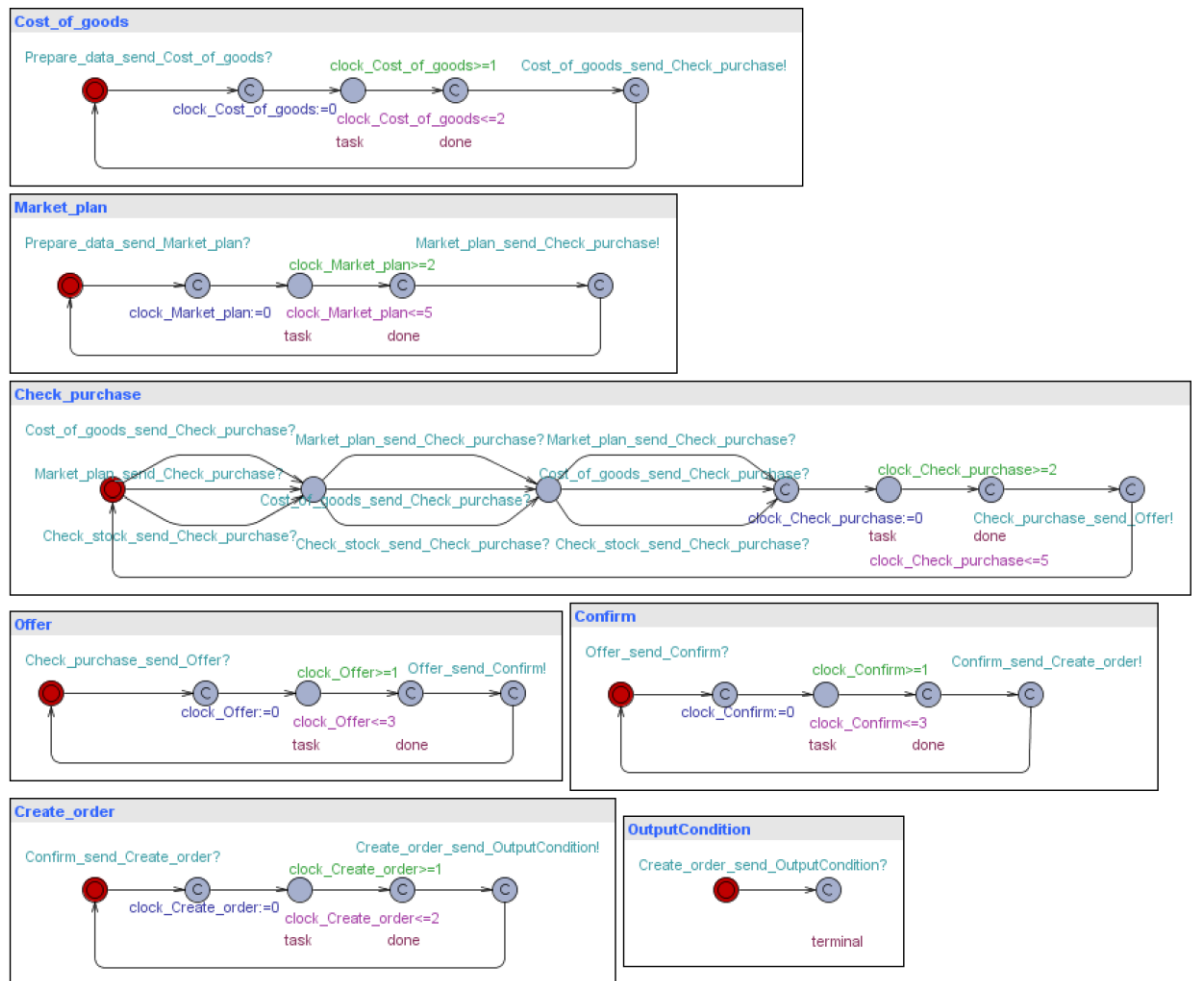
[download](#)

รูปที่ 4.12 ข้อมูลกระแสนงานยอร์วัลการเสนอขายสินค้า และข้อจำกัดช่วงเวลาก่อนทำการแปลงเพื่อโหลดไฟล์ผลลัพธ์การแปลง

5) นำแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลที่ได้จากการแปลงเปิดในเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 แล้วปรับแต่งเส้นเชื่อมตามที่ต้องการดังรูปที่ 4.13 จะเห็นได้ว่ามี ทั้งหมด 10 ไทม์ดอตโอมิตาตา ซึ่งเกิดจาก InputCondition, OutputCondition และแต่ละงานของกระแสนงานยอร์วัล อย่างละ 1 รวมเป็น 10 ไทม์ดอตโอมิตาตา

รูปที่ 4.13 ไทม์ดอตโอมิตาตาการเสนอขายสินค้าบนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

รูปที่ 4.13 ไทม์ต่อโตมาตาการเสนอขายสินค้าบนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 (ต่อ)

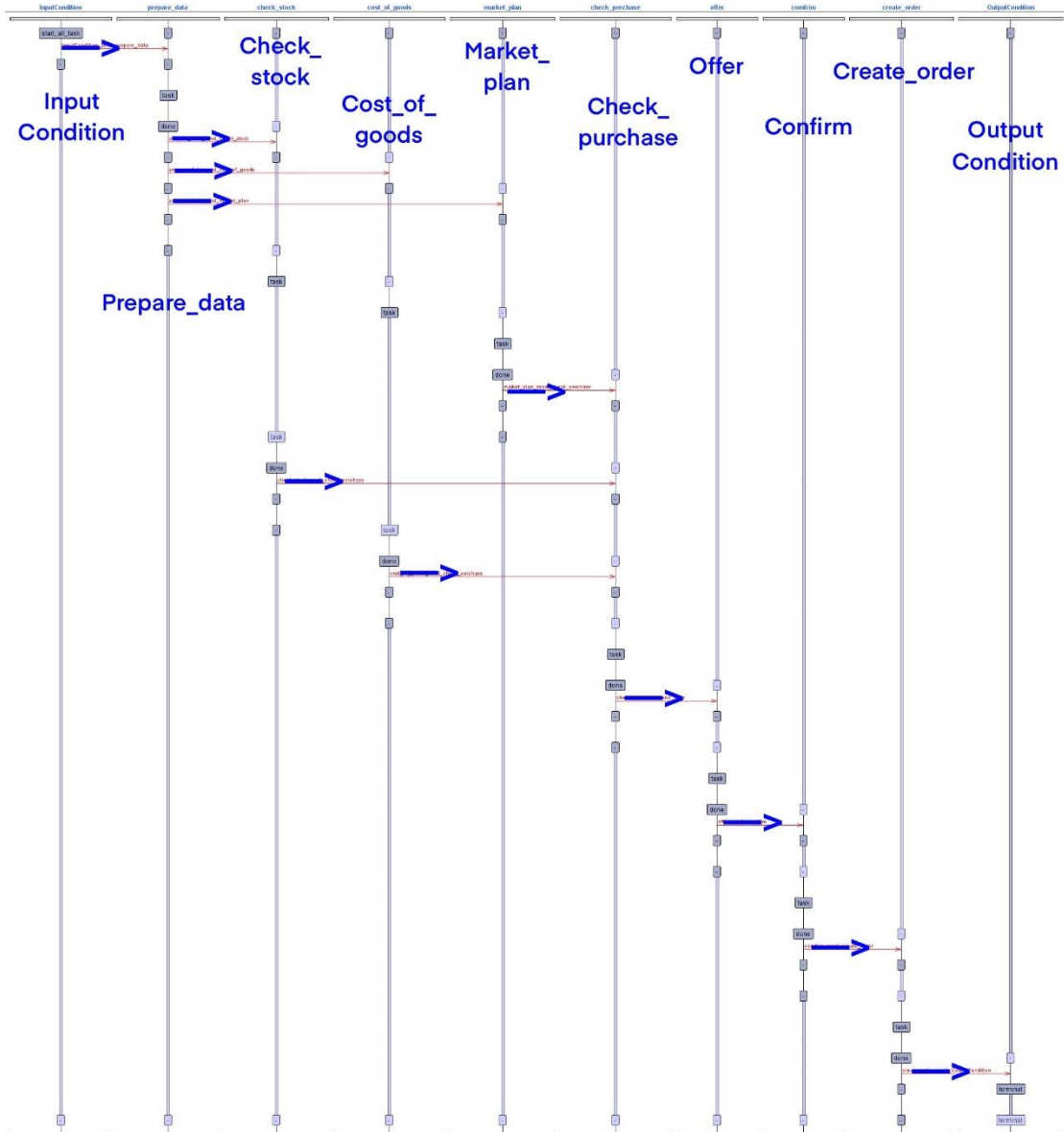
4.3.2.2 การตรวจสอบความถูกต้องของพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker

ส่วนต่อมาหลังจากทำการแปลงกระแสดงานยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ต่อโตมาตาแล้วจะทำการตรวจสอบพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 เพื่อดูว่ามีไทม์ต่อโตมาตาที่ได้จากการแปลงมีพฤติกรรมสอดคล้องกับกระแสดงานยอร์ลหรือไม่ ในลักษณะครอบคลุมทุกกิ่งก้านที่เป็นไปได้ และทุกงานสามารถเกิดขึ้นได้อย่างน้อย 1 กรณี สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังต่อไปนี้

- 1) ตรวจสอบผ่าน Simulation บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

ทำการจำลองให้ครบทุกงานตามกระแสดงานยอร์ลในรูป 4.9 พบว่าสามารถทำงานตามกระแสดงานยอร์ลได้ครบครอบคลุมทุกงานตามลำดับ เช่น Prepare_data มี AND split ต้องส่งต่อไปทุก ๆ งานให้ Check_stock,

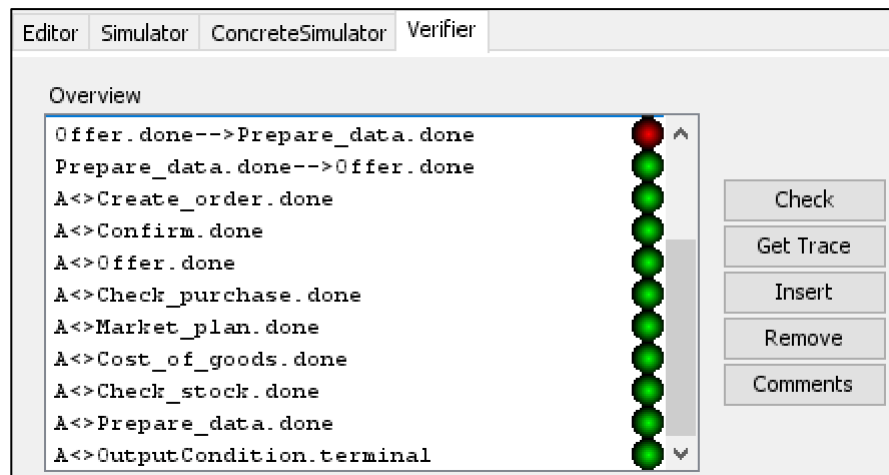
Cost_of_goods และ Market_plan หลังจากนั้น Check_purchase มี AND join ต้องรอทุกงานก่อนหน้าให้เสร็จสิ้นก่อนถึงสามารถเริ่มงานได้ เป็นต้น ดังรูปที่ 4.14

รูปที่ 4.14 ผลการจำลองไทม์ดอตโตมาตาของการเสนอขายสินค้าในเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

2) ตรวจสอบผ่าน Model Checker บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

การทวนสอบทุกงาน โดยใช้สัญลักษณ์ $A \langle \rangle$ เพื่อดูว่าทุกงานนั้นต้องเกิดขึ้นในทุก ๆ ครั้งของกระแสนงานการจัดซื้อ โดยพบว่าทุกเส้นทางจะมีการทำ Prepare_data, Check_stock, Cost_of_goods, Market_plan, Check_purchase, Offer, Confirm, Create_order เสมอ โดยที่ Prepare_data จะต้องเสร็จสิ้นก่อนเสมอถึงงาน Offer จะสามารถเสร็จสิ้นได้ ดังรูปที่ 4.15 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทุกงานต้องเสร็จสิ้นทุกครั้งในทุก ๆ เส้นทางที่เป็นไปได้ แสดงเป็นสีเขียวเป็นจริง และ Prepare_data จะต้องเสร็จสิ้นก่อนเสมอถึงงาน Offer เป็นจริงที่บรรทัดที่สอง

รูปที่ 4.15 ผลการทวนสอบพฤติกรรมของไทม์ดออัตโนมัติมาตาของการเสนอขายสินค้า

4.3.2.3 ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลลัพธ์ผ่าน Model Checker บนเครื่องมือ UPPAAL

หลังจากทำการแปลงกระแสดงานยอวล์ที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ดออัตโนมัติมาตา และตรวจสอบพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker แล้ว ส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านเวลาของไทม์ดออัตโนมัติมาตาผ่าน Model Checker ฟังก์ชัน Verifier บนเครื่องมือ UPPAAL ดังนี้ โดยผลลัพธ์ของการวิเคราะห์สามารถแสดงได้ดังในรูปที่ 4.16

- 1) มีโอกาสการเช็คจัดซื้อจะเสร็จสิ้นภายใน 8 ชั่วโมง สามารถตรวจสอบได้ดังนี้

ในบางเส้นทางที่เป็นไปได้ Check_purchase จะเสร็จสิ้นก่อนหรือเท่ากับ $\text{Main\_clock} == 8$ สามารถเขียนตรรกศาสตร์ต้นไม้มากำหนดเวลาได้คือ $E[]\text{Check\_purchase.done} \text{ imply } \text{main\_clock} \leq 8$ พบว่าผลลัพธ์เป็นสีเขียวหมายถึงเป็นจริงหรือหมายความว่าในบางเส้นทางที่เป็นไปได้ งาน Check_purchase ที่ตำแหน่ง done จะถูกส่งต่อก่อนหรือเท่ากับ $\text{Main\_clock} == 8$

- 2) ควรใช้เวลาอย่างน้อย 5 ชั่วโมงในการทำงานตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นการเช็คจัดซื้อ สามารถตรวจสอบได้ดังนี้

ในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Check_purchase จะไม่สามารถเสร็จสิ้นก่อนหรือเท่ากับ $\text{Main\_clock} == 5$ ได้ สามารถเขียนตรรกศาสตร์ต้นไม้มากำหนดเวลาได้คือ $E\langle \rangle \text{Check\_purchase.done} \text{ and } \text{main\_clock} \leq 5$ ผลลัพธ์เป็นเท็จ หรือหมายความว่า ไม่มีเส้นทางใดเลยที่ Confirm อยู่ที่ตำแหน่ง Done และเวลาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5

- 3) ต้องมีการสร้างออร์เดอร์ภายใน 25 ชั่วโมงเสมอ สามารถตรวจสอบได้ดังนี้

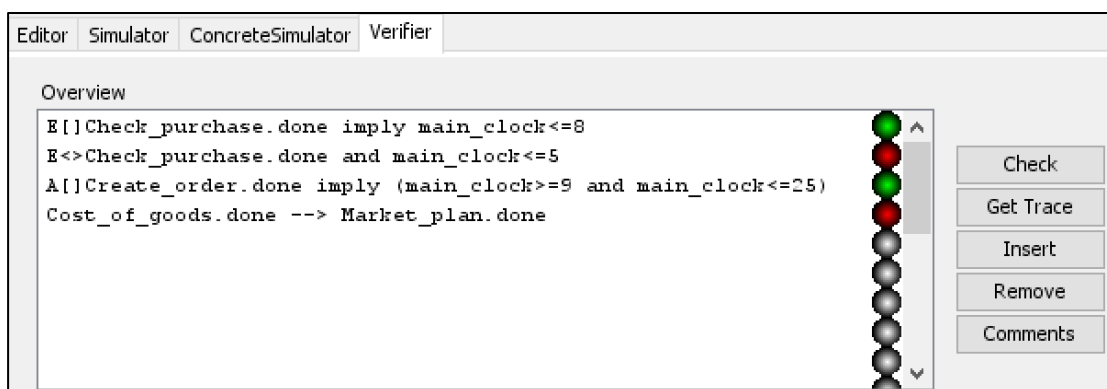
ในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Create_order จะเสร็จสิ้นระหว่าง $\text{Main\_clock} == [9,25]$ สามารถเขียนตรรกศาสตร์ต้นไม้มากำหนดเวลาได้คือ $A[]\text{Create\_order.done} \text{ imply } (\text{main\_clock} \geq 9 \text{ and } \text{main\_clock} \leq 25)$

main_clock<=25) ผลลัพธ์เป็นจริง หรือหมายความว่าในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Create_order ตำแหน่ง Done จะถูกส่งต่อระหว่าง Main_clock == 9 ถึง Main_clock == 25 เสมอ

4) ต้องวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเสร็จก่อนการวางแผนการตลาดเสมอ สามารถตรวจสอบได้ดังนี้

ในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Cost_of_goods ต้องเสร็จสิ้นก่อน Market_plan เสมอ สามารถเขียนตรรกศาสตร์ ต้นไม้การคำนวณเวลาได้คือ Cost_of_goods.done --> market_plan.done ผลลัพธ์เป็นเท็จ หรือหมายความว่าในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้มีอย่างน้อย 1 เส้นทางที่ Cost_of_goods เสร็จสิ้นหลัง Market_plan

รูปที่ 4.16 ผลการทวนสอบของไทม์ดอโตมาตาของการเสนอขายสินค้า

4.3.2.4 สรุปผลกรณีศึกษาที่ 2 กระแสงานยอร์วัลเรื่องการเสนอขายสินค้า

จากกรณีศึกษาที่ 2 กระแสงานยอร์วัลเรื่องการเสนอขายสินค้า พบว่าสามารถแปลงกระแสงานยอร์วัลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ดอโตมาตาผ่านเว็บแอปพลิเคชันได้ถูกต้องเส้นเชื่อมในไทม์ดอโตมาตาครบทุกตำแหน่ง มีครบทุกงานตามกระแสงานยอร์วัล ต่อมาตรวจสอบสอพบพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker บนเครื่องมือ UPPAAL พบว่าไทม์ดอโตมาตาที่ได้จากการแปลงมีพฤติกรรมสอดคล้องกับกระแสงานยอร์วัล ผลการทวนสอบประสิทธิภาพด้านเวลาพบว่า เส้นทางที่เร็วที่สุดที่สามารถจบงานของกระแสงานยอร์วัลเรื่องการจัดซื้ออยู่ที่ Main_clock == 9 และช้าที่สุดที่ Main_clock == 25

4.3.3 กรณีศึกษาที่ 3 กระแสงานยอร์วัลเรื่องการสมัครบัตรเครดิต

ในกรณีศึกษาที่ 3 กระแสงานยอร์วัลเรื่องการสมัครบัตรเครดิตนั้นจะเป็นการจำลองกระบวนการของการสมัครบัตรเครดิต มีการรับข้อมูลการสมัคร เช็คความถูกต้อง เลือกประเภทบัตร วงเงิน แล้วให้ทางผู้ออกบัตรเครดิตอนุมัติ โดยในกรณีศึกษานั้นจะมีขั้นตอนการศึกษาคือการสร้างแบบจำลองกระแสงานยอร์วัล และแปลงไปเป็นไทม์ดอโตมาตาแบบมีข้อจำกัดช่วงเวลาหลังจากนั้นทำการตรวจสอบสอพบพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker เพื่อยืนยันว่าไทม์ดอโตมาตานั้นมีพฤติกรรมการทำงานสอดคล้องกับกระแสงานยอร์วัล ต่อมาทำการ

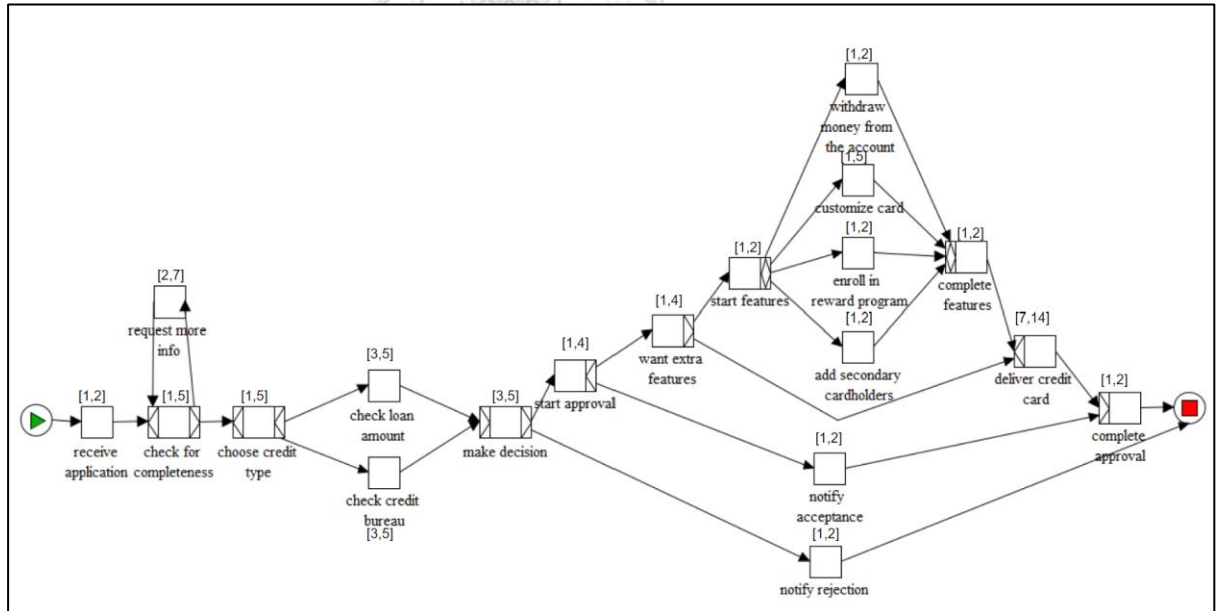

วิเคราะห์ทวนสอบประสิทธิภาพด้านเวลา และสรุปผลของกรณีศึกษา โดยกำหนดให้หน่วยของเวลาเป็นชั่วโมง ซึ่งอธิบายเพิ่มเติมดังนี้

4.3.3.1 การสร้างแบบจำลองกระแสนงานยอร์ลและแปลงไปเป็นไทม์ดอตโตมาตา

การสร้างแบบจำลองกระแสนงานยอร์ล และแปลงไปเป็นไทม์ดอตโตมาตา มีทั้งหมด 5 ขั้นตอนตามหัวข้อที่ 3.4 คือสร้างแบบจำลองผ่านเครื่องมือยอร์ล 4.3.1 ต่อมานำแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนงานยอร์ลเข้าเว็บแอปพลิเคชัน หลังจากนั้นทำการใส่ข้อมูลข้อจำกัดช่วงเวลาแล้วนำออก เพื่อนำแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของไทม์ดอตโตมาตามาตรวจสอบความสมบูรณ์ของสัญลักษณ์ของไทม์ดอตโตมาตาหลังการแปลง และทวนสอบในเครื่องมือ UPPAAL ต่อไป สามารถอธิบายเพิ่มเติมดังนี้

1) สร้างแบบจำลองการจัดซื้อ โดยใช้เครื่องมือยอร์ล 4.3.1 ดังรูปที่ 4.17 โดยงาน Check for completeness จะมี XOR join และ XOR split สามารถทำงานแบบ Loop ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้ งาน Start approval จะมี AND split ส่งให้งาน Notify acceptance และงาน Want extra features โดยงาน Start features จะมี OR split สามารถเลือกทำงาน Withdraw money from the account, Customize card, Enroll in reward program หรือ Add secondary cardholders ได้ หลังจากนั้นจะรวบรวมข้อมูลที่ Complete features ที่มี OR join

รูปที่ 4.17 กระแสนงานยอร์ลการสมัครบัตรเครดิตบนโปรแกรมยอร์ล 4.3.1

2) ทำการบันทึกแล้วนำเข้าแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลของกระแสนงานยอร์ลที่ได้จากเครื่องมือยอร์ล 4.3.1 เข้ามายังเว็บแอปพลิเคชัน ดังรูปที่ 4.18 โดยกดปุ่ม Choose File เพื่อเลือกแฟ้มเอกซ์เอ็มแอล หลังจากนั้นกด Submit เพื่อนำแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลเข้าระบบต่อไป

Transfer yawl file to uppaal file!

Choose yawl file

รูปที่ 4.18 การเลือกไฟล์ยอร์ลการสมัครบัตรเครดิตเข้ามายังเว็บแอปพลิเคชัน

3) หลังจากที่เกิดปุ่ม Submit ตามรูปที่ 4.18 แล้วเว็บแอปพลิเคชันจะแสดงข้อมูลกระแสวนยอร์ลการจัดซื้อกระบวนการทั้งหมด 21 กระบวนการ มีการแสดงข้อมูล Edge_in, Edge_out, ประเภทของ Join และ Split โดยผู้ใช้จะระบุข้อจำกัดช่วงเวลาของแต่ละงาน ดังรูปที่ 4.19 ซึ่งผู้ใช้งานมีการระบุข้อจำกัดช่วงเวลาครบทุกงานเป็นจำนวนเต็มแล้วกดปุ่ม next

show all process!				
Process	Edge in	Edge out	Join	Split
InputCondition		receive_application		
receive_application	InputCondition	check_for_completeness	xor	and
check_for_completeness	receive_application,request_more_info	request_more_info,choose_credit_type	xor	xor
choose_credit_type	check_for_completeness	check_loan_amount,check_credit_bureau	xor	and
request_more_info	check_for_completeness	check_for_completeness	xor	and
check_credit_bureau	choose_credit_type	make_decision	xor	and
check_loan_amount	choose_credit_type	make_decision	and	xor
make_decision	check_credit_bureau,check_loan_amount	start_approval,notify_rejection	and	xor
notify_rejection	make_decision	OutputCondition	and	xor
start_approval	make_decision	want_extra_features,notify_acceptance	xor	and
notify_acceptance	start_approval	complete_approval	xor	and
want_extra_features	start_approval	deliver_credit_card,start_features	xor	xor
complete_approval	notify_acceptance,deliver_credit_card	OutputCondition	and	and
deliver_credit_card	want_extra_features,complete_features	complete_approval	xor	and
start_features	want_extra_features	add_secondary_cardholders,withdraw_money_from_the_account,customize_card,enroll_in_reward_program	xor	or
add_secondary_cardholders	start_features	complete_features	xor	and
customize_card	start_features	complete_features	xor	and
enroll_in_reward_program	start_features	complete_features	xor	and
withdraw_money_from_the_account	start_features	complete_features	xor	and
complete_features	add_secondary_cardholders,customize_card,enroll_in_reward_program,withdraw_money_from_the_account	deliver_credit_card	or	or
OutputCondition	notify_rejection,complete_approval			

รูปที่ 4.19 ระบุข้อจำกัดช่วงเวลาของแต่ละงานของกระแสวนยอร์ลการสมัครบัตรเครดิต

InputCondition		
receive_application	1	2
check_for_completeness	1	5
choose_credit_type	1	5
request_more_info	2	7
check_credit_bureau	3	5
check_loan_amount	3	5
make_decision	3	5
notify_rejection	1	2
start_approval	1	4
notify_acceptance	1	2
want_extra_features	1	4
complete_approval	1	2
deliver_credit_card	7	14
start_features	1	2
add_secondary_cardholders	1	2
customize_card	1	5
enroll_in_reward_program	1	2
withdraw_money_from_the_account	1	2
complete_features	1	2
OutputCondition		
next		

รูปที่ 4.19 ระบุข้อจำกัดช่วงเวลาของแต่ละงานของกระแสนงานยอร์ลการสมัครบัตรเครดิต (ต่อ)

4) หลังจากกดปุ่ม next ในรูปที่ 4.19 จากนั้นตรวจสอบข้อจำกัดช่วงเวลาของแต่ละงานแล้วกดปุ่ม Download ตามรูปที่ 4.20 ซึ่งจะแสดงข้อมูลกระแสนงานยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาในรูปแบบ Dataframe โดยมีคอลัมน์ Process, Name, Edge_in, Edge_out, Join, Split, Lower, Upper และปุ่ม Download เพื่อโหลดไฟล์ผลลัพธ์การแปลงนำเข้าไปยังเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 ต่อไป

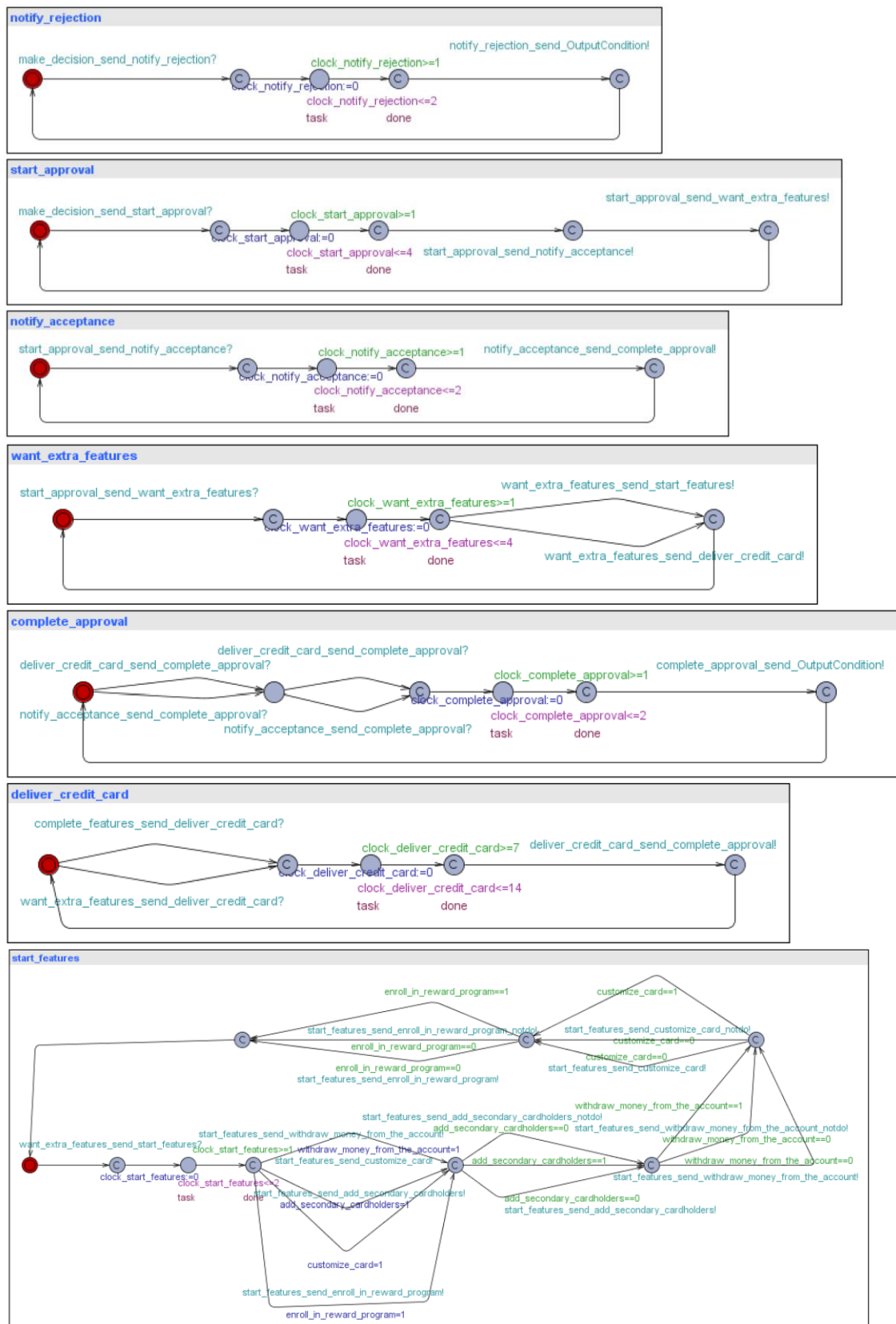
Download!					
Process	Edge in	Edge out	Join	Split	Lower Upper
InputCondition		receive_application			NaN NaN
receive_application	InputCondition	check_for_completeness	xor	and	1 2
check_for_completeness	receive_application,request_more_info	request_more_info,choose_credit_type	xor	xor	1 5
choose_credit_type	check_for_completeness	check_loan_amount,check_credit_bureau	xor	and	1 5
request_more_info	check_for_completeness	check_for_completeness	xor	and	2 7
check_credit_bureau	choose_credit_type	make_decision	xor	and	3 5
check_loan_amount	choose_credit_type	make_decision	and	xor	3 5
make_decision	check_credit_bureau,check_loan_amount	start_approval,notify_rejection	and	xor	3 5
notify_rejection	make_decision	OutputCondition	and	xor	1 2
start_approval	make_decision	want_extra_features,notify_acceptance	xor	and	1 4
notify_acceptance	start_approval	complete_approval	xor	and	1 2
want_extra_features	start_approval	deliver_credit_card,start_features	xor	xor	1 4
complete_approval	notify_acceptance,deliver_credit_card	OutputCondition	and	and	1 2
deliver_credit_card	want_extra_features,complete_features	complete_approval	xor	and	7 14
start_features	want_extra_features	add_secondary_cardholders,withdraw_money_from_the_account,customize_card,enroll_in_reward_program	xor	or	1 2
add_secondary_cardholders	start_features	complete_features	xor	and	1 2
customize_card	start_features	complete_features	xor	and	1 5
enroll_in_reward_program	start_features	complete_features	xor	and	1 2
withdraw_money_from_the_account	start_features	complete_features	xor	and	1 2
complete_features	add_secondary_cardholders,customize_card,enroll_in_reward_program,withdraw_money_from_the_account	deliver_credit_card	or	or	1 2
OutputCondition	notify_rejection,complete_approval				NaN NaN

รูปที่ 4.20 ข้อมูลกระแสนงานยอร์ลการสมัครบัตรเครดิต และข้อจำกัดช่วงเวลาก่อนทำการแปลงเพื่อโหลดไฟล์ผลลัพธ์การแปลง

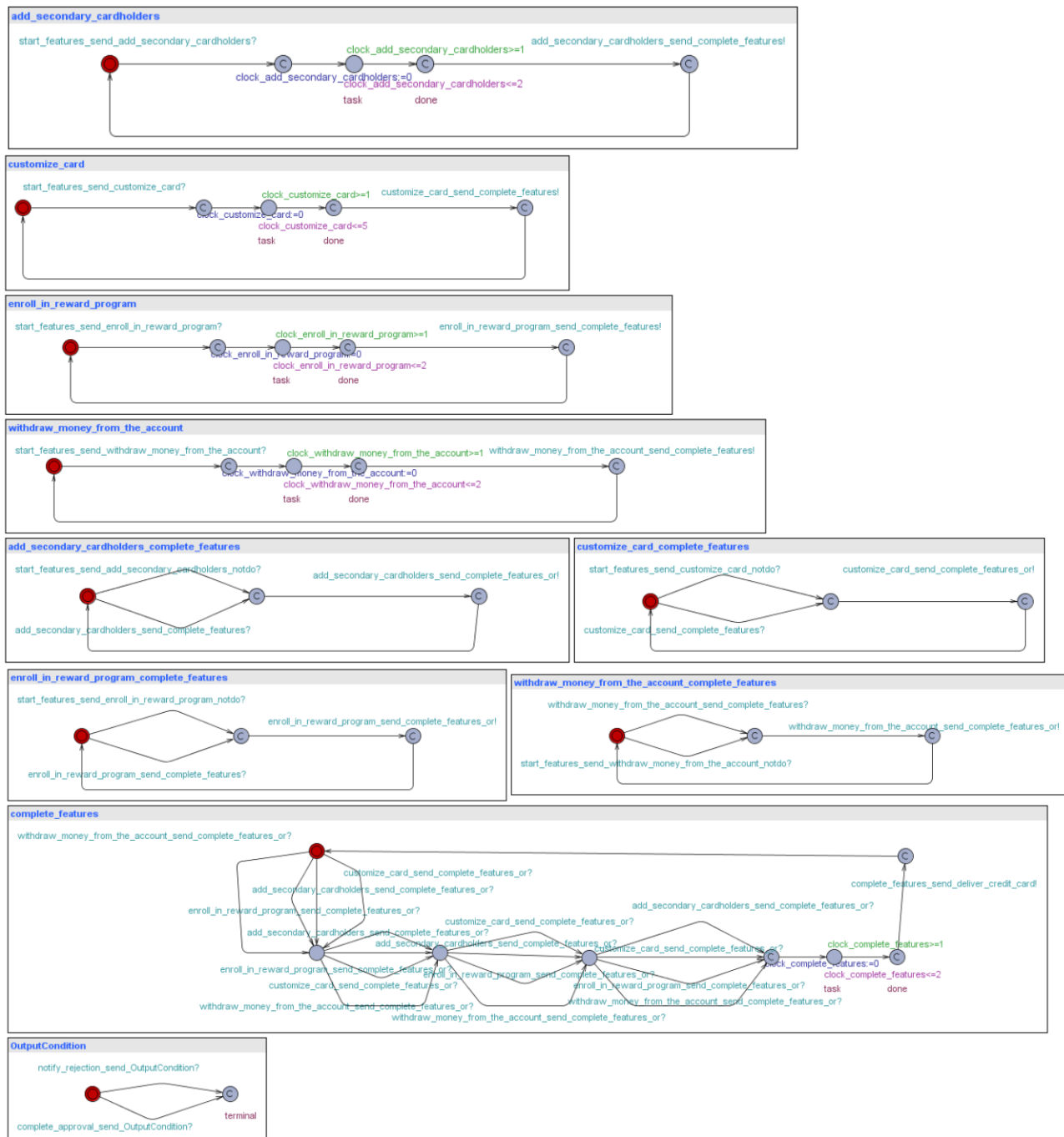
5) นำแฟ้มเอกซ์เอ็มแอลที่ได้จากการแปลงเปิดในเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 แล้วปรับแต่งเส้นเชื่อมตามที่ต้องการดังรูปที่ 4.21 จะเห็นได้ว่ามี ทั้งหมด 25 ไทม์ค็อกโตนมาตา ซึ่งเกิดจาก InputCondition, OutputCondition และแต่ละงานของกระแสนานยอร์ล อย่างละ 1 รวมเป็น 21 ไทม์ค็อกโตนมาตา และมีไทม์ค็อกโตนมาตาพิเศษที่เกิดจาก OR split อีก 4 งานรวมเป็น 25 ไทม์ค็อกโตนมาตา

รูปที่ 4.21 ไทม์ค็อกโตนมาตาของการสมัครบัตรเครดิตบนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

รูปที่ 4.21 ไทม์ต่อไทม์มาตาของการสมัครบัตรเครดิตบนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 (ต่อ)

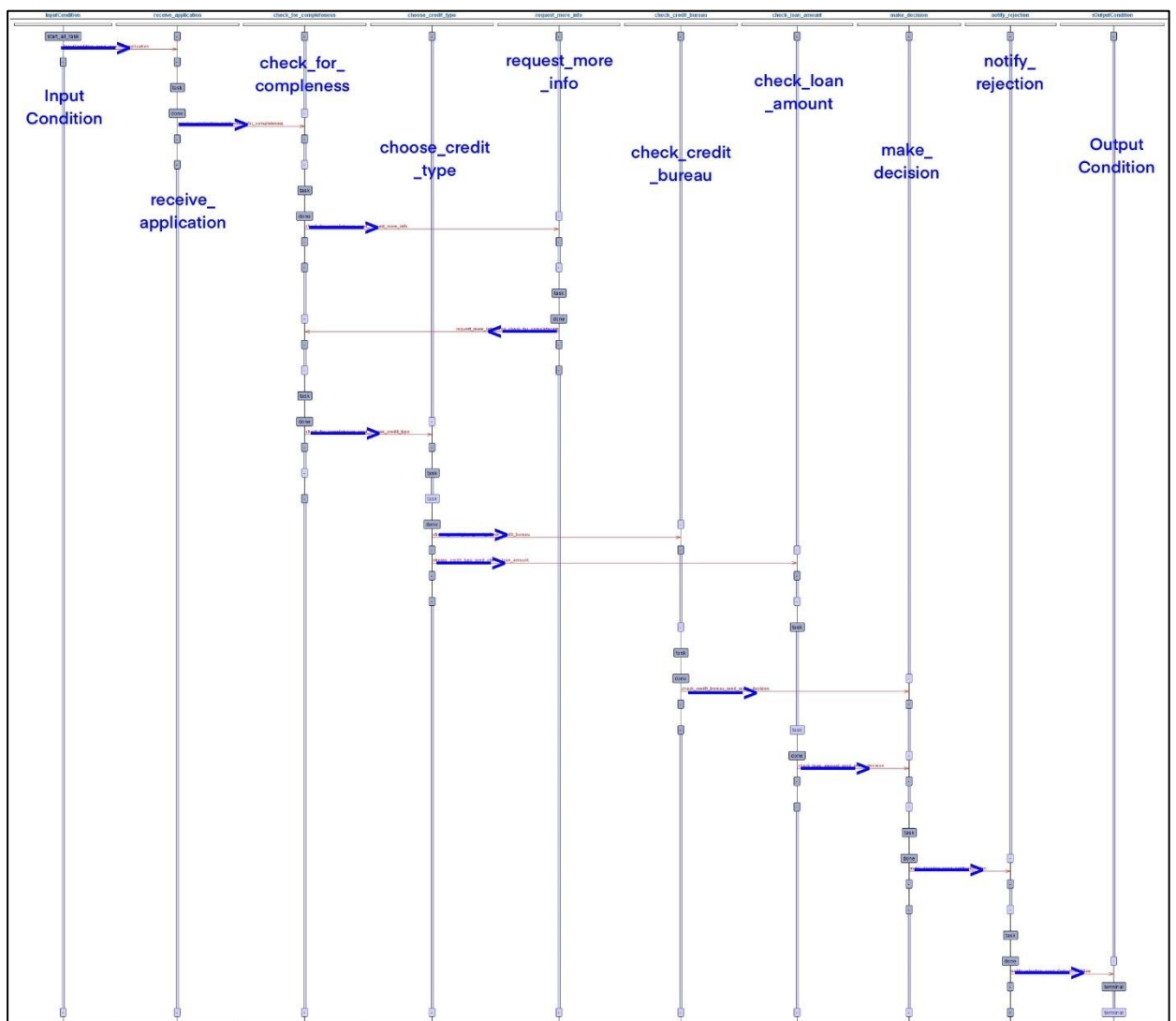
รูปที่ 4.21 ไทม์ต่อโตมาตาของการสมัครบัตรเครดิตบนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 (ต่อ)

4.3.3.2 การตรวจสอบความถูกต้องของพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker

ส่วนต่อมาหลังจากทำการแปลงกระแสนายอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ต่อโตมาตาแล้ว จะทำการตรวจสอบพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24 เพื่อคว่ามีไทม์ต่อโตมาตาที่ได้จากการแปลงมีพฤติกรรมสอดคล้องกับกระแสนายอร์ลหรือไม่ ในลักษณะครอบคลุมทุกกิ่งก้านที่เป็นไปได้ และทุกงานสามารถเกิดขึ้นได้อย่างน้อย 1 กรณี สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังต่อไปนี้

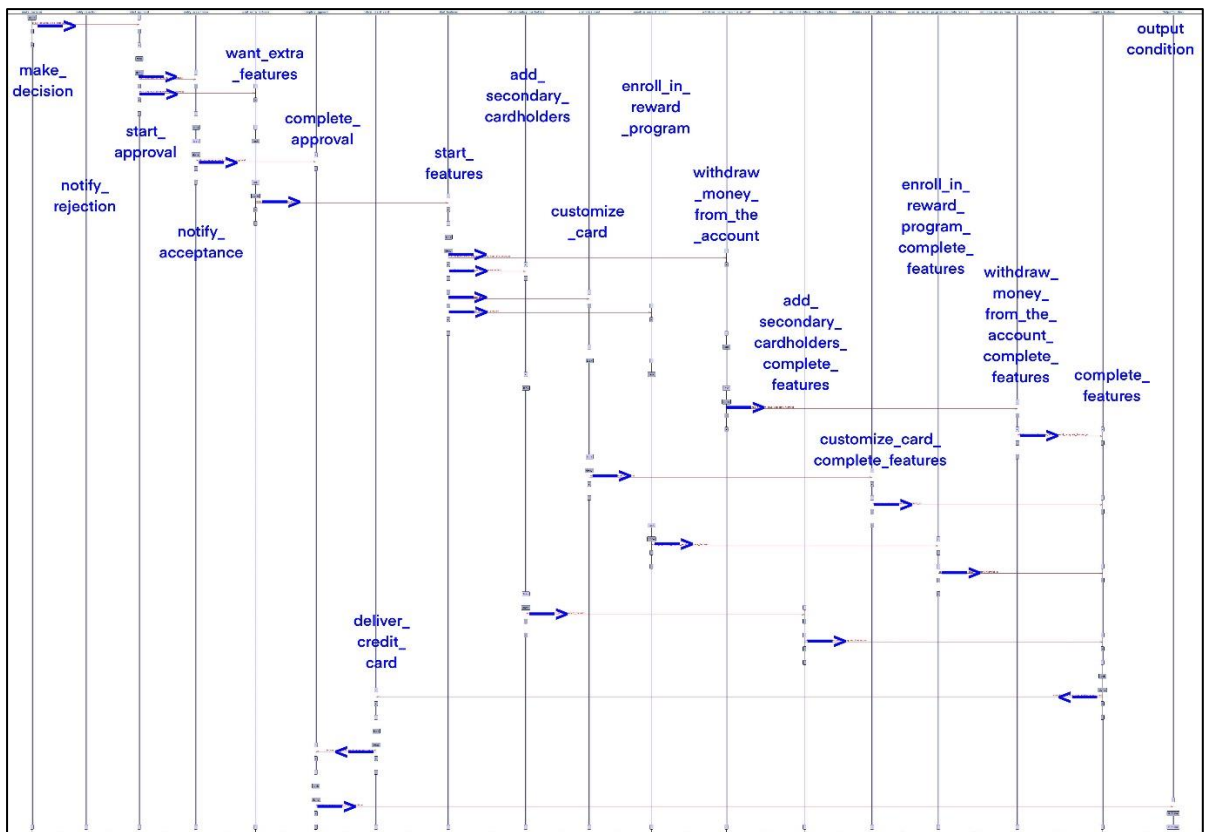
1) ตรวจสอบผ่าน Simulation บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

ทำการจำลองให้ครบทุกงานตามกระแสนงานยอร์วัล พบว่าสามารถทำงานตามกระแสนงานยอร์วัลได้ครบทุกงานโดยจะแบ่งเป็นสองแบบจำลอง แบบที่หนึ่ง Make_decision ซึ่งมี XOR split เลือก Notify_rejection ดังรูปที่ 4.22 และแบบที่สอง Make_decision เลือก Start_approval ดังรูปที่ 4.23 โดยถ้าเลือก Notify_rejection หรือหมายความว่า ไม่สามารถทำบัตรเครดิตได้ ก็จะถูกส่งไปจบงานทันที ส่วนถ้าเลือก Start_approval ก็จะถูกส่งไป Notify_acceptance และ Want_extra_features เพื่อสอบถามคุณสมบัติเพิ่มเติมต่อไป

รูปที่ 4.22 ผลการจำลองใหม่ต่ออัตโนมัติมาตาของการสมัครบัตรเครดิต กรณี make_decision เลือก notify_rejection

ในเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

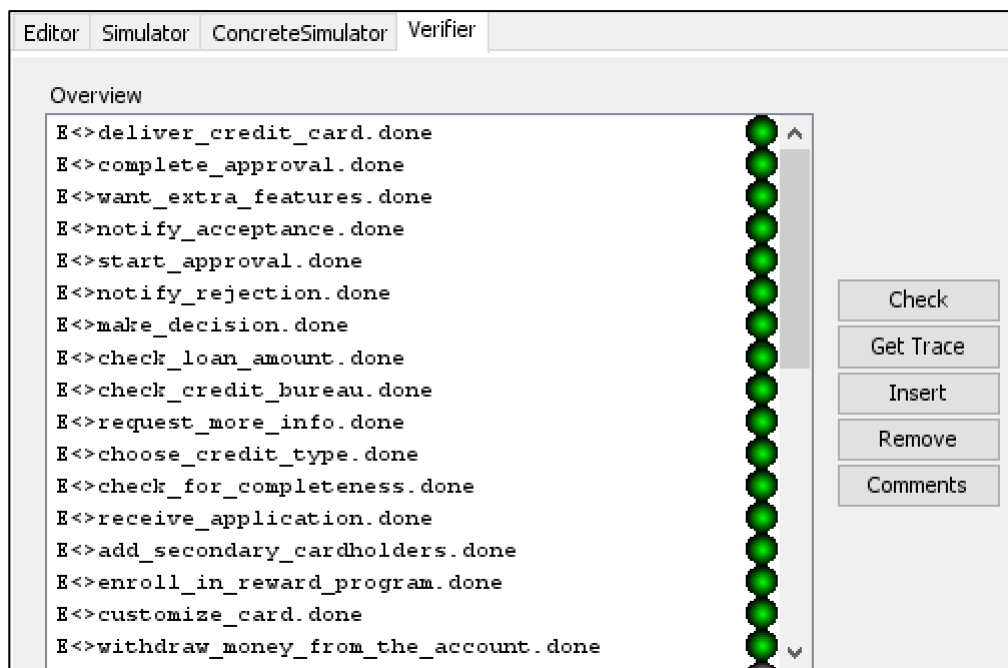

รูปที่ 4.23 ผลการจำลองใหม่คอร์ดอัตโนมัติมาตาของการสมัครบัตรเครดิต กรณี make_decision เลือก start_approval ในเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

2) ตรวจสอบผ่าน Model Checker บนเครื่องมือ UPPAAL 4.1.24

ทำการทวนสอบโดยใช้สัญลักษณ์ E<> เพื่อดูว่าทุกงานนั้นต้องเกิดขึ้นอย่างน้อย 1 เส้นทางของกระบวนการสมัครบัตรเครดิต โดยพบว่า deliver_credit_card, complete_approval, want_extra_features, notify_acceptance, start_approval, notify_rejection, make_decision, check_loan_amount, check_credit_bureau, request_more_info, choose_credit_type, check_for_completeness, receive_application, add_secondary_cardholders, enroll_in_reward_program, customize_card, withdraw_money_from_the_account สามารถเสร็จสิ้นได้อย่างน้อย 1 เส้นทางการทำงาน ดังรูปที่ 4.24 พบว่าแสดงเป็นสีเขียวทั้งหมด หมายความว่า เป็นจริงทั้งหมด

รูปที่ 4.24 ผลการทวนสอบพฤติกรรมของโหนดอัตโนมัติมาตาของการสมัครบัตรเครดิต

4.3.3.3 ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลลัพธ์ผ่าน Model Checker บนเครื่องมือ UPPAAL

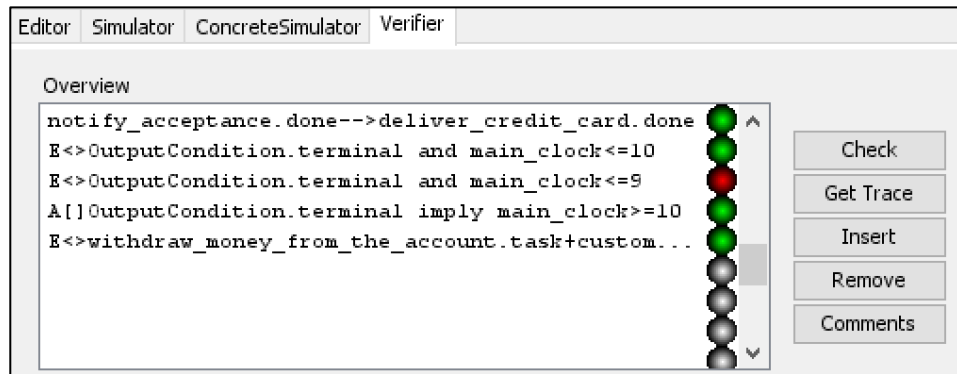
หลังจากทำการแปลงกระแสนายอวลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นโหนดอัตโนมัติมาตา และตรวจสอบพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker แล้ว ส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านเวลาของโหนดอัตโนมัติมาตาผ่าน Model Checker ฟังก์ชัน Verifier บนเครื่องมือ UPPAAL ดังนี้ โดยผลลัพธ์ของการวิเคราะห์สามารถแสดงได้ดังในรูปที่ 4.25

- 1) มีโอกาสที่จะเสร็จสิ้นการสมัครบัตรเครดิตภายใน 10 ชั่วโมง สามารถตรวจสอบได้ดังนี้

ในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ OutputCondition จะ Terminal ไม่เกิน $Main\_clock == 10$ หรือใช้เวลาน้อยกว่า $Main\_clock == 10$ สามารถเขียนตรรกศาสตร์ต้นไม้มากำหนดเวลาได้คือ $E \langle \rangle OutputCondition .terminal$ and $main\_clock \leq 10$ ร่วมกับ $E \langle \rangle OutputCondition .terminal$ and $main\_clock \leq 9$ หรือ $A[]OutputCondition .terminal \text{ imply } main\_clock \geq 10$ พบว่าผลลัพธ์เป็นสีเขียว สีแดง และสีเขียวตามลำดับ หรือจริงเท็จจริง ซึ่งหมายความว่า มีบางเส้นทางที่ OutputCondition อยู่ตำแหน่ง Terminal และเวลาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 และไม่มีเส้นทางใดเลยที่ OutputCondition อยู่ตำแหน่ง Terminal และเวลาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 9 สรุปได้ว่า OutputCondition จะ Terminal เร็วที่สุดที่ $Main\_clock == 10$

- 2) ทางบริษัทจะต้องส่งแจ้งเตือนผลการสมัครที่ผ่านแล้วพร้อมข้อมูลก่อนส่งมอบบัตรเครดิต สามารถตรวจสอบได้ดังนี้

ในทุกเส้นทางที่เป็นไปได้ Notify_acceptance ต้องเสร็จสิ้นก่อน Deliver_credit_card เสมอ สามารถเขียนตรรกศาสตร์ต้นไม้การคำนวณเวลาได้คือ notify_acceptance.done-->deliver_credit_card.done พบว่าผลลัพธ์เป็นจริง หรือหมายความว่าระบบจะต้องส่งแจ้งเตือนเสร็จสิ้นก่อนที่บัตรเครดิตจะถูกส่งออกไปให้ลูกค้า

รูปที่ 4.25 ผลการทวนสอบของไทม์ดอโตมาตาของการเสนอขายสินค้า

4.3.2.4 สรุปผลกรณีศึกษาที่ 3 กระแสงานยอร์วัลเรื่องการสมัครบัตรเครดิต

จากกรณีศึกษาที่ 3 กระแสงานยอร์วัลเรื่องการสมัครบัตรเครดิต พบว่าสามารถแปลงกระแสงานยอร์วัลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ดอโตมาตาผ่านเว็บแอปพลิเคชันได้ถูกต้อง เส้นเชื่อมในไทม์ดอโตมาตาครบทุกตำแหน่ง มีครบทุกงานตามกระแสงานยอร์วัล ต่อมาตรวจสอบพฤติกรรมผ่าน Simulation และ Model Checker บนเครื่องมือ UPPAAL พบว่าไทม์ดอโตมาตาที่ได้จากการแปลงมีพฤติกรรมสอดคล้องกับกระแสงานยอร์วัล ผลการทวนสอบประสิทธิภาพด้านเวลาพบว่า เส้นทางที่เร็วที่สุดที่สามารถจบงานของกระแสงานยอร์วัลเรื่องการสมัครบัตรเครดิตอยู่ที่ Main_clock == 10 และระบบจะต้องส่งแจ้งเตือนเสร็จสิ้นก่อนที่บัตรเครดิตจะถูกส่งออกไปให้ลูกค้าเสมอ

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินงานวิจัย

5.1 สรุปผลงานวิจัย

จากงานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างกฎการแปลงกระแสนงานยอร์ลไปเป็นไทม์ดอโตมาตาแบบมีข้อจำกัดช่วงเวลา และเพื่อออกแบบพัฒนาเครื่องมือที่ใช้สำหรับการแปลงกระแสนงานยอร์ลไปเป็นไทม์ดอโตมาตาพบว่า ได้ออกแบบกฎการแปลงกระแสนงานยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ดอโตมาตา โดยงานวิจัยนี้ได้เสนอกฎการแปลงสัญลักษณ์ของกระแสนงานยอร์ลไว้ทั้งหมด 11 กฎ ได้แก่ Input Condition, Output Condition, Atomic task, Atomic task to outputcondition, AND-split, AND-join, XOR-split, XOR-join, OR-split, OR-join, Loop จากนั้นทำการพัฒนา เว็บแอปพลิเคชัน ในการเพิ่มข้อจำกัดช่วงเวลา และแปลงไปเป็นไทม์ดอโตมาตา ที่สามารถเปิดในเครื่องมือ UPPAAL ได้ โดยการนำเข้าไฟล์ยอร์ลเป็นไฟล์นำเข้าซึ่งได้มาจากเครื่องมือยอร์ล ไฟล์จะอยู่ในรูปแบบแฟ้มเอกสารเอกซ์เอ็มแอลเมื่อกระแสนงานยอร์ลถูกนำเข้าเว็บแอปพลิเคชัน จะให้เพิ่มข้อจำกัดช่วงเวลา และแปลงไปเป็นไทม์ดอโตมาตาจะได้ไฟล์ไทม์ดอโตมาตา ในรูปแบบแฟ้มเอกสารเอกซ์เอ็มแอล จากนั้นนำไฟล์ไทม์ดอโตมาตาเปิดในเครื่องมือ UPPAAL สำหรับทวนสอบความถูกต้องของกฎการแปลง ว่าพฤติกรรมก่อน และหลังแปลงมีพฤติกรรมการทำงานที่สอดคล้องกันหรือไม่ โดยผู้วิจัยได้ทดสอบกับกรณีศึกษา 3 กรณีที่ครอบคลุมกฎการแปลงทั้งหมด พบว่าสามารถแปลงจากกระแสนงานยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ดอโตมาตาได้ และครอบคลุมกฎการแปลงทุกข้อ โดยมีพฤติกรรมการทำงานที่สอดคล้องกัน จากนั้นนำไทม์ดอโตมาตามาวิเคราะห์ และทวนสอบพบว่าสามารถรองรับตรรกศาสตร์ต้นไม้การคำนวณเวลาตามที่ UPPAAL รองรับได้

5.2 ข้อจำกัดของการแปลง

- 1) เมื่อแปลงกระแสนงานยอร์ลที่มีข้อจำกัดช่วงเวลาไปเป็นไทม์ดอโตมาตาแล้วนำไฟล์ที่ได้การจากแปลงไปเปิดในเครื่องมือ UPPAAL ผู้ใช้จะต้องทำการจัดตำแหน่งของเส้นเชื่อมใหม่ เพราะการแปลงยังไม่สามารถจัดตำแหน่งเส้นให้อยู่ในรูปแบบที่สวยงามได้
- 2) สัญลักษณ์ Or split และ Or join ต้องใช้คู่กันเสมอ (อยู่ในรูป Well-formed)

5.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1) สามารถตรวจสอบด้านประสิทธิภาพของเวลาแบบมีช่วงเวลาของกระแสนงานยอร์ล
- 2) ได้วิธีการแปลงกระแสนงานยอร์ลไปเป็นไทม์ดอโตมาตาที่เปิดได้โดยเครื่องมือ UPPAAL
- 3) สามารถใช้เครื่องมือ UPPAAL ในการตรวจสอบ และทวนสอบกระแสนงานของระบบการจัดการกระบวนการทางธุรกิจจากเครื่องมือยอร์ล ได้

5.4 ข้อเสนอแนะ

- 1) ออกแบบกฎการแปลงให้รองรับสัญลักษณ์ Multiple Instance Composite Task, Multiple instances of an atomic task
- 2) พัฒนาให้สามารถสร้าง ตรรกศาสตร์ต้นไม้การคำนวณเวลาหลังจากการแปลงได้แล้ว เพื่อช่วยในการทวนสอบ และวิเคราะห์ผล
- 3) พัฒนาให้โหมดอัตโนมัติมาตาที่ได้มีความซับซ้อนน้อยลง เพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจมากขึ้น
- 4) พัฒนาให้ OR join และ OR split รองรับกระแสนที่ไม่เป็น Well-formed

บรรณานุกรม

1. Benedict, T. *ABPMP Standards for Business Process Management (BPM)*. Available from: https://www.abpmp.org/page/BPM_Profession.
2. *Business Process Management*. Available from: <https://www.goodmaterial.co/business-process-management/>.
3. Alur, R. and D.L. Dill, *A theory of timed automata*. Theoretical computer science, 1994. 126(2): p. 183-235.
4. Behrmann, G., A. David, and K.G. Larsen, *A tutorial on Uppaal 4.0*. Department of computer science, Aalborg university, 2006.
5. Alur, R. *Timed automata*. in *International Conference on Computer Aided Verification*. 1999. Springer.
6. Soltani, A. *Timed Automata for Workflow Modeling and Analysis*. 2014.
7. Maruth, R., *Transforming YAWL Workflows with Time Constraints to Timed Automata*.
8. Proenza, J., *The UPPAAL Model Checker*.
9. *UPPAAL*. Available from: <http://www.uppaal.com/>.
10. Emerson, E.A., *Temporal and modal logic*, in *Formal Models and Semantics*. 1990, Elsevier. p. 995-1072.
11. Adams, M., A.V. Hense, and A.H. ter Hofstede, *YAWL: An open source Business Process Management System from science for science*. SoftwareX, 2020. 12: p. 100576.
12. *Better than BPMN*. Available from: <https://www.yaug.org/>.
13. *YAWL*. Available from: <http://www.yawlfoundation.org/yawlbook>.
14. Boonyawat, S. and W. Vatanawood. *Transforming YAWL Workflows with Time Constraints to Generalized Stochastic Petri Nets*. in *Proceedings of the 2019 3rd International Conference on Software and e-Business*. 2019.
15. Chandratarat, P., *Transforming WS-BPEL into Timed Automata*.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ณรงค์กร วงศ์สิทธิไพฑูรย์
วัน เดือน ปี เกิด	22 เมษายน 2539
สถานที่เกิด	นครราชสีมา
วุฒิการศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	555 หมู่4 ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY